

MILIEUVERKLARING TER BEGELEIDING VAN HET HULPBRONNEN- EN AFVALBEHEERPLAN

1. Reglementaire en politieke context

De milieuverklaring heeft tot doel aan elke burger uit te leggen hoe de Regering van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest (BHG) rekening heeft gehouden met de milieuoverwegingen, het milieueffectenrapport (MER) en de adviezen die werden verstrekt tijdens het openbaar onderzoek (OO) om het ontwerp van haar Plan te wijzigen en een definitief afvalplan goed te keuren.

Deze milieuverklaring is verplicht op grond van twee ordonnanties: artikel 14 §7 van de ordonnantie van 14 juni 2012 betreffende afvalstoffen¹ en artikel 15 §1 van de ordonnantie van 18 maart 2004 betreffende de milieueffectenbeoordeling van bepaalde plannen en programma's².

Het nieuwe Hulpbronnen- en Afvalbeheerplan (HABP) is het vijfde afvalplan van het BHG, op initiatief van de Regering. Het past in een algemene context van de erosie van de hulpbronnen van de planeet en de verslechtering van de werking van de biosfeer. Het heeft tot doel bij te dragen tot het oplossen van de uitdaging van de maatschappelijke overschakeling naar een duurzaam beheer van hulpbronnen en afval en een circulaire economie.

2. Verloop van de stappen en wettelijke formaliteiten voor de goedkeuring van het Plan

In overeenstemming met de ordonnantie betreffende afvalstoffen en de ordonnantie betreffende de milieueffectenbeoordeling van bepaalde plannen en programma's, verloopt de goedkeuring van een nieuw afvalplan in verschillende stappen.

Hieronder een samenvatting van deze stappen:

¹ § 7. *Op het einde van het openbaar onderzoek stelt het Instituut in samenwerking met het Agentschap het plan op, rekening houdend met het milieueffectenrapport, de adviezen die vóór, tijdens en na het openbaar onderzoek zijn uitgebracht en de resultaten van de grensoverschrijdende raadpleging.*

Het bezorgt vervolgens het plan en het milieueffectenrapport aan de Regering.

Het stelt eveneens een milieuverklaring op die samenvat hoe milieuoverwegingen in het plan werden geïntegreerd en hoe met het opgestelde milieueffectenrapport, de adviezen en het resultaat van de raadpleging rekening werd gehouden, alsook de redenen waarvoor is gekozen voor het plan zoals het is aangenomen, zulks in het licht van de andere redelijke alternatieven die overwogen werden.

² § 1. *De ontwerpindieners zien erop toe dat, wanneer een plan of programma wordt vastgesteld, de in artikel 10, § 2, bedoelde instanties, het publiek en elke uit hoofde van artikel 13 geraadpleegd Gewest of Lidstaat van de Europese Unie hiervan in kennis worden gesteld en dat hun onderstaande stukken beschikbaar worden gesteld:*

a) het plan of programma zoals het is vastgesteld;

b) een verklaring die samenvat hoe milieuoverwegingen in het plan of het programma werden geïntegreerd en hoe met het volgens de artikelen 9 en 10 opgestelde milieueffectenrapport, de volgens de artikelen 11 en 12 gegeven adviezen en het resultaat van de raadpleging volgens artikel 13 rekening werd gehouden zoals bedoeld in artikel 14 en de redenen samenvat waarom is gekozen voor het plan of het programma zoals het is aangenomen, zulks in het licht van de andere redelijke alternatieven die zijn behandeld (...).

- Het ontwerp van het HABP werd in 1e lezing goedgekeurd door de Regering op 16 november 2017.
- Daaropvolgend werd het Milieueffectenrapport van het Plan aangevat in december 2017 en voltooid in april 2018.
- Een campagne ter aankondiging van het openbaar onderzoek werd gelanceerd op de radio, televisie en in de pers, via affiches en flyers, en via de bekendmaking en verplichte verspreiding van de aankondiging door de Brusselse gemeenten.
- Het openbaar onderzoek werd geopend op 14 mei en afgesloten op 14 juli 2018. Om burgers en publieke, private, economische actoren, verenigingen enz. de kans te geven om hun mening te geven, werden twee gewestelijke informatiesessies georganiseerd op 14 mei en 28 juni 2018. Daarnaast werd via het internet een online-enquête afgenomen gedurende het openbaar onderzoek, die extra in de kijker werd gezet tijdens het Milieufest van 1 tot 3 juni 2018. Meer dan 700 burgers hebben de enquête beantwoord.
- Zoals voorzien in de goedkeuringsprocedure hebben de Raad voor het Leefmilieu en de Economische en Sociale Raad van het BHG elk een advies verstrekt over het ontwerp van het Plan.
- De meeste Brusselse gemeenten hebben ook een advies gegeven over het Plan.

Een belangrijke opmerking ten slotte is dat sinds de goedkeuring van het Plan in 1e lezing op 16 november 2017, de Europese Unie in juni 2018 een reeks nieuwe richtlijnen in verband met afval heeft goedgekeurd onder de naam van het “Wetgevingspakket afval”. Onder de nieuwe reglementeringen citeren we meer bepaald de verplichte selectieve ophaling van bioafval en textielafval van gezinnen en bedrijven, en een nieuwe berekeningsmethode voor inzamelings- en recyclagepercentages. Het Plan werd bijgevolg aangepast op basis van deze nieuwe wetgeving.

3. Integratie van milieuoverwegingen in het Plan

Aangezien het HABP van nature een milieuplan is, bepaalt de ordonnantie betreffende afvalstoffen dat het een reeks milieuoverwegingen moet integreren, zoals een reeks kwantitatieve doelstellingen inzake de inzameling, sortering en verwerking van afvalstoffen, de evaluatie van de afvalproductie in het Gewest, de beschrijving van de systemen voor de inzameling, sortering en verwerking, de grote richtlijnen en de maatregelen voor de preventie en het beheer van afvalstoffen.

Naast deze klassieke elementen van het afvalstoffenbeleid, omvat het HABP een transversale visie van de milieuoverwegingen met aandacht voor de uitdagingen op het vlak van de natuurlijke hulpbronnen (grondstoffen en fossiele brandstoffen), energie en het klimaat, mobiliteit, het grondgebied, de kwaliteit van lucht, bodem en water, en lawaai. De Regering wenst immers te evolueren naar een duurzaam beheer van hulpbronnen, inclusief afvalstoffen, van begin tot eind van het economische circuit, met gesloten lussen voor zo veel mogelijk materialen.

Ten slotte omvat het Plan, naast de milieuoverwegingen in de strikte zin van het woord, ook overwegingen in verband met duurzame ontwikkelingen zoals sociale en economische kwesties. Het beleid voor hulpbronnen en afvalstoffen heeft een impact op de levenskwaliteit, de sociale cohesie, de creatie van jobs en economische activiteit en het samenwonen van de inwoners van het Gewest.

4. Integratie van de conclusies van het milieueffectenrapport

Het milieueffectenrapport (MER) over het Plan werd in april 2018 voltooid. De inhoud van het MER dateert dus van vóór het opstellen van deze Milieuverklaring en van de definitieve versie van het Plan. Er werd met de conclusies van het MER rekening gehouden in het goedgekeurde Plan.

Methodologie van het MER (omvat de volledige of gedeeltelijke uitleg van het MER, p. 10 punt 1.2)

De milieubeoordeling bestaat in het analyseren van de milieueffecten die worden veroorzaakt door het ontwerp van het Hulpbronnen- en Afvalbeheerplan, zoals het in 1e lezing werd goedgekeurd door de Regering op 16 november 2017, ten opzichte van de bestaande situatie. De analysemethodologie kan worden onderverdeeld in 3 verschillende stappen:

A. Analyse van de initiële staat van het leefmilieu

In eerste instantie worden de grondslagen voor de analyse gelegd in de beschrijving van de initiële staat voor de voornaamste milieudomeinen die door het HABP beïnvloed worden.

De analyse van de initiële staat wil de milieuproblemen waarop het maatregelenprogramma mikt beschrijven en hun vermoedelijke ontwikkeling als het programma niet wordt uitgevoerd. In dit deel worden ook de uitdagingen voor het HABP geïdentificeerd, waarmee de meest kwetsbare bestanddelen van het leefmilieu, de voornaamste invloedfactoren en de wisselwerking tussen de verschillende elementen bepaald kunnen worden.

B. Analyse van de effecten van het ontwerp

Het tweede deel van de analyse evalueert de positieve en negatieve effecten die het ontwerp van HABP met zich meebrengt ten opzichte van de initiële staat van het leefmilieu.

Voorliggend rapport verricht een globale analyse van de doelstellingen die met de maatregelen beoogd worden, alsook van hun voor- en nadelen ten aanzien van de verschillende milieudomeinen. Hiertoe worden de maatregelen in groepen gebundeld, die coherente gehelen vormen vanuit het standpunt van de doelstellingen en het type maatregelen. Elk van deze groepen maatregelen wordt geanalyseerd in een analytische fiche die systematisch de volgende informatie bevat:

- Een beknopte beschrijving van de respectieve maatregelengroep en zijn algemene doelstelling;
- Een lijst van prioritaire acties van het HABP die door de fiche betroffen zijn;
- De voordelen van de maatregelengroep en de eventuele opportuniteiten;
- De risico's voor het milieu.

In de analytische fiches worden de directe effecten van elke maatregelengroep evenals de collaterale gevolgen kwalitatief geanalyseerd in het licht van de verschillende milieuthema's die als relevant worden beschouwd in het kader van het beheerplan: kwaliteit van het leefmilieu en de leefomgeving, klimaatveranderingen, duurzaam beheer van de hulpbronnen, socio-economie, bebouwing, en risicopreventie en -beheer. De zekere of mogelijke positieve effecten worden gegroepeerd onder een rubriek "opportuniteiten", terwijl de zekere of mogelijke negatieve effecten gegroepeerd worden onder een rubriek "risico's". De beheermaatregelen en de uitdagingen waaraan ze tegemoetkomen, worden beschreven volgens het voorontwerp van het HABP.

De analyse eindigt met een algemene synthese van de effecten van het HABP in de vorm van een tabel met twee kolommen, met aan de ene kant de maatregelengroepen en aan de andere kant de verwachte effecten voor de bestudeerde milieuthema's. Deze tabel vormt dan ook een samenvatting van de analytische fiches.

Op basis van de analyse van de effecten worden er maatregelen geïdentificeerd waarmee de mogelijke negatieve effecten van de maatregelen van het HABP beperkt kunnen worden, en dat voor elk negatief effect.

C. Studie van alternatieven en identificatie van de aandachtspunten en follow-upmaatregelen

Vervolgens focust de methodologie zich op de analyse van de alternatieven voor de implementatie van het HABP met het oog op de beoordeling van de afstemming van het ontwerp van het HABP op de reële uitdagingen waarmee het hulpbronnen- en afvalbeheer in het BHG geconfronteerd wordt.

De conclusies van de analyse van de effecten van het ontwerp en de alternatieven worden gebruikt om de overeenstemming van het ontwerp van het HABP te evalueren ten opzichte van de doelstellingen voor een duurzaam beheer van de hulpbronnen.

Daarna worden er maatregelen voor de follow-up van het Plan geïdentificeerd, waarmee de effecten doorheen de implementatie ervan (dashboard) kunnen worden nagegaan.

Tot slot worden de beperkingen en moeilijkheden die aan het licht kwamen in het MER voorgesteld.

Conclusies van het MER (overgenomen van de conclusies van het MER, p. 125 punt 7)

De analysemethodologie kan worden onderverdeeld in 3 verschillende stappen: (1) analyse van de aanvankelijke milieusituatie en identificatie van de uitdagingen, (2) analyse van de impact van het project op het milieu en (3) onderzoek naar alternatieven en identificatie van aandachtspunten en follow-upmaatregelen.

A. Analyse van de initiële staat van het leefmilieu

De diagnostiek van de huidige staat van het milieu en van de preventie en het beheer van afval en grondstoffen in het BHG en hun ontwikkelingstrend heeft het mogelijk gemaakt de diverse uitdagingen naar voren te brengen waar het HABP op moet inspelen.

1. De milieu-uitdagingen zijn, in orde van grootte, de volgende:

- het overmatig verbruik van natuurlijke hulpbronnen als gevolg van de niet-duurzame productie en consumptie van producten en diensten;
- de uitstoot van broeikasgassen in verband met de productie en het verbruik en het beheer van afval, het wegverkeer en de bijbehorende overlast;
- het verbruik van natuurlijke hulpbronnen als gevolg van de inzameling, scheiding en verwerking van afval afkomstig van de geconsumeerde producten;
- en tot slot, de vervuiling van de bodem, het water en de lucht.

Dit vraagt om de invoer van een duurzaam hulpbronnenbeheer en een structurele wijziging van onze huidige productie- en verbruikswijzen, evenals een verbetering van de systemen voor de inzameling, sortering en verwerking van afval.

2. Voor wat de uitdagingen in verband met het afvalbeheer betreft, kunnen we onder meer het volgende noemen:

- In het algemeen:
 - Efficiënt gebruik van de natuurlijke hulpbronnen en materialen in de economie;
 - Preventie op het vlak van afvalproductie;
 - Optimale valorisatie van zo veel mogelijk afvalstromen via hergebruik, reparatie en recyclage van het materiaal (waar mogelijk op lokaal niveau, met het oog op de potentiële creatie van lokale werkgelegenheid en beperking van de milieu-impact van het transport);

- Het behalen van de gewestelijke en Europese doelstellingen inzake afvalbeheer;
- Beperking van de voedselverspilling en valorisatie van bioafval: meer dan 50% van het totale gewicht van de verbrande witte zakken (huishoudelijk restafval en gelijkaardig) is bioafval. Dat is afval dat kan worden vermeden of gevaloriseerd door compostering of biomethanisatie;
- Valorisatie en hergebruik van BSA: bouw- en sloopafval is goed voor ruim een derde van het totale gewicht van het afval in het BHG. Dit afval kan in sterkere mate worden hergebruikt via de ontwikkeling van kanalen die op hun beurt werkgelegenheid scheppen;
- Beperking van verpakkingsmateriaal: dit zorgt voor druk op het milieu en maakt de kostprijs van verbruiksproducten duurder;
- Uitbreiding van afvalsortering naar andere stromen (in het bijzonder voor plastic en organisch afval);
- Uitbreiding van het UPV-mechanisme naar nieuwe stromen en, meer in het algemeen, optimalisatie van de prestaties van de bestaande UPV's, waarbij het prioritaire doel hergebruik of reparatie is (o.a. AEEA), waar mogelijk op lokaal niveau;
- Verbetering van de selectieve inzameling van gevaarlijk afval, dat nog altijd in aanzienlijke hoeveelheden in het huishoudelijk afval of op illegale stortplaatsen te vinden is;
- De ontwikkeling van kanalen/infrastructuur voor de inzameling en (voor)behandeling voor een optimale valorisatie van de materialen in de afvalstromen, met een adequate infrastructuur voor de inzameling en (voor)behandeling van de bioafvalstroom. Ter aanvulling op de te leveren inspanningen inzake de preventie, moet dit zich vertalen naar een vermindering van de hoeveelheid gestort en verbrand afval.

Bovendien blijkt uit de stand van zaken betreffende de valorisatie van afval in het BHG dat onvoldoende informatie beschikbaar is over de verwerkingswijze van bepaalde afvalstromen en over de verdere ontwikkeling van de circulaire economie.

3. Tot slot is voor wat de perceptie en het gedrag van de Brusselaars inzake consumptie en afvalbeheer betreft duidelijk geworden dat de bewustmaking moet worden voortgezet, zowel binnen huishoudens als op scholen en bedrijven.

B. Analyse van de effecten van het ontwerp

Het milieueffectenrapport van het ontwerp van het Hulpbronnen- en Afvalbeheerplan in het BHG analyseert de voorgestelde maatregelen op basis van een indeling van die maatregelen in 14 groepen, die in de vorm van fiches worden gepresenteerd. Deze groepen maatregelen zijn gestructureerd rond de voornaamste doelgroepen: scholen, huishoudens, professionals, overheden, de bouw- en sloopsector en de sector voor het duurzaam beheer van hulpbronnen. Meer specifieke fiches gaan ook in op het bestuur en de regelgeving die het structureel kader van het Plan vormen, bioafval, de UPV's en de verbetering van het systeem voor de inzameling en verwerking van afval.

Elke fiche beschrijft de strategische en operationele doelstellingen die door de groep worden nagestreefd, presenteert de diverse maatregelen en analyseert de opportuniteiten en risico's die eruit voortvloeien.

De meeste maatregelen hebben een impact op meerdere milieuaspecten tegelijk: klimaat, milieukwaliteit, duurzaam beheer van hulpbronnen en sociaaleconomische aspecten. De effecten van het programma aan maatregelen van het Plan zijn globaal en breed gezien gunstig, met positieve neveneffecten voor andere aspecten dan die welke door de maatregelen worden beoogd.

Algemeen bekeken bieden de maatregelen die door het programma aan maatregelen van het HABP worden voorzien, meerdere opportuniteiten, zoals:

- **Duurzamer beheer van hulpbronnen** dankzij preventie, hergebruik, reparatie, recyclage, meer verantwoorde gedragingen, ontwerp van duurzame of ecologisch ontworpen producten enz.;
- **Beperking van de uitstoot van broeikasgassen** (vooraf via preventiemaatregelen en achteraf via afvalinzamelings- en verwerkingsmethodes die weinig broeikasgassen uitstoten), hetgeen ook een **beperking van de impact op het klimaat** betekent;
- **Beperking van de risico's op restvervuiling van de bodem, het water en de lucht**, gezien de toegenomen kringloopwerking voor hulpbronnen, de maatregelen voor de preventie en beperking van de hoeveelheid illegaal afval, de vermindering van de hoeveelheid gestort of verbrand afval enz.;
- **Creatie van nieuwe jobs en nieuwe soorten jobs** dankzij de ontwikkeling van kanalen in verband met de circulaire economie en het duurzame beheer van hulpbronnen, zoals reparatie, hergebruik enz.;
- **Verbetering van de leefomgeving en de levenskwaliteit** dankzij de beperking van de vervuiling en wildstorten, besparingen voor huishoudens (vermindering van verspilling en ontwikkeling van tweedehandscircuits), verspreiding van een milieubewuste houding in de samenleving en versterking van de sociale banden (collectieve acties: compost, reparatie, lenen enz.);
- **Potentiële rationalisering van de investeringen en de operationele kosten voor de overheidsbudgetten (aankoopbeleid, transport- en verwerkingskosten voor afval enz.)** dankzij een brede benadering voor een ecologisch beheer bij de overheid;

Globaal gezien hebben de risico's vaak betrekking op de aanvankelijke bijkomende investeringskosten voor de diverse doelgroepen.

Er zijn aanbevelingen geformuleerd in de vorm van verzachtende maatregelen om de negatieve impact op het milieu te vermijden, te beperken of te compenseren. Die zijn echter relatief beperkt voor dit beheersplan. Het plan heeft immers niet alleen directe positieve gevolgen, maar ook indirecte gevolgen die grotendeels positief zijn.

Bovendien biedt de analyse van de beschikbare beheertools en de verantwoordelijkheden van de diverse bevoegde actoren een beeld van het extra werk dat de volledige en ambitieuze implementatie van het HABP impliceert, en dus ook van de benodigde extra middelen die moeten worden ingezet om dit plan tot een goed einde te brengen, met name binnen het verantwoordelijke bestuur.

In het geheel zijn de door het HABP voorgestelde maatregelen kwalitatief toereikend om te beantwoorden aan de in de diagnose genoemde uitdagingen. Ze bestrijken de meeste hefbomen van het afvalbeleid, met uitzondering van de stimulerende tarifiering, de verplichte selectieve inzameling van bioafval waar de Europese Unie onlangs toe heeft besloten en de maatregelen die concreet bepalen welke inzamelings-, sorteer- en (voor)behandelingsinfrastructuur zal worden ontwikkeld voor dit bioafval.

De toename van de selectief ingezamelde hoeveelheid afval zal vanzelfsprekend gepaard moeten gaan met de juiste gecentraliseerde en gedecentraliseerde infrastructuur voor de sortering, inzameling en verwerking. Bovendien moeten bepaalde maatregelen eerder dan andere worden ingevoerd om de coherentie van het programma te bewaren. De prioriteitsbepaling van de maatregelen vanuit milieu- en infrastructuuroogpunt is dus essentieel.

C. Studie van alternatieven en identificatie van de aandachtspunten en follow-upmaatregelen

Alternatief 1 is een minder ambitieus plan waarin alleen de meest prioritaire maatregelen van het HABP worden toegepast en een betere verhouding tussen de kosten en baten wordt gerealiseerd. Zo kunnen bepaalde maatregelen van het HABP worden beperkt of helemaal niet worden uitgevoerd omdat ze bepaalde kosten met zich meebrengen en een sterke betrokkenheid van de politiek en de burgers vereisen. De actoren zouden zo minder dan de helft van de maatregelen van het Plan toepassen, waardoor geen enkel strategisch doel volledig behaald kan worden en de positieve impact op het leefmilieu ook beperkt blijft. Dit alternatief is dus niet aanbevolen, maar het kan nuttig blijken in het geval van een blokkering.

Alternatieven 2A en 2B zijn ambitieuzer dan het voorgestelde HABP. Door meer kwantitatieve doelstellingen te bepalen, maakt alternatief 2A het mogelijk om een grotere operationele doeltreffendheid te bereiken. Verder biedt dit alternatief tevens het voordeel dat het Plan herzien kan worden op basis van follow-upindicatoren bij te grote afwijkingen ten opzichte van de becijferde doelstellingen.

Alternatief 2B houdt in dat het HABP-programma wordt begeleid door een volledig en concreet infrastructuurplan voor de inzameling, scheiding en (voor)behandeling. Dit alternatief stelt zwaardere eisen op financieel vlak, maar ook door het feit dat duidelijke, concrete verbintenissen worden aangegaan.

We wijzen er ook op dat de alternatieven 2A en 2B in vergelijking met het ontwerpplan meer follow-up, meer werk en meer financiële middelen vereisen dan de huidige versie van het HABP, hetgeen ze moeilijker toepasbaar maakt. Wel maken ze bepaalde potentiële verbeteringen mogelijk in vergelijking met het ontwerp-HABP.

De resultaten van deze analyse laten zien dat de in het huidige HABP voorgestelde maatregelen volstaan om aan alle in de diagnose aan het licht gebrachte uitdagingen te beantwoorden. Het voorgestelde HABP zal dus een evolutie naar een toekomstige gunstigere, betere situatie mogelijk maken in vergelijking met de bestaande situatie. Desalniettemin kunnen bepaalde beperkingen, vooral op het vlak van menselijke en financiële middelen, de effectiviteit van het HABP beperken (waardoor maatregelen niet of slechts gedeeltelijk worden toegepast).

In het geval dat deze middelen ontoereikend zouden blijken, moet het HABP snel worden aangepast om coherent te blijven met alternatief 1, dat wil zeggen dat de prioritaire maatregelen voorrang moeten blijven krijgen.

Bovendien zou de toepassing van het HABP in zijn huidige versie er baat bij hebben wanneer ze zich liet inspireren door de alternatieven 2A en 2B, mits de menselijke en financiële middelen toereikend zijn, om een efficiënt afvalbeleid te garanderen. Enerzijds zal de kwantificatie van de doelstellingen (alternatief 2A) bijdragen aan de operationele efficiëntie en anderzijds zal de invoer van een compleet en concreet infrastructuurplan voor de inzameling, scheiding en (voor)behandeling (alternatief 2B) het toekomstig beheer en de toekomstige autonomie voor Brussel garanderen.

Onder de aandachtspunten wijst dit rapport op het gebrek aan beschikbare informatie inzake de effectieve verwerkingwijze van het afval nadat het is verzameld en gescheiden. Om dit gebrek aan informatie op te vangen, zou het interessant zijn als onafhankelijke organen zoals Leefmilieu Brussel follow-upindicatoren zouden kunnen opstellen en bijwerken, waarbij ze vrije toegang zouden hebben tot de informatie van de actoren binnen de volledige afvalketen, zodat ze een concrete balans zouden kunnen opstellen van de volledige inzamelings-, scheidings- en verwerkingsketen van afval in het BHG. De nieuwe berekeningsmethode voor de recyclagepercentages die door de Europese Unie is vastgelegd, maakt in elk geval dat deze informatie over de effectieve verwerking van het afval beschikbaar moet zijn.

Tot slot zal de harmonisering van de beheersmaatregelen, de regelgeving en de toepassing ervan afhankelijk zijn van de efficiëntie van de coördinatie tussen de vele actoren die betrokken zijn bij het beheer van afval en hulpbronnen in het BHG.

5. Integratie van adviezen verstrekt tijdens het openbaar onderzoek

De Regering heeft 202 verzoeken geïdentificeerd op basis van de adviezen die werden verkregen tijdens het openbaar onderzoek. Deze adviezen werden via verschillende overlegkanalen verkregen:

A. Adviezen verkregen tijdens gewestelijke informatiesessies

De adviezen verkregen tijdens de gewestelijke informatiesessies werden overgenomen en verwerkt in de samenvatting van de verkregen adviezen en in de overzichtstabel met de uitgedrukte verzoeken (bijlagen 1 en 2 hieronder).

B. Advies van de Raden

De Raad voor het Leefmilieu heeft op 13 juli 2018 een advies verstrekt en de Economische en Sociale Raad van het BHG op 5 juli 2018, overeenkomstig de procedure voor de goedkeuring van het Plan zoals beschreven in de ordonnantie van 14 juni 2012 betreffende afvalstoffen.

De adviezen werden overgenomen en verwerkt in de samenvatting van de verkregen adviezen en in de overzichtstabel met de uitgedrukte verzoeken (bijlagen 1 en 2 hieronder).

C. Adviezen die werden ontvangen per post en per e-mail

Leefmilieu Brussel heeft per post en per e-mail 64 adviezen ontvangen, waaronder een in de vorm van een petitie van 30 ondernemingen (zie lijst met de verkregen adviezen in bijlage 3). Dat zijn de adviezen van burgers, ondernemingen, verenigingen, federaties van bedrijven en Brusselse gemeenten.

De adviezen werden overgenomen en verwerkt in de samenvatting van de verkregen adviezen en in de overzichtstabel met de uitgedrukte verzoeken (bijlagen 1 en 2 hieronder).

D. Adviezen verkregen in het kader van de enquête via de onlinevragenlijst

Om meer burgers ertoe aan te zetten hun mening over het Plan te geven tijdens het openbaar onderzoek, werd een enquête met een onlinevragenlijst georganiseerd. Er werden meer dan 700 vragenlijsten ingevuld.

In het algemeen **wijzen de geleverde antwoorden op een grote steun van de respondenten voor het ontwerp van het HABP dat tijdens het openbaar onderzoek werd voorgelegd**. De meeste adviezen die via de onlinevragenlijst werden ingediend steunen het Plan en bieden suggesties

voor verbeteringen, met het oog op een ambitieuzer plan (zie samenvatting van de resultaten van de onlinevragenlijst in bijlage 4 hieronder).

6. Bijlagenlijst

Bijlage 1. Overzichtstabel van de uitgedrukte verzoeken

Deze overzichtstabel omvat een herformulering van de 202 verzoeken die konden worden gedestilleerd uit de ontvangen adviezen en vermeldt of ze aanleiding hebben gegeven tot een wijziging van het Plan, en indien niet, de reden waarom deze verzoeken niet werden ingewilligd door de Regering.

De verzoeken zijn geklasseerd volgens de overeenkomstige structuur van het Plan.

Bijlage 2. Samenvatting van de ontvangen adviezen

Deze samenvatting van de 64 ontvangen adviezen omvat alle ontvangen adviezen, in een beknopte formulering, met vermelding van de afzender. Indien meerdere afzenders gelijkaardige adviezen hebben geformuleerd, worden hun adviezen in dezelfde paragraaf gebundeld.

De verzoeken zijn geklasseerd volgens de overeenkomstige structuur van het Plan.

Bijlage 3. Lijst van de ontvangen adviezen

Deze lijst omvat de referenties van de 64 ontvangen adviezen: nr. van het advies, vorm van het advies (e-mail/brief), naam van de afzender van het advies, type afzender (burger, vereniging, onderneming, federatie, gemeente enz.) en datum van de ontvangst van het advies.

Bijlage 4. Samenvatting van de resultaten van de onlinevragenlijst

Deze samenvatting van de resultaten van de onlinevragenlijst omvat de voornaamste krachtlijnen van de adviezen van 700 burgers, verstrekt via de onlinevragenlijst.

Bijlage 1. Overzichtstabel van de uitgedrukte verzoeken

Verzoeken	Standpunt ten opzichte van het verzoek	Wijziging aan de tekst	Motivering
1. Het aandeel concrete en operationele maatregelen in het Plan verhogen en tegelijk het belang van de voorafgaande wetenschappelijke studies erkennen	Nee	Nee	Het Gewest wil zorgen voor het ontwerp van een Plan dat in de eerste plaats gericht is op de voorziening voor bestuur en collectieve actie die samen werd uitgebouwd door alle actoren inzake het hulpbronnen- en afvalbeleid. Er werd gekozen om de nadruk te leggen op de visie, de hoofdbeginselen, de kwantitatieve doelstellingen, de te bereiken operationele doelstellingen, de op te lossen knelpunten en de zin van de oplossingen, de voorziening voor bestuur en sturing, het proces en de deadlines van het Plan, eerder dan op een opsomming van zeer concrete maatregelen waarvan de haalbaarheid niet werd gecontroleerd en waarvoor geen consensus geldt bij de betrokken actoren. Dit biedt de mogelijkheid tot meer flexibiliteit en een grotere consensus rond de te nemen beslissingen, gezien het participatieve proces. Er heerst momenteel bijvoorbeeld geen consensus over het beheer van een Brusselse biomethanisatie-eenheid, statiegeld op bepaalde verpakkingen, een stimulerende tarifiering voor huishoudelijk afval, de uitbreiding van de inzamelingsinfrastructuur. Daardoor kunnen ze niet als concrete maatregelen worden ingeschreven in het Plan. Een werkgroep met meerdere actoren werkt rond deze kwesties om hun haalbaarheid te verduidelijken en de voor- en nadelen van de geïdentificeerde oplossingen te identificeren met het oog op een geïnformeerde beslissing. Op grond van de historische ervaring met afvalbeheer heeft het Gewest besloten dat het geen enkele belangrijke concrete maatregel zal kunnen invoeren zonder eerst een gemeenschappelijke werkmethode te ontwikkelen voor alle actoren,

			gezien de complexiteit en de huidige uitdagingen van het hulpbronnen-afvalbeleid.
2. Waken over de goede formulering van HABP en het GPCE om dubbele informatie en conflicten tussen de plannen/programma's te vermijden	Ja	Nee	Het HABP vermeldt reeds het volgende: <i>“En bij de actualisering van het GPCE zal er ook voor een aanpassing van het zwaartepunt van de 'afval'-maatregelen van het GPCE gezorgd worden in lijn met het HABP. Tijdens de uitvoering van beide plannen zal het Gewest het verband ertussen nog meer benadrukken en ze goed coördineren. Hierbij ziet het Gewest erop toe dat de verschillende betrokken actoren de twee dynamieken en hun complementariteit duidelijk herkennen.”</i>
3. Een actieprogramma toevoegen, met becijferde doelstellingen en prioriteiten, met name om de evaluatie van het Plan te vergemakkelijken	Nee	Nee	De maatregelen in het Plan vormen een maatregelenprogramma dat later in een actieprogramma zal worden uitgewerkt. Het Plan omvat becijferde doelstellingen in het deel “Doelstellingen” van de inleiding, maar het klopt dat de maatregelen op dit moment niet systematisch vergezeld gaan van becijferde doelstellingen. Het programma met 60 maatregelen in 7 strategische pijlers drukt de prioriteiten van de Regering uit, maar het klopt dat de prioriteit van de verschillende maatregelen niet expliciet hiërarchisch gerangschikt wordt. In essentie zouden alle maatregelen moeten worden geïmplementeerd.
4. Precieze indicatoren voor de efficiëntie en uitvoering van het Plan invoeren	Ja	Nee	Dat is het voorwerp van de maatregel GOV 6.
5. Een begroting toevoegen aan het Plan	Nee	Nee	Het gewestelijk beleid inzake afvalstoffen beschikt reeds over een begroting voor de uitvoering. Deze zal worden georiënteerd op basis van de uit te voeren maatregelen in het kader van het Plan. Het zal worden aangepast op basis van twee variabelen: de operationele, becijferde voorstellen die zullen voortvloeien uit de gesprekken tussen meerdere actoren, en de globale budgettaire beperkingen van het Gewest, die door hun aard variabel zijn in de tijd.
6. Het Gewest uitrusten met alle technische, menselijke, infrastructurele en financiële middelen om het Plan te implementeren, ook in de toekomst, zonder andere actiedomeinen te verzwakken	Ja	Nee	Idem als hierboven. Het gaat hier om een impliciete verantwoordelijkheid die de Regering aangaat door het Plan goed te keuren.

7. Opstellen van een planning om de permanente evaluatie van deze implementatie mogelijk te maken	Ja	Nee	Dat is het voorwerp van de maatregel GOV 6.
8. De wettelijke verplichtingen van Net Brussel en van de overheid vastleggen, en rekening houden met de openbare netheid, en met name bepaalde soorten afval in de openbare ruimte (sigarettenpeuken, hondenuitwerpselen enz.)	Nee	Nee	De kwesties in verband met de netheid van de openbare ruimte vormen een bevoegdheid van het Agentschap Net Brussel en de gemeenten en maken uitdrukkelijk geen deel uit van de scope van het HABP. Dat is het voorwerp van het gewestelijk Plan voor openbare netheid.
9. Versterking van de sortering, selectieve inzameling en recyclage in het Plan	Ja	Nee	Dat is het doel van de voorstellen in het Plan en meer bepaald de O.D.1.3, O.D.1.4, O.D.2.3, O.D.4.1. en de S.D.7.
10. Zorgen voor een nieuwe balans voor de beschouwing van de klassieke afvalsector in verhouding tot de klassieke economische sector in het Plan	Nee	Nee	De Regering ...
11. Coberec samen met Go4Circle vermelden in het Plan, wanneer we het hebben over de klassieke en privésector van de afvalstoffen	Ja	Ja	Plan gewijzigd.
Over de modaliteiten van het openbaar onderzoek			
12. De overheid moet de participatiewijzen doen evolueren (via begeleiding van de burgers, specifiekere vragenlijsten enz.) om het onderzoek te vergemakkelijken en de deelnamegraad te verhogen	Ja	Ja	De verbetering van de voorzieningen voor burgerparticipatie (burgerlijk bestuur enz.) is een transversale aanpak die het kader van de tekst van het Plan overstijgt, maar het Plan wordt gewijzigd om er rekening mee te houden (GOV 1, p.43): <i>“Op basis van de evolutie van de gewestelijke beschouwingen inzake burgerlijk bestuur en participatie, zal de voorziening voor bestuur van het Plan kunnen worden aangevuld om de betrokkenheid van burgers en gezinnen in de bepaling en uitvoering van het beleid voor hulpbronnen- afvalstoffen te verhogen.”</i>
13. De procedure van het openbaar onderzoek wijzigen opdat de gemeenten kunnen reageren bij hun burgers na kennis te hebben genomen van hun opmerkingen	Ja	Nee	De reflectie over de modaliteiten van het openbaar onderzoek van de gewestelijke plannen is een discussie die het kader van de Ordonnantie betreffende afvalstoffen overstijgt en op een ruimer niveau benaderd moet worden. Er zal hiervoor een initiatief worden getroffen.
14. De zomerperiode vermijden voor openbare onderzoeken	Ja	Nee	De Regering heeft deze beslissing genomen om zich ervan te verzekeren dat het Plan nog deze legislatuur wordt goedgekeurd.

15. Zich ervan verzekeren dat de opmerkingen van de gemeenten tijdens het openbaar onderzoek met elkaar worden uitgewisseld, net als de antwoorden van het Gewest	Ja	Nee	Alle opmerkingen van de gemeenten en de antwoorden van het Gewest bevinden zich in deze milieuverklaring. Daarbovenop kunnen de gemeenten alle informatie die ze nuttig achten met elkaar uitwisselen.
INLEIDING 5			
16. Chemische recyclage toevoegen aan het Plan, naast mechanische en organische recyclage	Ja	Ja	Het kader met uitleg over de Ladder van Lansink, in de Inleiding van het HABP, werd als volgt aangevuld: <i>“Recyclage zal in de toekomst een belangrijke rol blijven spelen, met mechanische, organische of zelfs chemische recyclage.”</i>
PLEIDOOI VOOR EEN AMBITIEUS BELEID VOOR DE HULPBRONNEN EN AFVALSTOFFEN IN HET BRUSSELS HOOFDSTEDELIJK GEWEST 7			
17. De inleiding en het pleidooi in het Plan bijwerken op basis van het Pakket circulaire economie en het nieuwe Waalse afvalplan	Ja	Ja	De inleiding wordt bijgewerkt op basis van de recente actualiteit.
18. In het Plan de aanduiding “verlieslatende activiteit” corrigeren voor de inzameling van textiel en AEEA door de sociale economie, en letten op de invoering van een <i>level playing field</i> tussen de klassieke en de sociale economie	Nee	Nee	Momenteel vindt men dat het terrein eerlijk is voor iedereen en er is geen enkele officiële, uitgewerkte klacht die een ongelijkheid zou staven. De regelgevende Brusselse teksten die de sociale economie ondersteunen, houden rekening met de mededingingsregels. Dit gezegd zijnde, de privésector wordt ook ondersteund, bijvoorbeeld via de projectoproep be circular of de hervorming van de economische uitbreiding.
VISIE, HOOFDBEGINSELEN, STRATEGISCHE BENADERING, PRIORITEITEN EN DOELSTELLINGEN VAN HET TOEKOMSTIGE BRUSSELSE HULPBRONNEN- EN AFVALSTOFFENBELEID 30			
1. Een visie voor Brussel 30			
2. De hoofdbeginselen 33			
19. De principes van zelfvoorziening en nabijheid vastleggen in het beleid voor hulpbronnen-afvalstoffen, in het bijzonder voor de infrastructuurbeslissingen	Ja	Ja	In het hoofdstuk “Visie, hoofdbeginselen enz.” worden de kernprincipes van het Plan aangevuld met de principes van zelfvoorziening en nabijheid.
20. Het “principe van gedeeld bestuur” nog beter verduidelijken als een “discussieforum”, aangezien het aan de producenten	Nee	Nee	De Regering besluit een beleid voor hulpbronnen-afvalstoffen in te voeren volgens het algemene principe van een gedeeld bestuur, dat

is om de beslissingen te nemen die hen het best in staat stellen om hun UPV op zich te nemen			geen afbreuk doet aan de bijzondere situaties op juridisch niveau. De facto vormt het UPV-beleid reeds het voorwerp van wettelijke verplichtingen die door het Brusselse Parlement en de Regering bekrachtigd werden, waaronder bepaalde controleverplichtingen voor de overheden.
21. Maatregelen toevoegen waardoor men in verschillende sectoren (inter-/transsectoraal) kan werken, en dat om een volledige keten voor de circulaire economie te creëren die transversaal is over verschillende sectoren heen zodat alle schakels van de keten werken, door producenten, inzamelaars, recycleerders en kopers van gerecycleerde producten met elkaar in verband te brengen.	Nee	Nee	De transversaliteit en het zoeken naar synergieën zijn reeds voorzien in operationele doelstelling 1.1.
3. Een strategische benadering, prioriteiten – Opbouw van het HABP 34			
22. Een territoriale benadering toepassen in het hulpbronnen-afvalstoffenbeleid, en dit beleid afstemmen op de territoriale ontwikkeling	Ja	Nee	Er is reeds een paragraaf over deze noodzaak in dit deel van het HABP. Bovendien zal men met maatregel OPH 1 de infrastructuurbehoeften en hun lokalisatie kunnen definiëren. Dat geldt ook voor maatregel KAN 1.
23. In het HABP en het gewestelijk Plan voor openbare netheid de gewestelijke ambitie voor de ontwikkeling van het hergebruik, de voorbereiding op hergebruik en de reparatie concretiseren, met name via de volgende acties: – overgaan tot een evaluatie van het gewestelijk Plan voor openbare netheid 2012-2017, dat is afgelopen in 2017, en een nieuw Plan voor openbare netheid opstellen, samen met de betrokken partijen – erop toezien dat in het HABP en het toekomstige Plan voor openbare netheid de doelstelling wordt opgenomen dat hulpbronnen maximaal worden hergebruikt of voorbereid op hergebruik	Ja	Nee	Om duidelijkheid te scheppen over beide Plannen, verbindt de Regering zich ertoe de perimeter van elk plan af te bakenen zodat ze complementair zijn en elkaar niet beconcurreren. Dit element zal worden verduidelijkt in het HABP, mogelijk ook in de beslissing van de Regering. De Europese beslissing inzake recyclage moet bijvoorbeeld in het HABP worden behandeld. Deze overwegingen zijn opgenomen in het HABP, in het bijzonder de prioriteit voor het hergebruik en de voorbereiding op hergebruik en de bijbehorende doelstellingen, de partnerschappen met de sociale economie enz.

– zorgen voor de concretisering en aanpassing van de ambitie van het gewestelijk Plan voor openbare netheid 2012-2017 om zo snel mogelijk de Europese doelstelling van 50% hergebruik en recyclage van huishoudelijk en gelijkgesteld afval tegen 2020 te bereiken – effectieve prioriteit geven aan het hergebruik en de voorbereiding op hergebruik, via concrete doelstellingen voor de bewarende ophaling van grofvuil, via concrete maatregelen voor een bewarende ophaling met wijziging van de hantering, het vervoer en de opslag van het grofvuil – partnerschappen vormen met ondernemingen van de sociale economie die worden gesteund met een gewestelijke erkenning voor hergebruik			
4. Doelstellingen 41			
24. Verhoging van de ambitie van de doelstelling om sensibiliseringsacties rond afval te houden in 30% van de scholen tegen 2023	Nee	Nee	De Regering is van oordeel dat deze doelstelling reeds voldoende ambitieus is.
25. Verhoging van de ambitie van de doelstellingen voor selectieve ophaling en recyclage voor bouw- en sloopafval, op zijn minst op het niveau van het 4e afvalplan	Ja	Ja	De doelstellingen van het Plan werden gewijzigd: een percentage van 90% hergebruik en recyclage bereiken tegen 2020.
26. Nadenken over de methodologie voor de berekening van de recyclagepercentages om meer belang te hechten aan preventie en hergebruik	Ja	Nee	De berekeningsmethodologie is normaal gezien omkaderd door de Europese voorschriften en zal operationeel worden bij de implementatie van het Plan.
27. De Europese doelstellingen van de nieuwe Europese richtlijnen zoals ze zijn overnemen, zonder verhoging van hun ambitie	Nee	Nee	De Regering wenst de grotere ambities van het beleid voor hulpbronnen-afvalstoffen in het BHG te behouden
28. Herformulering van de doelstellingen voor bulkproducten in 100 voedingswinkels in Brussel om het belang te erkennen van bepaalde verpakkingen in de strijd tegen voedselverspilling en voor de voedselveiligheid	Nee	Nee	De preventie van verpakkingsafval en de veiligheid van de voedselketen maken deel uit van de Europese wettelijke verplichtingen die aan het BHG worden opgelegd. De promotie van de preventie zal gebeuren zonder nadeel voor de menselijke gezondheid en de

			bevordering van bulkproducten zal dus gebeuren zonder afbreuk te doen aan de noodzaak aan bepaalde verpakkingen.
29. Duidelijke doelstellingen formuleren voor hergebruik, die verschillen van de doelstellingen voor recyclage, aangeduid in hergebruikte kg/jaar/bewoner, ontworpen zodanig dat een progressieve evolutie van het hergebruik in de tijd wordt ondersteund	Ja	Ja	Het plan omvat nu dergelijke becijferde doelstellingen.
STRATEGISCHE DOELSTELLING 1: VOOR EEN STRUCTUREREND KADER VAN HET HULPBRONNEN-AFVALSTOFFENBELEID ZORGEN 43			
1. Operationele doelstelling 1.1: Een doeltreffend bestuur opzetten 43			
30. De overheden moeten voldoende tijd voor interactie voorzien tussen Brulocalis en de gemeenten voor de werking van het strategische stuurcomité en de evaluatieverslagen over de implementatie meedelen aan de gemeenten, evenals de afvalstatistieken	Ja	Ja	De maatregel GOV 2 wordt als volgt gewijzigd: <i>“Men zal ervoor zorgen dat de actoren die hun leden vertegenwoordigen over voldoende tijd beschikken voor onderlinge interacties voor en na de vergaderingen van het Stuurcomité.”</i>
31. In de voorziening voor bestuur van het van Plan de actoren opnemen die verantwoordelijk zijn voor het territoriale beleid inzake stedenbouwkunde en mobiliteit teneinde deze aspecten transversaal af te stemmen op het hulpbronnen-afvalstoffenbeleid.	Ja	Ja	<i>De andere openbare actoren zullen worden betrokken wanneer een bepaalde maatregel in de eerste plaats op hen betrekking heeft. In dat geval zullen ze deel uitmaken van de groep actoren waarop een beroep zal worden gedaan voor de implementatie van deze of gene maatregel.</i>
32. Een individuele vertegenwoordiging van alle UPV's opnemen in het strategische Stuurcomité van het HABP	Nee	Nee	Alle UPV's vormen het voorwerp van individuele onderhandelingen en daarvoor beschikken de vertegenwoordigers van bedrijven reeds over de nodige vrijheid om hun standpunt uit te drukken en om tot een akkoord te komen. Bovendien wordt de privésector vertegenwoordigd door zijn traditionele instanties: BECI, UCM.
33. Een overlegmechanisme voor de gemeenten voorzien bij de goedkeuring van de maatregelen van het HABP met een impact op de levenskwaliteit, het leefmilieu en de gezondheid.	Ja	Nee	Dat zal de rol zijn van het strategische Stuurcomité of het voorwerp vormen van een specifieke vergadering.

34. Het beleid voor hulpbronnen-afvalstoffen koppelen aan het beleid voor ruimtelijke ordening/stedenbouwkunde, dat moet voorzien in de bestemming van noodzakelijke ruimtes voor de installatie van infrastructuur voor de uitvoering van projecten voor het beheer van afvalstoffen/hulpbronnen, en de bestaande, in het GBP vastgelegde economische zones (GSI's en havengebied) behouden	Ja	Ja	Het punt "Een strategische benadering, prioriteiten – Opbouw van het HABP" wordt aangevuld met: <i>"De implementatie van het Plan zal rekening houden met de interacties met de territoriale aspecten van het beleid van de Regering."</i>
35. Het principe van een "bestand met kwantitatieve gegevens over de productie en de wijzen van beheer van het door de gezinnen en de professionele sectoren geproduceerde afval" meer in detail uitwerken en erop toezien dat deze database geen bijkomende rapporteringsverplichtingen inhoudt voor de betrokken actoren, door reeds bestaande cijfers te gebruiken	Ja	Nee	Dat zal het voorwerp vormen van de maatregel GOV 6.
36. Een volledige transparantie invoeren met betrekking tot de economische ambities en doelstellingen van het Gewest en de tegenstellingen op milieugebied die ze veroorzaken in het overlegcomité, net zoals dat ook mogelijk zal zijn in het strategische Stuurcomité	Nee	Nee	Dit verzoek overschrijdt ruimschoots het kader van het Plan. In de praktijk is het strategische Stuurcomité zodanig samengesteld dat de economische en milieu-uitdagingen op constructieve wijze kunnen worden uitgedrukt.
37. Vermijden dat aan de actoren een dubbele of driedubbele rapportering over de hulpbronnen en afvalstoffen wordt opgelegd.	Ja	Nee	Dit is voorzien in de herinnering over de Strategie voor administratieve vereenvoudiging van Easy Brussels in de operationele doelstelling 1.2.
38. Ervoor zorgen dat het strategische Stuurcomité niet te groot is om zijn goede werking niet te belemmeren.	Ja	Nee	Dat is de wens van de Regering.
39. De sector van de socio-professionele inschakeling opnemen in het strategische Stuurcomité van het Plan.	Nee	Nee	Deze sector zal worden vertegenwoordigd via de beroepsfederaties (waaronder Ressources) en de Economische en Sociale Raad.
2. Operationele doelstelling 1.2.: Voor een gemoderniseerde reglementering ten dienste van de bescherming van het milieu, die aanzet tot nieuwe initiatieven en het opnemen van verantwoordelijkheid 46			

40. Effectieve implementatie van de oplossingen die werden bijgewerkt door het platform voor identificatie en opheffing van de technisch-administratieve obstakels teneinde de invoering van nieuwe modellen voor een circulaire economie in te voeren	Ja	Ja	De operationele doelstelling 1.2. wordt als volgt aangevuld: <i>“[de voorziening van het platform] zal worden behouden en zowel dienen voor de implementatie van het GPCE als van het HABP.”</i>
41. Verder nadenken over het einde van het afvalstatuut voor alle relevante afvalstoffen	Ja	Ja	Maatregel REG 1 wordt aangevuld met : <i>“het creëren van de voorwaarden om voor sommige geïdentificeerde stromen af te stappen van [of niet toe te treden tot] het afvalstatuut, door een onderscheid te maken tussen kleinschalige activiteiten voor hergebruik, reparatie met het oog op hergebruik of herkwalificatie en recyclageactiviteiten of andere activiteiten van nuttige toepassing, en door bijzondere voorwaarden voor bepaalde stromen te bepalen, zoals met name gerecycleerde granulaten en organische stoffen (compost, slijk, digestaten, gedroogde stoffen enz.), maar ook elke andere stroom waarvoor dat relevant zou kunnen zijn, in samenspraak met de andere gefedereerde entiteiten.”</i>
42. De fiscaliteit wijzigen, bijvoorbeeld met een lager btw-percentage of zelfs geen btw op reparaties, en dwingende maatregelen treffen zoals een verbod op geprogrammeerde veroudering voor een betere preventie van afval, en dat op federaal niveau	Ja	Ja	De volgende zin wordt toegevoegd aan punt 1.2: <i>“Ijveren voor een versterking van de maatregelen voor eco-ontwerp en een stimulerende fiscaliteit voor de circulaire economie op het niveau van de Belgische en Europese wetgeving.”</i>
43. Op het federale niveau pleiten voor een hervorming van het btw-stelsel voor ondernemingen met sociaal karakter teneinde giften van onverkochte producten of einde voorraden aan deze ondernemingen te bevorderen in plaats van ze te vernietigen	Ja	Ja	Zie punt hierboven.
44. De normen voor vervuiling door zware metalen definiëren of versterken in de 3 gewesten en vooral in Brussel; strenge voorwaarden en controles toepassen; een nieuw openbaar onderzoek starten en een grondige hervorming van de vergunning doorvoeren.	Nee	Nee	Er zijn reeds vervuilingsnormen opgesteld voor wat emissies in de lucht, de bodem en het water betreft alsook met betrekking tot de bijzondere voorwaarden voor de inzameling, het vervoer en de behandeling van afval dat gevaarlijke stoffen bevat.

45. Versterking van de controles en acties tegen toegestane en clandestiene verbrandingsinrichtingen, en sluiting van de illegale installaties. In datzelfde opzicht nadenken over de crematoria, om te controleren of de milieunormen er worden nageleefd	Nee	Nee	De normen bestaan en er vinden inspecties plaats, op basis van een jaarlijks door de Regering goedgekeurd plan, overeenkomstig dit plan, voor de controle van de gevaarlijke installaties.
46. Het Composteercentrum van Net Brussel volledig overkappen en er installaties voor de productie van hernieuwbare energie aan toevoegen. Verplichten dat gerooide bomen en verwijderde struiken bij publieke of privéprojecten naar het gewestelijke composteercentrum worden gestuurd; indien mogelijk zullen de gerooide bomen worden verkocht, ten voordele van de gemeentelijke financiën	Nee	Nee	De kwestie van de behandeling van organisch afval (en dus de toekomst van het composteercentrum van Vorst) zal worden benaderd, met name met betrekking tot de mogelijke overlast, in de beslissing die zal worden genomen in toepassing van maatregel KAN 1.
47. Nadenken over het principe van de proportionaliteit in de milieuwetgeving	Ja	Nee	Idee reeds vervat in punt 1.2.
48. Communiceren over de planning van de implementatie van het Plan aan de gemeenten zodra het is goedgekeurd	Ja	Nee	Is opgenomen in de GOV-maatregelen.
49. De regels over onverkochte voedingswaren verplicht maken in de exploitatievoorwaarden van de milieuvergunningen	Ja	Nee	Er bestaat een ordonnantie voor wat de grootwarenhuizen betreft en deze wordt toegepast via de milieuvergunningen. Bovendien beogen heel wat maatregelen in de Good Food-strategie de valorisatie van onverkochte voedingswaren.
50. Subsidies toekennen indien de gemeenten bijkomende controles moeten uitvoeren na de implementatie van nieuwe circuits voor de sortering en inzameling	Ja	Nee	De Regering zal er rekening mee houden.
51. Positionering van de Regering over de kwestie van statiegeld voor flessen en blikjes			Het debat loopt en zal gaan over de toekomstige uitbreiding van de gescheiden inzameling via P+.
52. Dringende definitie van de strategie van het Gewest voor de valorisatie van bioafval in het BHG, vooral indien de overwogen oplossing bestaat uit een gecentraliseerde behandeling, en om snel de burgers te informeren over de nieuwe sorteerregels die zullen worden ingevoerd	Ja	Nee	De uitbreiding van de selectieve inzameling van voedingsafval is reeds werkelijkheid geworden voor de Brusselaars op 1 januari 2018 en de maatregel KAN 1 zal zorgen voor de verduidelijking en implementatie van de strategische keuzes, wat evenwel geen enkele belemmering inhoudt voor de lokale initiatieven (KAN 2).

53. Coördinatie voorzien met de gemeenten in het 2e semester van 2019 om ze voor te bereiden op de implementatie van het project P+ van Fost Plus op hun grondgebied	Ja	Nee	De Regering zal er rekening mee houden.
54. De sortering van bioafval verplicht maken voor ondernemingen, scholen, gezinnen, horeca	Ja	Ja	Deze veranderingen zullen verplicht worden tegen december 2023 na de omzetting van de nieuwe Europese richtlijnen inzake afval. Het Plan wordt bijgevolg gewijzigd.
55. Verder gaan dan het verbod op wegwerpbare plastic zakjes en het gebruik van bepaalde wegwerpproducten verbieden (bikers, servies, rietjes enz.).	Ja	Nee	De Europese Commissie heeft een initiatief genomen in die zin, dat zou moeten leiden een Europese richtlijn die zal moeten worden omgezet in het Belgisch recht. Dit type verbod heeft enkel zin op een grotere schaal dan die van het BHG om echt efficiënt te zijn.
3. Operationele doelstelling 1.3: Het mechanisme van de Uitgebreide Producentenverantwoordelijkheid optimaliseren 50			
56. Een systeem bestuderen en eventueel implementeren voor statiegeld voor andere stromen dan glazen flessen, met name PET-flessen en blikjes	Ja	Nee	De politieke discussie loopt en er worden proefprojecten uitgevoerd. De Regering is momenteel niet in staat om een standpunt in te nemen.
57. Meer werk maken van de sortering, gescheiden inzameling en behandeling van oliën en frituurvet in het Plan; het inzamelingsnetwerk ontwikkelen, met name via steun voor de installatie van geschikte containers in de openbare ruimte	Ja	Nee	De Brudalex omvat reeds de verplichtingen van de sector en met name de beschreven maatregelen die geleidelijk aan worden ingevoerd.
58. De inspanningen van de UPV's inzake hergebruik en reparatie duidelijker maken	Ja	Ja	Operationele doelstelling 1.3. wordt als volgt aangevuld: <i>“Naast de verbetering van de inzameling, wenst de Regering ook het aandeel van het hergebruik en de reparatie te versterken in de betrokken UPV's (AEEA, afgedankte voertuigen). Bedoeling is het potentieel voor reparatie en hergebruik te optimaliseren in verhouding tot recyclage, door de reeds bestaande goede praktijken verder te ontwikkelen.”</i>
59. Producten die niet met de circulaire economie compatibel zijn sanctioneren, verbieden dat ze op de markt komen ofwel ze zwaar belasten	Nee	Ja	De volgende zin wordt toegevoegd aan punt 1.2: <i>“Ijveren voor een versterking van de maatregelen voor eco-ontwerp en een stimulerende fiscaliteit voor de circulaire economie op het niveau van de Belgische en Europese wetgeving.”</i>
60. In het kader van de UPV's en meer bepaald de UPV Recytyre, de volgende wijzigingen aanbrengen:	Nee	Nee	De Regering wenst de prestaties van het afvalbeleid op het grondgebied van het BHG te verbeteren, met geschikte indicatoren

– de deur sluiten voor gewestelijke prestatiedoelstellingen voor de UPV's – Recytyre betrekken bij de verduidelijking van de Brudalex – eenvoudige mechanismen invoeren voor de vernieuwing/verlenging van de milieuovereenkomsten om juridische vacuüms en de bijbehorende risico's te vermijden – een toename van de verplichtingen inzake communicatie, rapportering en preventie voor de UPV-organismen vermijden, aangezien dit tegenstrijdig lijkt met de wil om de UPV-organismen meer beheersautonomie te verlenen – de controle van de UPV's en de vereiste expertise bij Leefmilieu Brussel houden, aangezien dat zijn wettelijke opdracht is – het niet hebben over de zwakke prestaties in Brussel inzake gebruikte banden aangezien het niet mogelijk is een Brussels inzamelingspercentage te berekenen – geen financiële/strafwettelijke sancties opleggen in geval van niet-naleving van de doelstellingen maar de voorkeur geven aan mechanismen voor zelfregulering in overleg met de controleautoriteit, en rekening houden met overmacht in geval van niet-naleving van de doelstellingen – de rol van banden verduidelijken in de maatregel UPV 3			voor de implementatie en resultaten (met name GEZ 5). De UPV-organismen zullen worden geraadpleegd in het kader van de hervorming van de UPV's (UPV 1). Het HABP voorziet reeds om de vernieuwing en verlenging van de milieuovereenkomsten vlotter te maken (UPV 2). Voor de Regering gaat de toename van de autonomie en verantwoordelijkheid gepaard met de transparantie van de rapportering en een externe, onafhankelijke controle. Hoewel de controle van de UPV's een juridische bevoegdheid van Leefmilieu Brussel is en blijft, wordt er momenteel nagedacht over de toepassing van het principe van de vervuiler betaalt voor de kosten van de rapportering, van de controle van de UPV's en de technische expertise, die momenteel niet inbegrepen zijn in de zelffinanciering van de UPV's; deze kosten worden dus gedragen door alle belastingbetalers zonder onderscheid, ook de personen die de beoogde producten niet gebruiken, wat ingaat tegen het principe van de vervuiler betaalt. Ten slotte zullen de mindere prestaties in Brussel worden geobjectiveerd door het Gewest, aan de hand van geschikte indicatoren. Het Gewest wil zich verzekeren van het bereiken van de doelstellingen van de UPV's door de voorkeur te geven aan mechanismen voor zelfregulering, wetende dat financiële sancties een beproefde oplossing zijn in bepaalde gevallen, volgens de wetenschappelijke literatuur. De maatregel UPV 3 wordt verduidelijkt voor wat de rol van de banden betreft.
61. De UPV-mechanismen schrappen voor de stromen met een positieve economische waarde, met name de UPV voor gebruikte oliën en frituurvet afschaffen alsook de UPV voor oud papier en reclaimedrukwerk; de informatieplicht over de ingezamelde stromen door de privé-inzamelaars overdragen naar Leefmilieu Brussel en niet langer naar de producenten, en de Brudalex navenant aanpassen	Ja	Nee	Deze kwesties zullen worden benaderd in het werk voor de evaluatie en hervorming van de mechanismen van de UPV's (UPV 1).

62. Niet verder gaan dan een verplichte rapportering over het ingezamelde afval voor de afvalinzamelaars in het kader van de hervorming van de UPV's	Ja	Nee	Deze kwestie zal worden benaderd in het werk voor de evaluatie en hervorming van de mechanismen van de UPV's (UPV 1).
63. Zich vragen stellen over het nut van de invoering en creatie van een UPV voor textiel. Coberec en Go4Circle hierbij betrekken. Zorgvuldig de invoering van een UPV voor klein gevaarlijk afval van gezinnen onderzoeken. De stromen in kwestie duidelijk definiëren en een onderscheid maken tussen het afval van gezinnen en van ondernemingen (kmo's en andere) zodat deze UPV efficiënt kan werken, zowel op milieu- als op economisch vlak	Ja	Nee	De Regering zal er rekening mee houden bij de implementatie van de maatregel KAN 6.
64. Verduidelijking scheppen over het vervoer van deze afvalstoffen onder verantwoordelijkheid van de producenten en uitleggen hoe de distributie van deze talrijke stromen in omloop georganiseerd zal worden	Ja	Nee	De Regering zal er rekening mee houden bij de implementatie van de maatregel KAN 6.
65. Ondanks de prestaties van de UPV's in België, steeds ambitieuzere en uitgebreidere doelstellingen goedkeuren om stagnatie bij de betrokken actoren te vermijden	Ja	Nee	Het Plan omvat deze ambitie reeds. Zie met name de maatregel GEZ 5.
66. Verduidelijking van de ingezamelde stromen die het BHG verlaten, die dus niet voor lokale jobs zorgen en het werkelijk geproduceerde afval uit onze statistieken doen verdwijnen	Ja	Nee	Dat is het voorwerp van de maatregelen GEZ 5 en UPV 1.
67. Reglementen invoeren om aan te zetten tot een zo lokaal mogelijke verwerking van het afval, om het risico te vermijden dat ze worden opgenomen in gesloten (maar gemonialiseerde) circuits, die op geen enkele wijze bijdragen aan de circulaire en sociale economie	Ja	Nee	Reeds opgenomen in het principe van zelfvoorziening en nabijheid.
68. Afzonderlijke doelstellingen voor hergebruik invoeren in de UPV AEEA, en tenlasteneming door de fabrikanten van de	Ja	Ja	Het ontwerp van de milieuovereenkomst met betrekking tot AEEA omvat gewestelijke doelstellingen voor de voorbereiding op

kosten in verband met de operaties voor hergebruik en voorbereiding op hergebruik, onder meer door de financiering van de infrastructuur en uitrusting van de electroREV-centra voor hergebruik			hergebruik en recyclage van AEEA. Dit gezegd zijnde, deze kwestie zal worden benaderd in het werk voor de evaluatie en hervorming van de mechanismen van de UPV's (UPV 1). De doelstellingen van het Plan worden bijgevolg gewijzigd.
69. FEE-BEBAT-TRAXIO menen: - dat de doelstellingen en rapportering voor de UPV's voldoende gedefinieerd zijn in de Brudalex en de milieuovereenkomsten, dat de rol van de overheid erin bestaat te controleren of deze laatste vervuld werden; ze begrijpen niet waarom verduidelijking nodig is, noch waarom de controle extern zou moeten zijn; - dat een versterking van het personeelsbestand van Leefmilieu Brussel evenwel gewenst is; - dat een Brussels inzamelingspercentage voor de afvalstoffen van de UPV's niet kan worden berekend aangezien het niet geweten is hoeveel producten er op de markt worden gebracht; ze vragen dus om het gewestelijke cijfer te schrappen en te vervangen door het nationale cijfer; - dat het vastgestelde tekort inzake gescheiden ophaling niet in het bijzonder aan de UPV's moet worden gekoppeld en vragen om deze vermelding te schrappen; - dat de modernisering van de UPV-tool niet onontbeerlijk is en vragen om deze vermelding te schrappen; - dat de doelstellingen moeten worden vastgelegd op basis van een wetenschappelijke studie over hun technische en economische haalbaarheid; - dat het niet aan de Brusselse wetgever is om de beheersorganen te onderwerpen aan de regels voor overheidsopdrachten aangezien dit een federale bevoegdheid is; - dat de financiële sancties in geval van het niet bereiken van de doelstellingen niet aanvaardbaar zijn;	Nee	Nee	De Regering neemt akte van de opmerkingen van BEBAT, FEE en TRAXIO. De Regering wil betere inzamelingspercentages bereiken in Brussel, met name voor de stromen die worden gedekt door de UPV's, de oorzaken van de zwakke prestaties in het BHG voor selectieve inzameling onderzoeken en de UPV-tool moderniseren. De recente milieuovereenkomst met BEBAT bood een antwoord op een groot deel van de hierboven vermelde opmerkingen. Om al deze kwesties te objectiveren, voorziet de implementatie van de maatregel UPV 1 in een objectivering door een extern studiebureau en een breed overleg.

- dat het aan de UPV-organismen is om het bedrag van de bijdragen vast te leggen; - dat het niet aan de overheid is om het bedrag van de reserves van de UPV-organismen te plafonneren; - dat het vastleggen van regels via een voorakkoord tussen de beheersorganen en de marktactoren indruist tegen de wetgeving over de mededinging; - dat de UPV-organismen geen acties die door derden werden beslist moeten financieren; - dat de Minister voor Leefmilieu eerst de fabrikanten en beheersorganen moet raadplegen alvorens de reglementering te wijzigen; - dat ze bereid zijn om samen te werken voor de inzameling van afval in scholen op voorwaarde dat deze samenwerking geen afbreuk doet aan de acties die reeds door BEBAT worden gevoerd.			
70. Industriële accu's opnemen in de beschouwing over recyclage	Ja	Nee	Dat is reeds het geval voor de milieuovereenkomst met betrekking tot de batterijen en accu's.
4. Operationele doelstelling 1.4: Nieuwe kanalen ontwikkelen voor de nuttige toepassing van de hulpbronnen-afvalstoffen 52			
71. De selectieve ophaling van bioafval verplicht maken, lokale verwerkingsketens creëren, nadenken over de frequentie van de ophalingen, met name voor grote producenten van bioafval	Ja	Ja	Richtlijn (EU) 2018/851 van het Europees Parlement en de Raad van 30 mei 2018 tot wijziging van Richtlijn 2008/98/EG betreffende afvalstoffen voert een verplichting in voor de sortering en recyclage aan de bron of de gescheiden ophaling van bioafval van gezinnen, kantoren, restaurants, groothandelszaken, kantines, traiteurs en kleinhandels, en van gelijkaardig afval afkomstig van fabrieken voor de verwerking van voedingswaren, en dat uiterlijk tegen 31 december 2023. Het Plan moet dus rekening houden met deze belangrijke evolutie in de wetgeving. De maatregelen KAN 1, KAN 2, GEZ 5, GEZ 6, GEZ 7, PRO1-4, OPH 1, OPH 2, OPH 4 worden dus aangevuld.

72. De schenking van onverkochte voedingswaren verplicht maken voor ondernemingen, op hun kosten	Ja	Nee	De valorisatie van onverkochte voedingswaren in het BHG valt onder de scope van de implementatie van de Good Food-strategie en vormt reeds het voorwerp van tal van ontwikkelingen. Bovendien bestaat er reeds een ordonnantie die de regels vastlegt voor de valorisatie van onverkochte voedingswaren door grootwarenhuizen in Brussel, in de vorm van de voorwaarden die worden vastgelegd in de milieuvergunning.
73. De overheid moet het Plan aanpassen voor een betere preventie, sortering en recyclage van oud textiel van gezinnen	Ja	Ja	De maatregel KAN 6 voorziet dat er een UPV voor textiel zal worden ingevoerd, indien dit relevant blijkt. De maatregelen GEZ 6 en GEZ 7 dekken textiel reeds maar worden geherformuleerd met de vermelding van textiel en andere “uitrustingen/goederen met een lange levensduur”.
74. De voorkeur voor het Franse model voor de UPV meubilair rechtvaardigen en overleg plannen met de Brusselse betrokken partijen tijdens de implementatie	Ja	Ja	De maatregel KAN 6 wordt gewijzigd om het overleg met de betrokken partijen te vermelden en niet langer specifiek het Franse model te vermelden.
75. In detail de voorwaarden voor een succesvolle installatie van een biomethanisatiecentrale in het BHG onderzoeken: – de mogelijke impact van de inplanting van een biomethanisatiecentrale op de mobiliteit onderzoeken (mogelijke toename van vervoer van organisch afval) en oplossingen bieden om de negatieve impact te verminderen; naleving van het principe van de niet-verslechtering van de huidige mobiliteit en een principe van vervoer over het water of het spoor voor de eventuele import van bioafval; – met voorzorg de lokalisatie van een eventuele biomethanisatiecentrale onderzoeken, in overleg met de andere gewesten met overweging van de voortgezette samenwerking met de centrale in Ieper, met voorkeur voor een nabijheidsprincipe, met naleving van de Brusselse territoriale en stedenbouwkundige strategie, met de voorkeur	Ja	Nee	Zoals vermeld in het ontwerp van het Plan, loopt er momenteel een studie over de haalbaarheid van de inplanting van een biomethanisatie-eenheid in Brussel en daarin worden al deze kwesties bestudeerd zodat de Regering een geïnformeerde beslissing kan nemen. Deze studie omvat een uitgebreid begeleidingscomité met meerdere actoren en ze vormde het voorwerp van een presentatie die momenteel in haar eindfase bestudeerd wordt door de Economische en Sociale Raad van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest.

voor mogelijke industriële symbioses vooraf en achteraf, in een logica gelijkaardig aan die van het IRISPHERE-project; – op wetenschappelijke wijze het kaliber van een eventuele biomethanisatiecentrale bepalen, door het potentieel en de evolutie van de stromen bioafval te bestuderen, in overleg en co-constructie met de betrokken partijen, en met een goede afstemming op de initiatieven voor de ophaling en verwerking van bioafval op lokaal niveau; – een kosten-/batenstudie uitvoeren over de installatie van een biomethanisatiecentrale, rekening houdend met de sociale en milieuaspecten, met overweging van de optie om de samenwerking met de centrale in leper voort te zetten, en in geval van het behoud van deze samenwerking, een methodologie waarmee het Brusselse aandeel in de productie van hernieuwbare energie in de centrale van leper kan worden bepaald, in verhouding tot onze Europese doelstellingen; – rekening houden met risico's voor overlast voor de burens van een biomethanisatiecentrale en deze vooraf neutraliseren, via overleg met de betrokken partijen; – de behoeften aan bioafval van de verbrandingsinrichting nauwkeurig analyseren om de optimale werking niet in het gedrang te brengen; – vooraf de effecten van de installatie van een biomethanisatiecentrale en de wijziging van de bioafvalstromen op het mechanisme voor de groenestroomcertificaten voor de verbrandingsinrichting van Neder-Over-Heembeek analyseren; – overwegen of het gas dat door een eventuele biomethanisatiecentrale geproduceerd zou worden in het Brusselse net geïnjecteerd zou kunnen worden.			
---	--	--	--

76. Concretere en operationele maatregelen voorstellen voor de ophaling en verwerking van bioafval, en voor de kwestie van de biomethanisatie	Nee	Nee	In dit stadium moet de Regering eerst de maatregel KAN 1 implementeren alvorens de operationele modaliteiten bepaald kunnen worden.
77. Geografische differentiëring van de oplossingen voor de ophaling en de preventie/verwerking aan de bron. Voor de dichtbebouwde wijken met woningen, besturen en industrie langs het kanaal, de groene en oranje zakken schrappen en vervangen door een ophalingssysteem met gemengd groen en voedingsafval via ingegraven containers of een deur-aan-deurophaling met mobiele containers. De stroom van deze dichtbebouwde wijken zou naar een biomethanisatiecentrale moeten worden vervoerd. De lokalisatie moet worden bestudeerd in overleg met Vlaanderen, gezien de geringe omvang van de Brusselse stroom. In dat kader het potentieel en de kenmerken van de gedecentraliseerde micro-biomethanisatie evalueren. Voor de andere, minder dicht bebouwde wijken, de voorkeur geven aan huiselijke of wijkcompostering, eventueel op secundaire wijze aangevuld door een deur-aan-deurophaling met mobiele containers, voor een gecentraliseerde verwerking van gemengd groen en voedingsafval.	Ja	Nee	Dat is het voorwerp van de maatregel KAN 1.
78. Nog meer de nadruk leggen op voedselverspilling via sensibilisering, met name via hergebruik in de sociale economie van de onverkochte voedingswaren van markten en groothandels, door vraag en aanbod beter op elkaar af te stemmen	Ja	Nee	De preventie van voedselverspilling is opgenomen in de Good Food-strategie.
79. Houtachtig en niet-houtachtig groen afval van elkaar scheiden voor een verschillende verwerking	Nee	Nee	De technische kwesties van de scheiding of menging van types afval zal afhangen van de keuze voor de verwerking, met name compostering of methanisatie.

80. Specifieke opname van selectieve ophaling, sortering en recyclage van aluminium verpakkingsafval in het HABP	Ja	Nee	De Fost+- en VAL-I-PAC-systemen van de verpakkingsector bieden de mogelijkheid om nieuwe afvalstoffen toe te voegen, op voorwaarde dat de fabrikanten van dergelijke verpakkingen er via dit systeem de financiële verantwoordelijkheid voor dragen. Dit stemt ook overeen met de nieuwe “Verpakkingsrichtlijn”.
81. Het principe van de Ladder van Moerman toepassen in de bepaling van een Brussels systeem voor inzameling, sortering en verwerking van bioafval, zodat biomassa prioritair wordt gebruikt voor menselijk, dierlijk en landbouwgebruik, eerder dan voor omzetting in energie	Ja	Nee	Het Afvalplan is in die zin opgesteld, in het bijzonder via de maatregelen KAN 1 en KAN 2.
82. Lopende reflecties en studies over een biomethanisatiecentrum en wijkcompostering opnemen in de tekst van het HABP, en ze na hun voltooiing openbaar maken en werkelijk gebruiken voor de oriëntatie van de openbare beslissing over deze projecten	Ja	Nee	Dat is het voorwerp van de maatregel KAN 1.
83. Een certificeringssysteem voor compost invoeren, om zijn kwaliteit te garanderen en aansluitende initiatieven te bevorderen	Nee	Nee	De verkoop van compost wordt geregeld door federale (Europese) kwaliteitsnormen.
84. In het kader van de maatregel KAN 1: – Alle resultaten van Operatie Fosfor opnemen in een strategische deliberatie die wordt uitgesteld tot het einde van het eerste kwartaal van 2019; – Uitbreiding van initiatieven tot aanmoediging van vernieuwingen met intermediair bereik (bv. op de schaal van een Brusselse gemeente) naast het gewestelijke (gecentraliseerde) en lokale (verenigingen, burgers) niveau; – Uitbreiding van de vrijwillige en betaalde bestuurs- en werkwijzen voor buurtcomposteren die worden vermeld in het ontwerp van het HABP;	Ja	Nee	De leden van Fosfor zijn momenteel betrokken bij de studie over de inplanting van een biomethanisatie-eenheid in Brussel, in toepassing van maatregel KAN 1, en maatregel KAN 2 voorziet uitdrukkelijk in steun voor niet-gecentraliseerde initiatieven. Het Fosfor-project zal leiden tot conclusies waarover we geen oordeel kunnen vellen voor 2019 en waarmee rekening zal kunnen worden gehouden bij de implementatie van het bijbehorende beleid.

– Om de duurzaamheid van de coördinatie van het beleid voor ophaling, sortering en verwerking van bioafval te verzekeren, de continuïteit van de coördinatie tussen de actoren van Operatie Fosfor vastleggen in het nieuwe HABP, eventueel door anderen erbij te betrekken, bv. om een link te leggen met het thema van de voeding, dat momenteel nog onderbelicht is in de beschouwingen over bioafval			
85. Afzetgebieden ontwikkelen voor de stromen selectief opgehaald plasticafval, met name door steun voor de vraag naar gerecycleerde materialen	Ja	Ja	De volgende zin wordt toegevoegd aan punt 1.2: <i>“Ijveren voor een versterking van de maatregelen voor eco-ontwerp en een stimulerende fiscaliteit voor de circulaire economie op het niveau van de Belgische en Europese wetgeving.”</i> De uitbreiding van de selectieve ophaling naar P+ zal leiden tot de identificatie van afzetgebieden voor een steeds groter geheel aan plastics. Dit type maatregelen moet op intergewestelijk niveau worden getroffen met de verantwoordelijke actoren, in het bijzonder Fost+ en VAL-I-PAC.
86. Uitbreiding van de ophaling van plastic naar hard plastic in het algemeen, plastic films en EPS (piepschuim), bij gezinnen en professionals, en daarbij niet wachten tot 31 december 2019	Ja	Nee	<i>Dit type maatregelen moet op intergewestelijk niveau worden getroffen met de verantwoordelijke actoren, in het bijzonder Fost+ en VAL-I-PAC.</i>
87. Erop toezien dat de bestaande verwerkingscapaciteiten in Brussel maximaal geëxploiteerd worden	Nee	Nee	De dimensionering en exploitatie van afvalverwerkingsinstallaties die afhangen van het Gewest moeten een economische logica voor de optimalisatie van de hulpmiddelen volgen evenals een logica voor de bescherming van het leefmilieu. Men kan moeilijk enerzijds het principe van de afvalverwerking volgens de Ladder van Lansink promoten en anderzijds elke valorisatie van afval vermijden zodat de verbrandingsinrichting van Brussel op volle capaciteit kan werken.
88. Een recht voor geprivilegieerde ophaling van een deel van de stromen invoeren, teneinde burgerinitiatieven te bevorderen zodat de stromen van organisch afval van gezinnen in de eerste plaats bestemd zijn voor lokaal gebruik door burgers	Ja	Nee	De maatregel KAN 2 biedt hierop een antwoord: In werkelijkheid is er geen tegenstrijdigheid tussen de hoeveelheden die op gecentraliseerde wijze worden ingezameld en het feit dat een gedecentraliseerd gebruik wordt bevoordeeld.

89. De voorkeur geven aan wijkcomposteren	Nee	Nee	Maatregel KAN 1 heeft tot doel te bepalen welke de beste oplossing is voor de ophaling en verwerking van bioafval al naargelang van de omstandigheden, en maatregel KAN 2 ondersteunt dit idee. In werkelijkheid is er geen tegenstrijdigheid tussen de hoeveelheden die op gecentraliseerde wijze worden ingezameld en het feit dat een gedecentraliseerd gebruik wordt bevoordeeld.
90. Afzien van de bouw van een biomethanisatie-installatie in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest om te vermijden dat gezinnen en besturen (scholen, collectieve voorzieningen ...) geen beroep kunnen doen op dit bioafval om initiatieven te ontwikkelen (moestuinen, compost ...) die zouden bijdragen tot de ontwikkeling van zelfvoorziening op voedselgebied	Nee	Nee	Dat is het voorwerp van de maatregel KAN 1, die zich op deze kwestie toespitst, met tegelijk een voorkeur voor decentralisatie via maatregel KAN 2. In werkelijkheid is er geen tegenstrijdigheid tussen de hoeveelheden die op gecentraliseerde wijze worden ingezameld en het feit dat een gedecentraliseerd gebruik wordt bevoordeeld.
91. In het kader van het idee om een UPV-mechanisme in te voeren voor textiel en meubilair: – één enkelvoudig en uniform UPV-systeem invoeren voor heel België; – erop toezien dat de activiteiten en tewerkstelling van bestaande operatoren en hun lokale verankering via de ophaling, sortering, verwerking en doorverkoop niet in het gedrag komen maar integendeel trachten deze te versterken in een optiek van circulaire economie en korte kringen, met bevordering van de distributie en een lokaal verbruik van de producten afkomstig van hergebruik en reparatie; – een bevoorrechte toegang tot de stromen van hulpbronnen-afvalstoffen garanderen voor de sociale economie, zoals in Frankrijk, met voorbehouden markten, sociale clausules in de overheidsopdrachten, en een gegarandeerde vertegenwoordiging in UPV-organismen; – de financiering van de sociale economie bestendigen via het besluit tot subsidiëring van hun activiteiten voor de voorbereiding op hergebruik en hergebruik, en O&O	Ja	Nee	De Regering zal er rekening mee houden bij de voorbereiding van de implementatie van deze maatregel. Het ontwerp van het Plan omschrijft op voldoende wijze de wens om het materiaal te herintroduceren in een lokaal circuit en samen te werken met de lokale economie.

financieren in de voorbereiding op hergebruik en hergebruik via de UPV-mechanismen; – waken over het financieringsmechanisme indien UPV's voor textiel en meubilair worden ingevoerd, met name omdat het bedrijfsmodel en de kostenstructuur in het BHG verschillen van elders.			
92. De actoren van het circuit voor groen afval verenigen in een gemeenschappelijk project	Ja	Nee	Dit gebeurt reeds via Operatie Fosfor.
93. De composteerinstallatie volledig overkappen, om de verspreiding van kwalijke geuren tegen te gaan en biogas op te vangen	Nee	Nee	De reglementering betreffende de milieuvergunningen omkadert dergelijke activiteiten om hun overlast te beperken. De keuze voor een gecentraliseerde verwerkingseenheid voor organisch afval zal de mogelijkheid bieden om de modernisatie van dergelijke installaties te bespreken.
94. Indien voor biomethanisatie wordt gekozen, kiezen voor een systeem dat reeds zijn efficiëntie heeft bewezen in het buitenland	Ja	Nee	Maatregel KAN 1 moet hierover een beslissing nemen.
95. Geen enkele groene zone opofferen of aantasten om een eventuele biomethanisatie-installatie te vestigen	Ja	Nee	Maatregel KAN 1 moet hierover een beslissing nemen.
96. Een incidentiestudie (klasse 1A) uitvoeren voor een eventuele biomethanisatie-installatie	Ja	Nee	De effectenbeoordeling voor ingedeelde inrichtingen wordt geregeld door de reglementering betreffende de milieuvergunningen.
97. De stedenbouwkundige reglementen wijzigen om de installatie van wijkcomposteercentra te vergemakkelijken	Ja	Nee	De doelstelling 2.3 bepaalt reeds dat Brussel Stedenbouw en Erfgoed en Perspective Brussels zullen worden betrokken bij het beraad over de selectieve ophaling van huishoudelijk afval om rekening te houden met de territoriale en stedenbouwkundige aspecten van de maatregelen van het Plan. De identificatie en opheffing van de obstakels voor de implementatie van lokale initiatieven is ook een voorwerp van het Fosfor-project.
STRATEGISCHE DOELSTELLING 2: DE CONSUMPTIEPRAKTIJKEN VAN DE GEZINNEN VERANDEREN EN HEN ERTOE AANSPOREN OM VOOR AFVALLOOSHEID TE GAAN 55			

98. De ASEPRE is van oordeel dat in de hiërarchie van de actieprincipes in het kader van deze strategische doelstelling, de optie “nul aankopen/nul acties” voorrang moet krijgen op de aankopen/acties gericht op de bescherming van het leefmilieu.	Ja	Nee	De maatregel GEZ 4 voorziet reeds in de ondersteuning van soberheid en do-it-yourself (waaronder nul aankopen/nul acties). Soberheid vormt een integraal deel van de actielogica van het HABP.
1. Operationele doelstelling 2.1: De bewustwording van de burgers met betrekking tot de milieu-impact van hun manier van leven laten evolueren 57			
99. Maatregel GEZ 2 schrappen, in het bijzonder het voorstel voor een verbod op ongeadresseerd reclamedrukwerk, tenzij er een sticker “Ja tegen reclame” op de brievenbus wordt geplakt.	Nee	Ja	De Regering verdedigt het principe van de vrijheid van de consument om ongeadresseerd reclamedrukwerk al dan niet te aanvaarden. Het HABP heeft geen einddatum. De mogelijkheid om in de toekomst een maatregel goed te keuren die erin bestaat dat ongeadresseerd reclamedrukwerk enkel toegelaten is met uitdrukkelijk akkoord van de ontvanger, moet worden behouden.
100. Evaluatie van de gevolgen van maatregel GEZ 2: - analyse van de potentiële sociaaleconomische gevolgen (met name het mogelijke verlies van laaggeschoolde jobs); - analyse van de Waalse beslissing; - evaluatie van de mogelijke gevolgen voor de handel, de lokale economie en de financiering van de gemeenten; - onderzoek van de mogelijkheid tot het behoud en de verbetering van het huidige “stop reclame”-systeem	Ja	Nee	De Regering is uiteraard van plan te handelen om de gunstige effecten van maatregel GEZ 2 te maximaliseren.
101. Maatregel GEZ 2 versterken en een denkproces starten over de kranten en algemene informatie die via de brievenbus worden verspreid	Ja	Nee	De Regering zal de modaliteiten voor de implementatie van maatregel GEZ 2 bepalen.
102. Maatregel GEZ 3 versterken door via folders in de brievenbus lokale acties en tips over goede praktijken te promoten	Nee	Nee	De Regering zal de modaliteiten voor de implementatie van maatregel GEZ 3 bepalen.
103. Maatregel GEZ 4 versterken door er verplichtingen in op te nemen, met sancties in geval van niet-naleving	Nee	Nee	De Regering zal de modaliteiten voor de implementatie van maatregel GEZ 4 bepalen.

104. De informatie en sensibilisering rond de sticker antireclamesticker versterken, en het aantal distributiepunten verhogen	Nee	Ja	In eerste instantie, tenminste, zal de “stop reclame” sticker worden gehandhaafd. De maatregel MEN 2 is gewijzigd.
105. De praktijk van “Twee voor de prijs van één” en de verkoop van snel bedorven broodjes in de grootwarenhuizen verbieden	Nee	Nee	Dit is een federale bevoegdheid.
106. Een grote campagne rond de preventie van voedselverspilling plannen met de verenigingssector	Nee	Nee	De kwestie van de voedselverspilling maakt integraal deel uit van de scope van de Good Food-strategie en vormt het voorwerp van tal van acties.
107. De antireclamesticker aanvullen met een “Ja/Nee”-systeem voor politieke informatie en een systeem voor een “reclamebus” in elke straat, om de verspreiding van ongeadresseerd drukwerk te rationaliseren	Nee	Nee	De implementatie van de “Ja tegen reclame”-maatregel zal desgevallend door de Regering worden gedefinieerd.
108. De propagandamacht van reclame verminderen door ze exclusief te oriënteren op de promotie van sectoren die zijn overgeschakeld naar de functionele economie	Nee	Nee	Dit overschrijdt het kader van het Plan.
109. Rekening houden met de diversiteit van de doelgroepen, in het bijzonder kansarme groepen, waar de ervaring heeft geleerd dat ze moeilijker mobiliseerbaar zijn, en de boodschappen aanpassen aan hun behoeften	Ja	Nee	De inleiding van Strategische doelstelling 2 omvat dit aspect reeds.
110. Een opleiding te overwegen over de vermindering en het beheer van afval op het niveau van de OCMW's en sociale woningen, met aanspreekpunten voor afval	Ja	Nee	Dat is met name het voorwerp van het “zero afval”-project dat werd gelanceerd in 2017 en de mogelijkheid biedt aan gezinnen of actoren die met gezinnen werken (gemeentes, OCMW's, actoren op het terrein) om een logica van zero afval te volgen dankzij opleidingen, pedagogische hulpmiddelen, steun bij de implementatie van zeer concrete acties. Dit project ligt in het verlengde van maatregel GEZ 4.
2. Operationele doelstelling 2.2: De individuele en collectieve initiatieven van burgers aanmoedigen en ondersteunen, die de consumptieveranderingen naar meer duurzaamheid in de praktijk willen brengen 57			

111. De overheid moet korte kringen bevorderen in het leven van alledag en meer bepaald in de dagelijkse aankopen	Ja	Nee	Dat is wel degelijk de betekenis van OD 2.2.
112. Het beleid voor de recuperatie van voedingswaren verbeteren: – een betere communicatie over de uiterste gebruiksdatum van voedingswaren promoten; – op structurele wijze de netwerken en uitleg inzake voedingshulp en de recuperatie van onverkochte voedingswaren stimuleren; – voedingsgiften en bedrijfsmodellen rond voedingsgiften ondersteunen; – het delen van uitrusting en de installatie van nieuwe keukens voor voedingsgiften ondersteunen; – op structurele wijze de intracommunautaire en transsectorale netwerken voor de recuperatie van voedingswaren ondersteunen; – voedselverspilling bij consumenten kwantificeren en hulpacties voor de planning van voedselaankopen invoeren.	Ja	Nee	Dit gebeurt in het kader van de Good Food-strategie.
113. De sensibilisering en wijziging van praktijken rond wijkinitiatieven reorganiseren, via steun voor de samenwerking en de uitwisseling tussen bewoners en de ontwikkeling van een duurzame/ecoverantwoordelijke/ecologische sociale controle. Dit collectiviseren en integreren in een dagelijkse levenswijze, via een bezoek aan een gemeenschappelijke ruimte bestemd voor deze gedragingen, zoals de composthoop, het sorteercentrum van de wijk. De bewoners op territoriale wijze sensibiliseren, om een participatief denkproces te leiden over de meest relevante inrichtingen in	Ja	Nee	Dat is de betekenis van de maatregel GEZ 4. De Regering zal er rekening mee houden.

elke wijk. Op dezelfde manier, infrastructures invoeren die beantwoorden aan de specifieke behoeften van de bevolking.			
114. Een zekere stabiliteit behouden van de subsidies ter ondersteuning van “zero afval”-projecten;	Nee	Nee	Het is aan de Regering om haar jaarlijkse begroting op te stellen, rekening houdend met de budgettaire beperkingen, en aan het Parlement om die goed te keuren.
3. Operationele doelstelling 2.3: Voor een aanzienlijke verbetering zorgen van de kwaliteit en omvang van de selectieve inzameling van huishoudelijk afval met het oog op de nuttige toepassing ervan 59			
115. De “ProxyChimik”-inzamelingen uitbreiden via meer vaste en/of regelmatige inzamelpunten	Ja	Nee	De Regering zal er rekening mee houden, zeker indien er in de toekomst een milieuovereenkomst (UPV) over klein chemisch afval komt.
116. In de containerparken een verplichting invoeren voor de recuperatie van voorwerpen in goede staat voordat ze worden weggegooid, naar het model van de kringloopwinkels	Nee	Nee	De Regering heeft meerdere activiteiten van kringloopwinkels gesteund en steunt deze nog steeds, met name de inzameling door de sociale economie van herbruikbare spullen die worden aangebracht door gezinnen, burgerinitiatieven voor de uitwisseling van goederen, lokale kringloopwinkels zoals die bij het OCMW van Etterbeek, de sociale kringloopwinkel van Sint-Gillis of nog die in Sint-Pieters-Woluwe, voor het containerpark van het ANB. Maar de modaliteiten voor de bewarende inzameling van de voorwerpen zullen worden gepreciseerd bij de implementatie van het Plan.
117. De maatregel GEZ 7 aanvullen door sorteervoorzieningen toe te voegen om iets te doen aan het plaatsgebrek in bepaalde woningen. In Zweden zijn er bijvoorbeeld kleine afzetspunten per wijk.	Ja	Ja	De maatregel GEN 7 wordt aangevuld door “ <i>kleine afzetspunten per wijk</i> ”, en “ <i>Men zal er eveneens op toezien dat de aangeboden oplossingen rekening houden met de beschikbare plaats in de Brusselse woningen.</i> ” Dat is ook het voorwerp van maatregel OPH 1.
118. Vuilniszakken beschermen door harde containers waar mogelijk	Nee	Nee	Deze maatregel moet worden geregeld via het Plan voor openbare netheid.
119. De maatregel concreter maken door obstakels voor het sorteren en de behoeften van de bevolking te identificeren via enquêtes en ervaringen op het terrein	Ja?	Nee	Dat is het voorwerp van de maatregel GEZ 5.

120.	De kwaliteit van het systeem voor de ophaling van huishoudelijk afval verbeteren, met name via een verbetering van de kwaliteit van de zakken, een betere relevantie van de ophalingsdagen, een betere nauwgezetheid van de ophalingen (met name met betrekking tot de frequentie van de ophalingen buiten de geplande dagen)	Ja	Nee	De Regering zal er rekening mee houden. Deze kwestie zal worden benaderd in de maatregelen OPH 1, OPH 2 en GEZ 5.
121.	Het huidige "ProxyChimik"-systeem vervangen of aanvullen met permanente inzamelpunten op het niveau van de gemeentelijke entiteiten, bijvoorbeeld in lokalen van de gemeente, om de inzameling van chemisch afval te vergemakkelijken	Ja	Nee	De Regering zal er rekening mee houden, zeker indien er in de toekomst een milieuovereenkomst (UPV) over klein chemisch afval komt. Deze kwestie zal worden benaderd in de maatregelen OPH 1, OPH 2 en GEZ 5.
122.	Nabijheidsoplossingen overwegen om de selectieve ophaling van afval te verhogen, zoals mobiele Recyparks	Ja	Nee	De maatregelen GEZ 5 en OPH 2 verkennen dit soort mogelijkheden. Er bestaan reeds mobiele Recyparks in Brussel die worden georganiseerd door Net Brussel.
123.	Meer regelmatige ophalingen aan huis plannen voor "klein grofvuil" van gezinnen; Net Brussel zou oplossingen voor de ophaling aan huis moeten bieden voor volumes tot 1 m ³ , ook in kleine appartementen	Ja	Nee	De maatregelen GEZ 5 en OPH 1, OPH 2 verkennen dit soort mogelijkheden.
124.	Zich verzekeren van de beschikbaarheid van groene zakken en vermijden dat de voorraden uitgeput raken	Ja	Nee	De Regering zal er rekening mee houden.
125.	Gezinnen meer sensibiliseren rond de recyclage van chemisch afval, wetende dat gezinnen niet vertrouwd zijn met de ProxyChimik-inzameling	Ja	Nee	De Regering zal er rekening mee houden, zeker indien er nog een milieuovereenkomst (UPV) over klein chemisch afval komt. Dat is het voorwerp van de maatregelen GEZ 1 en GEZ 4. Bovendien ...
126.	Oplossingen voorzien om grote hoeveelheden gebruikte tuinaarde van gezinnen te verwijderen	Ja	Nee	De Regering zal er rekening mee houden. De maatregel KAN 2 zal voorstellen in die zin kunnen bevatten.
127.	De deelname aan het sorteren verhogen, door het huidige stedenbouwkundige reglement (GSV) te herzien om de ophaling te vergemakkelijken, door te voorzien in voldoende grote woningen, door de nadruk te leggen op elementen voor de opslag van afval, in samenwerking met Brussel Stedenbouw en Erfgoed en Huisvesting Brussel	Ja	Nee	Dat is het voorwerp van de maatregelen GEZ 1 en GEZ 4. Daarbovenop bepaalt doelstelling 2.3 reeds dat Brussel Stedenbouw en Erfgoed en Perspective Brussels zullen worden betrokken bij het beraad over de selectieve ophaling van huishoudelijk afval om rekening te houden met de territoriale en stedenbouwkundige aspecten van de maatregelen van het Plan.

128. De nadruk leggen op de openbare netheid: - Regelmaat en naleving van de ophaling van huishoudelijk of groen afval; - Meer openbare vuilnisbakken en regelmatige lediging in straten, parken, openbare ruimtes, of nog in de buurt van scholen, bushaltes ...; - Strijd tegen sluikstorten en “toeristische” bijdragen (pendelaars ...); - Handelaars en exposanten verplichten om hun locatie netjes achter te laten na markten, beurzen ... zoals in Duitsland, in plaats van daarna nog 2 tot 4 uur (verkeers)hinder te hebben. Eventueel toelaten om gereguleerde en gescheiden vuilniszakken achter te laten; - Meer parkeerzones met beperkte uren invoeren, zodat vuilniswagens daar kunnen halt houden om het vuilnis te laden, of om andere voertuigen door te laten (en dus minder vervuiling). 129.	Nee	Nee	De openbare netheid valt onder een ander specifiek plan, gezien de aparte politieke bevoegdheden. De suggestie wordt doorverwezen naar het Plan voor openbare netheid van het ANB.
STRATEGISCHE DOELSTELLING 3: DE TOEKOMSTIGE GENERATIES VOORBEREIDEN 61			
130. De beschrijving van de onderwijsnetten corrigeren	Ja	Ja	De beschrijving van de netten werd verbeterd.
131. De ambities van de doelstellingen in verband met scholen drastisch verhogen, de nodige middelen vrijmaken om alle scholen in staat te stellen ecobeheer en sorteerinfrastructuur in te voeren, ruimte vrij te maken om te experimenteren met compost en moestuinen, en tijd om de directie, leerkrachten en leerlingen op te leiden	Nee	Nee	Het Gewest heeft geen rechtstreekse bevoegdheid voor het beheer van de scholen en pedagogische programma's en kan dus geen aanzienlijke verhoging van de ambitie van de doelstellingen opleggen. Ze kan dit enkel suggereren via samenwerkingsakkoorden, updates van projecten, ondersteuning enz.
1. Operationele doelstelling 3.1: De gewestelijke milieudoelstellingen integreren in het studieprogramma, de aansturingsplannen en de beheerspraktijken van de onderwijsinstellingen via een operationeel kader uitgewerkt in			

partnerschap met de Gemeenschappen en de Inrichtende machten 63			
132. Uitleggen of er reeds contacten werden gelegd die erop wijzen dat deze inrichtende machten klaar zijn om te functioneren	Ja	Nee	Er werden reeds contacten gelegd tussen de verschillende betrokken partijen (Leefmilieu Brussel en de onderwijsorganisaties) en deze zullen worden voortgezet in het kader van de implementatie van het Plan.
133. De ambitie van maatregel GEN 1 verhogen met betrekking tot de uitvoeringsmiddelen, verder dan het overleg, zich inspirerend op het Vlaamse initiatief in dit domein	Nee	Nee	Aangezien het gaat om een akkoord tussen twee partijen, vormt de definitie van de ambities het voorwerp van een constante dialoog.
134. De toekomstige generaties kennis bijbrengen en hen voorbereiden zonder onderscheid in inkomen, herkomst, geloof of cultuur	Ja	Ja	De inleiding van de Strategische doelstelling 3 wordt aangevuld met: <i>“De Regering wenst de toekomstige generaties kennis bij te brengen en ze voor te bereiden zonder onderscheid in geslacht, inkomen, herkomst, geloof of cultuur.”</i>
135. O&O in het hoger onderwijs uitbreiden naar de kwesties van de circulaire economie (nieuwe materialen enz.)	Ja	Nee	<i>Deze kwestie vormt het voorwerp van zeer concrete maatregelen in het Gewestelijk Programma voor Circulaire Economie.</i>
2. Operationele doelstelling 3.2: De integratie van de educatie rond milieu en het duurzame beheer van hulpbronnen-afvalstoffen in de lessen, de activiteiten en de projecten van de scholen ondersteunen 63			
136. Naast de lessen over het leefmilieu en het duurzame beheer van hulpbronnen-afval, praktische lessen (naaien, koken, doe-het-zelf, loodgieterij enz.) invoeren zodat toekomstige generaties zelf rechtstreeks actief kunnen zijn	Ja	Ja	Maatregel GEN 4 wordt als volgt aangevuld: <i>“Het zal ook de toekomstige generaties rechtstreeks moeten uitrusten zodat ze actoren worden voor verandering, met name via doe-het-zelf (naaien, timmeren, loodgieterij, verwerking van voedingsresten enz.).”</i>
137. Ervoor zorgen dat alle scholen samen voordeel halen uit de opleidingen en voorzieningen die worden ingevoerd, zoals het systeem voor het netwerk en de labels van scholen, om de toename van de ongelijkheid te vermijden, aangezien sommige scholen over de economische en menselijke middelen beschikken om het milieubeheer te financieren	Ja	Ja	De inleiding van de Strategische doelstelling 3 wordt als volgt aangevuld: <i>“De Regering zal ervoor zorgen dat alle scholen samen voordeel halen uit de opleidingen en voorzieningen die worden ingevoerd, zoals het systeem voor het netwerk en de labels van scholen, om de toename van de ongelijkheid te vermijden, ongeacht hun financiële en menselijke middelen.”</i>

138. De pedagogische ondersteuning voor scholen versterken en zich niet enkel beperken tot een voortzetting van wat nu reeds gedaan wordt, en bijzondere aandacht besteden aan de deelname van het onderhoudspersoneel, met name voor de sensibilisering en om te luisteren naar hun persoonlijk standpunt	Ja	Ja	De pedagogische ondersteuning is reeds voorzien in de verschillende GEN-maatregelen en maatregel GEN 7 wordt als volgt aangevuld: <i>“Men zal er ook op toezien dat alle betrokken partijen van de schoolinstellingen die het ecobeheer beïnvloeden worden betrokken, zoals het onderhoudspersoneel.”</i>
139. Elk jaar het Animatiepack van Net Brussel aan scholen aanbieden zodat de sorteeropleiding kan worden ingeschreven in het programma van elke school	Ja	Nee	De Regering zal er rekening mee houden bij de implementatie van het Plan.
140. Een NME-luik opnemen in de lessen voor sociale promotie en inschakeling voor volwassenen, om een minder geschoold en kansarm publiek rechtstreeks te sensibiliseren voor de problematiek van het afvalbeheer	Ja	Ja	Maatregel GEN 6 wordt als volgt aangevuld: <i>“Het Gewest zal een NME-luik opnemen in de lessen voor sociale promotie en inschakeling voor volwassenen, om een minder geschoold en kansarm publiek rechtstreeks te sensibiliseren voor de problematiek van het afvalbeheer.”</i>
3. Operationele doelstelling 3.3: Voor een technische en methodologische ondersteuning zorgen met het oog op een duurzaam beheer van de hulpbronnen-afvalstoffen binnen de instellingen van het verplicht onderwijs, in lijn met de pedagogische aspecten 65			
141. Oplossingen voorstellen om de composthopen in scholen te beheren tijdens de schoolvakanties en de composthopen af te stemmen op de omliggende wijk, voor het beheer van de stromen	Ja	Nee	De Regering neemt akte van deze relevante opmerking.
142. Middelen vrijmaken zodat een “milieucoördinator” de milieuacties kan implementeren in elke school	Nee	Nee	Gezien de budgettaire impact behoudt de Regering zich het recht voor deze mogelijkheid te overwegen buiten de implementatie van het Plan.
143. Naast de opleidingen rond afvalbeheer, ervoor zorgen kinderen en leerkrachten kritische opleidingen krijgen over de consumptiemaatschappij en productiewijzen om toekomstige generaties voor te bereiden op de gevolgen van onze huidige levenswijze	Ja	Nee	De maatregel GEN 4 voorziet dit reeds, in het kader van de thema’s in verband met hulpbronnen-afvalstoffen.

144. Zonder compensatie middelen aanbieden om ecobeheer en sensibilisering toe te passen	Nee	Nee	Er bestaan momenteel reeds middelen en de toekenning van bijkomende middelen zal worden geëvalueerd door de Regering tijdens de implementatie van het Plan.
145. De speelplaatsen demineraliseren om de ter plaatse geproduceerde compost te gebruiken, in samenhang met de Good Food-strategie, en nieuwe functies creëren om de composthopen het hele jaar door te onderhouden.	Ja	Nee	De Regering neemt akte van deze relevante opmerking. Ze zal worden onderzocht bij de implementatie van de GEN-maatregelen.
146. Per zone functies van afvalbeheerders creëren voor de scholen, teneinde een structurerend kader te vormen dat rekening houdt met de lokale specifieke kenmerken	Ja	Nee	De Regering neemt akte van deze relevante opmerking. Ze zal worden onderzocht bij de implementatie van de GEN-maatregelen.
STRATEGISCHE DOELSTELLING 4: DE CONSUMPTIEPRAKTIJKEN VAN DE PROFESSIONELE ACTIVITEITEN VERANDEREN EN HEN ERTOE AANSPOREN OM VOOR AFVALLOOSHEID TE GAAN 66			
1. Operationele doelstelling 4.1: Het circulaire beheer van hulpbronnen en afvalstoffen binnen de economische activiteiten, de niet-marktactiviteiten en de openbare sector verbeteren 67			
147. Het Gewest zou opleidingssessies inzake afvalsortering en duurzame onderhoudsproducten in de tertiaire sector moeten organiseren voor de gemeentelijke trainers	Ja	Ja	De maatregel PRO 1 wordt aangevuld met de behoefte aan opleidingen voor professionals over de naleving van de sorteerplicht. De manier om aan deze behoefte te voldoen zal worden besproken met de publieke en privésector, om tussenpersonen (beroepsfederaties enz.) te betrekken bij de opleiding van de werknemers. Maatregel PRO 1 bepaalt reeds dat Leefmilieu Brussel een sturende rol zal spelen in de sensibilisering, opleiding en begeleiding op dit vlak. De maatregel OV 1 onder "De overheden het goede voorbeeld laten geven" wordt ook als volgt aangevuld: <i>"Leefmilieu Brussel zal ook expertise en praktische hulpmiddelen verstrekken om de andere overheden te helpen een voorbeeldig beheer van hun hulpbronnen-afvalstoffen te implementeren en al hun partners en gebruikers op een positieve manier te beïnvloeden."</i>
148. De afvalproductie door professionals verminderen	Ja	Nee	Deze doelstelling is reeds opgenomen in de kwantitatieve doelstellingen van het HABP (Hoofdstuk Visie, Hoofdbeginselen enz.):

			<i>“Het streefdoel bereiken van een vermindering van de productie van professioneel afval (buiten bouw- en afbraakafval) per werknemer van 5% in 2023 en 20% in 2030”.</i>
149. Sensibiliseringsacties voeren en concrete maatregelen invoeren op de werkplaats, met samenwerking van de organen voor sociaal overleg en waken over de coherentie van deze acties en maatregelen met die voor de scholen en gezinnen	Ja	Ja	Maatregel PRO 1 beantwoordt reeds in hoofdzaak aan dit verzoek maar werd als volgt aangevuld: <i>“Men zal toezien op de betrokkenheid van de organen voor sociaal overleg en op de coherentie van de sensibiliseringsmaatregelen voor scholen, gezinnen en professionals, om hun effect te versterken.”</i>
150. De formulering van de selectieprocedure in de maatregel PRO 2 verduidelijken	Ja	Nee	De Regering zal er rekening mee houden.
151. Wat het label “Ecodynamische Onderneming” betreft (PRO 3): – het karakter van het label dat meerdere thema’s beslaat behouden; – de organen voor sociaal overleg van de onderneming betrekken bij de procedure voor de toekenning van het label; – de duur van de geldigheid van het label in de tijd beperken, een duur van meer dan een jaar vastleggen en deze bepalen na raadpleging van de economische actoren; – het label toegankelijk maken voor elk type onderneming, ook de industriële	Nee	Nee	Het label “Ecodynamische onderneming” werd zopas hervormd met tot doel: – een inspanning met een objectieve en holistische basis te symboliseren; – de onderneming verantwoordelijk te stellen; het is niet aan de administratie om zich met haar intern bestuur te moeien. De objectieve basis (referentiesysteem) bestaat eerst en vooral uit een gemeenschappelijke stam voor elk type activiteit en zal later worden verrijkt met een sectorale benadering.
152. Een nauwkeurig juridisch kader ontwikkelen voor de betere sortering van het afval van economische actoren en onbeleefd gedrag verminderen (verplichtingen, sancties enz.)	Ja	Nee	Het juridisch kader bestaat. De maatregelen PRO 1 en PRO 2 richten zich uitdrukkelijk op de goede implementatie ervan door iedereen.
153. Stimulansen en voldoende middelen toekennen aan de gemeenten zodat ze de maatregelen PRO 2 en PRO 4 kunnen implementeren	Ja	Nee	Leefmilieu Brussel organiseert elk jaar een specifieke projectoproep voor de gemeenten en OCMW’s om initiatieven zoals die in de maatregelen PRO 2 en PRO 4 te ondernemen.
154. Coberec en Go4Circle rechtstreeks laten bijdragen aan de maatregelen voor sensibilisering, opleiding en	Ja	Nee	Dat is precies de zin van maatregel OPH 4.

begeleiding zodanig dat de professionele activiteiten de bestaande wetgeving inzake hulpbronnen-afvalstoffen kunnen naleven, in het bijzonder de sorteerverplichting en de ophalingscontracten			
155. Communiceren om de controles van de naleving van de afvalwetgeving efficiënter te maken	Ja	Nee	Dat is precies de zin van maatregel PRO 1.
156. De installatie van wijkcomposthoven en -sorteercentra steunen in kantoor- en bedrijvenzones, intern of gedeeld met andere ondernemingen	Ja	Nee	Dat is precies de zin van maatregel PRO 1.
157. Stimulansen voor hergebruik (via sterren en/of financieel) toevoegen aan de voorziening “label Ecodynamische Onderneming”: – min. 50% van het IT-park met tweedehandsmateriaal; – gebruik van nagevulde inktpatronen voor laserprinters; – voor de aankoop van kantoormeubilair/grote elektronische apparatuur, kunnen aantonen dat er eerst naar tweedehands opties werd gezocht alvorens nieuw te kopen	Ja	Nee	Het is in die zin dat de objectieve basis voor de evaluatie van de kandidaten voor het ecodynamische label is opgebouwd.
158. Verplichting van de selectieve ophaling van bioafval voor ondernemingen en analyse van de frequentie van de afvalophaling	Ja	Ja	Deze maatregelen zijn voorzien na nieuwe Europese richtlijnen die de selectieve ophaling van bioafval van niet-industriële bedrijven verplicht maken. Het plan wordt bijgevolg gewijzigd.
159. Sancties voor elk type milieuovertreding verzwaren, ongedacht de dader	Nee	Nee	De Regering is van oordeel dat men werk moet maken van zowel sensibilisering als controle om de wet toe te passen. Een verzwaring van de sancties zal niet leiden tot een betere naleving van de wet.
160. De facilitator van het Brussels Waste Network beter in de kijker zetten, zorgen voor een uitbreiding met meer opleidingen, en deze dienst uitbreiden naar gezinnen	Nee	Nee	De gewestelijke strategie voor de ontwikkeling van hergebruik, voorbereiding op hergebruik, recyclage in professionele activiteiten is vermeld in maatregel PRO 1 en is niet gebaseerd op één enkele voorziening en één enkele speler. Aangezien de gedragslogica voor sorteren sterk verschilt tussen gezinnen en beroepsactiviteiten, is het niet aangewezen om deze te mengen.
2. Operationele doelstelling 4.2: De overheden het goede voorbeeld laten geven 68			

161. De maatregel als volgt aanvullen: – Objectieve criteria voor een circulaire economie opnemen in de gunning van overheidsopdrachten in verband met het hulpbronnen-afvalstoffenbeleid, zoals de “total cost of ownership” en de “vermeden milieu-impact”; – gerecycleerde materialen promoten en meer gebruiken in overheidsopdrachten; – het label “ecodynamische onderneming” verkrijgen; – uitrusting voor de sortering van afval ter beschikking stellen van het personeel en de burgers; – de 19 gemeenten in staat stellen om bij te dragen aan de verbetering van de selectieve ophaling in openbare ruimtes	Ja	Nee	De Regering heeft een principenota goedgekeurd betreffende de voorbeeldfunctie van de overheid met betrekking tot het milieu; het model werd gekopieerd van het label “Ecodynamische Onderneming”, dat het principe bevestigt van een resultaatsverplichting en de keuze van de omkaderde middelen in een referentiesysteem dat op directe en indirecte wijze de uitgedrukte voorstellen omvat.
162. Een ad-hoc-consultatie van de gemeentelijke overheden organiseren over het ontwerp van de ordonnantie “voorbeeldige overheid”	Ja	Nee	De voorbereiding van het voorontwerp van ordonnantie vormde het voorwerp van overleg met Brulocalis. Er zullen nog gelegenheden worden georganiseerd gedurende het proces voor de goedkeuring van de ordonnantie en haar uitvoeringsbesluiten.
163. Maatregel OV 1 verduidelijken met: – de toegekende middelen; – de overwogen maatregelen; – de verwachtingen op het vlak van de prestaties en de termijn om ze te bereiken; – de certificeringssystemen voor het milieumanagement; – de contactpersonen voor het HABP op lokaal niveau (bv. via een gemeentelijk plan voor het hulpbronnen-afvalstoffenbeheer)	Ja	Nee	De Regering zal rekening houden met de opmerkingen tijdens het volledige proces voor de uitwerking en implementatie van dit initiatief.
164. Via het Gewest een aanspreekpunt “afval” invoeren in elke gemeente om de overdracht van informatie te vergemakkelijken; deze persoon zou opleidingen van het Gewest volgen, met name die van “valorist”	Nee	Nee	De gemeentelijke schaal is niet noodzakelijk de beste schaal hiervoor. Het ANB? Als het zo ver komt zouden de actoren van de sociale economie beter geschikt zijn om dit te doen.

165. Premies overwegen voor de gemeentes voor overheidsopdrachten die worden gegund met clausules voor de circulaire economie; de invoering van bepaalde clausules inzake voorbeeldigheid verplicht maken, en gemeenten begeleiden in hun voorbeeldfunctie inzake hulpbronnen-afvalstoffen (opleiding van het personeel, methodologie enz.)	Ja	Nee	De jaarlijkse thematische Agenda 21- projectoproep voor de gemeenten en OCMW's voorziet reeds vele jaren in deze mogelijkheid en zal worden voortgezet.
166. De gemeenten verplichten om een gemeentelijk Hulpbronnen- en Afvalbeheerplan in te voeren	Nee	Nee	Zie het antwoord op opmerking 161.
167. Instrumenten voor de versterking en stimulans van de milieuprestaties van de gemeenten creëren, alsook een uitwisseling van gegevens tussen gemeenten en/of van gegevens waarmee de milieuprestaties van elke gemeente vergeleken kunnen worden. Gemeenten in staat stellen om deel te nemen aan de uitwerking van het ontwerp van de ordonnantie "voorbeeldige overheid" en een raadpleging mogelijk maken van het personeel dat betrokken is bij de implementatie van deze toekomstige ordonnantie	Ja	Nee	Zie het antwoord op opmerking 161.
STRATEGISCHE DOELSTELLING 5: DE OVERGANG VAN DE BOUWSECTOR NAAR EEN CIRCULAIR BEHEER VAN HULPBRONNEN EN BOUWAFVAL VOORTZETTEN 70			
168. Controleren of de vermelde hoeveelheid bouwafval in het Plan, 630.000 ton, correct is	Nee	Nee	Dat zijn de officiële cijfers.
1. Operationele doelstelling 5.1: Het eco-ontwerp en de eco-renovatie van gebouwen en materialen ontwikkelen met het oog op hun aanpasbaarheid, het verlengen van hun levensduur en het bevorderen van hun demonteerbaarheid en recycleerbaarheid 69			
169. Tijdens de ontwerpfase van gebouwen aandacht besteden aan het feit dat bouwmaterialen effectief gerecycleerd worden aan het einde	Ja	Nee	De Regering zal er rekening mee houden.
170. In de gewestelijke premies criteria opnemen in verband met eco-ontwerp, materialen en afval, om gezinnen	Ja	Nee	Dat is reeds deels het geval. De Regering zal er beter rekening mee houden in de toekomst.

en ondernemingen aan te zetten om andere technologieën te gebruiken, met begeleiding en sensibiliseringsacties			
2. Operationele doelstelling 5.2: Experimenteren met en het verder uitbouwen van de praktijk van de selectieve afbraak met het oog op het hergebruik van materialen in de bouwsector 72			
171. De levering en het gebruik van hergebruikte bouwmaterialen bevorderen, door: – de productnormen voor hergebruik aan te vullen met kwaliteitscertificaten; – de wettelijke obstakels en de belemmeringen voor de toegang tot de markt voor gerecupereerde materialen te verminderen (met name via het Platform voor de opheffing van technisch-administratieve hindernissen); – door de gebruikers van deze materialen te sensibiliseren; – door technologische innovaties in dit domein te ondersteunen; – door deze gerecupereerde materialen op te nemen in de overheidsopdrachten voor bouwprojecten	Ja	Nee	Dat is het doel van verschillende maatregelen van het Plan, alsook van het GPCE. Merk op dat het Gewest geen bevoegdheden beschikt inzake productnormen, maar wel op het vlak van de einde afvalstatus. De Regering zal er rekening mee houden.
172. Ervoor zorgen dat selectieve afbraak niet enkel gebeurt met het oog op het hergebruik van materialen, maar ook voor een optimale recyclage, vooral voor inert sloopafval, en zich ervan verzekeren dat ze vrij zijn van alle gevaarlijke stoffen maar ook van alle stoffen die het recycleren bemoeilijken	Ja	Nee	Het Plan legt duidelijk uit dat het algemene principe berust op de Ladder van Lansink, wat a priori geen enkele andere verwerkingwijze uitsluit.
173. Een model voor een paspoort voor bouwmaterialen ontwikkelen, vanaf de ontwerpfase, op gewestelijk niveau	Ja	Nee	Reeds voorzien in de maatregel BSA 1.
174. De gemeenten meer helpen met experimenten met slopen en het hergebruik van bouwmaterialen	Ja	Nee	Net zoals alle andere actoren zullen de gemeenten worden uitgenodigd om innovaties in dit gebied toe te passen via de ingevoerde maatregelen.

			Bovendien hebben ze de mogelijkheid om met dergelijke praktijken te experimenteren in het kader van Agenda 21 en speciale thematische projectoproepen voor de gemeenten en OCMW's.
175. Een grote kringloopwinkel – of een netwerk van kringloopwinkels – creëren waar gemeenten, aannemers of particulieren hun materialen kunnen deponeren (bouw- en sloopafval in goede staat) en waar ondernemingen zoals vzw's of particulieren deze materialen zouden kunnen kopen, zoals in een winkel	Nee	Nee	De sector van de recuperatie van bouwmaterialen voor hergebruik is in volle bloei en Rotor, dat deze dienst reeds aanbiedt, lijkt niet langer de enige speler op de markt.
3. Operationele doelstelling 5.3: De kwantiteit en kwaliteit van de sortering en de recyclage van bouw- en afbraakafval verbeteren 72			
176. Een certificeringsproces invoeren om de kwaliteit van de gerecycleerde materialen te garanderen en deze gerecycleerde materialen opnemen in de overheidsopdrachten voor bouwprojecten	Ja	Nee	Dat is wel degelijk de bedoeling van deze maatregelen. De Regering zal er rekening mee houden.
177. Het idee van een “stimulerende tarifiering” en een “aanpassing van de belastingheffing op de sorteercontainers” schrappen als maatregelen om de sortering en recyclage van BSA te verbeteren. In de plaats daarvan het gebruik van/de vraag naar gerecycleerde materialen stimuleren	Nee	Nee	De Regering is van oordeel dat de inzamelaars van afval ook hun verantwoordelijkheid moeten opnemen door hun klanten aan te sporen om goed te sorteren, zoals aanbevolen in maatregel OPH 4.
178. Wat bouw- en sloopafval betreft, en ook grond, zich ervan verzekeren dat de definitie van end-of-waste-criteria equivalent is aan de criteria die reeds in Vlaanderen gelden, om de recyclageprestaties voor deze afvalstoffen in België te behouden	Nee	Nee	Dit voorstel is niet compatibel met de kwaliteitsnormen voor de bodems in Brussel, en zou erop neerkomen dat met twee verschillende kwaliteitsstelsels wordt gewerkt: het ene met bodems, het andere met bouwafval dat <i>in fine</i> een vervuiling van de bodems zou kunnen veroorzaken. Vlaanderen heeft ondertussen aangetoond dat 50% van het puin van goede kwaliteit is en de andere helft vervuild met vervuilende stoffen; dit zou dus het voorwerp kunnen vormen van een selectieve ophaling op de werf om vervuiling te vermijden.

4. Operationele doelstelling 5.4: Aangepaste inzamelmogelijkheden aanbieden voor gevaarlijke afvalstoffen en voor een plan zorgen voor het beheer van asbest afkomstig van de Brusselse bebouwing 72			
179. Sensibiliseringscampagnes (en vervolgens controles) uitvoeren opdat het beheer van gevaarlijke afvalstoffen op werven effectief zou zijn, in samenwerking met de Confederatie Bouw, de Federatie van Algemene Bouwaannemers en/of eender welke andere vakvereniging in de bouwsector	Ja	Nee	Dat is wel degelijk de bedoeling van deze maatregel. De Regering zal er rekening mee houden.
5. Operationele doelstelling 5.5: De nieuwe circulaire praktijken binnen de bouwsector op grote schaal en structureel uitrollen 73			
180. Het duurzame beheer van materialen op transversale wijze integreren in alle opleidingen voor de actoren in de bouwsector, zonder beperking van de thema's die kunnen worden besproken in het kader van deze opleidingen over de nieuwe praktijken inzake afvalbeheer	Ja	Nee	De Regering zal er rekening mee houden. De praktische gids van Leefmilieu Brussel vormt reeds een holistische referentie die alle milieuaspecten van bouwen behandelt en dienst doet als referentie voor de georganiseerde opleidingen.
181. De opleidingen inzake circulaire economie van professionals in de bouwsector certificeren	Ja	Nee	Dat maakt reeds deel uit van de Strategische doelstelling 5.
STRATEGISCHE DOELSTELLING 6: DE NIEUWE ECONOMIE VAN HET DUURZAME HULPBRONNENBEHEER ONTWIKKELEN 74			
182. Het aanbod van duurzame goederen en diensten door professionals uitbreiden om huishoudens effectief in staat te stellen hun afvalproductie te verminderen	Ja	Nee	Strategische doelstelling 6 voldoet reeds ruim aan deze ambitie.
183. Naast de actoren van de sociale economie, ook alle economische actoren betrekken, in de profit- en non-profitsector, die actief zijn in de sector van hergebruik, recyclage en verwerking	Ja	Ja	De inleiding van de hoofdstukken 6 en 7 wordt aangevuld met de vermelding dat het om alle actoren gaat, " <i>publiek of privé, profit of non-profit, in de sociale of klassieke economie</i> ".
184. De wettelijke garantieduur verlengen en de levensduur van toestellen vermelden om de geprogrammeerde veroudering te vermijden	Ja	Ja	De volgende zin wordt toegevoegd aan punt 1.2: " <i>Ilveren voor een versterking van de maatregelen voor eco-ontwerp en een stimulerende</i>

			<i>fiscaliteit voor de circulaire economie op het niveau van de Belgische en Europese wetgeving.”</i>
1. Operationele doelstelling 6.1: Experimenteren met en ondersteunen van innovatieve praktijken met betrekking tot de verpakkingen in handelszaken 76			
185. Het Gewest zou bepaalde normen kunnen opleggen en tools en uitrusting ter beschikking kunnen stellen voor “zero afval”-evenementen	Ja	Nee	Dat is de zin van maatregel AANBOD 4, die overigens verwijst naar het bestaan van een Eco-eventcharter dat reeds meerdere hulpmiddelen omvat.
186. Een uitgebreide, efficiënte gewestelijke controlecel oprichten om de naleving van het verbod op plastic zakjes te controleren	Nee	Nee	Zoals elke nieuwe reglementaire maatregel zal ook deze geleidelijk aan worden ingevoerd en periodiek gecontroleerd worden door LB.
2. Operationele doelstelling 6.2: De activiteiten op het vlak van de reparatie, het hergebruik en de voorbereiding voor hergebruik van apparatuur ontwikkelen om aan de vraag ter zake van de gezinnen tegemoet te komen 77			
187. Het principe van een gratis, bevoorrechte en frequente toegang van de sociale economie tot het afval schrappen	Nee	Nee	De bevoorrechte toegang van de sociale economie is ingeschreven in de Brusselse reglementering en betreft enkel stromen die momenteel geen concurrentie vormen met de traditionele economie wegens verlieslatend. De Regering zal op dit principe letten.
3. Operationele doelstelling 6.3: De activiteiten op het vlak van de reparatie, het hergebruik en de voorbereiding voor hergebruik van apparatuur ontwikkelen om aan de vraag ter zake van de professionele activiteiten tegemoet te komen 78			
STRATEGISCHE DOELSTELLING 7: DE ACTIE VAN DE OPENBARE EN PRIVATE AFVALPROFESSIONALS PLANNEN EN BEGELEIDEN OM AAN DE BEHOEFTE VAN HET GEWEST TEGEMOET TE KOMEN 79			
188. De ophaling van afval in openbare vuilnisbakken optimaliseren via aangepaste technologie (verbonden en intelligente vuilnisbakken) om het vervoer van afval tot een minimum te beperken	Nee	Nee	Dit valt onder het Plan voor openbare netheid van het ANB.

189. Meer alternatieve ophalingsoplossingen bestuderen zoals ingegraven containers, mobiele containers, intelligente containers enz. en de studie over de stimulerende tarifiering en statiegeld opnemen in het HABP	Ja	Ja	De maatregel REG 2 omvat reeds een studie van de stimulerende tarifiering voor professioneel afval, maatregel BSA 5 doet hetzelfde voor BSA. Maatregel OPH 1 wordt als volgt aangevuld: “• <i>desgevallend de invoering van een stimulerende tarifiering voor huishoudelijk afval en statiegeld voor bepaalde types verpakkingsafval programmeren;</i> • <i>de kwestie van alternatieve selectieve ophalingswijzen, bijvoorbeeld via verkooppunten en winkels, ingegraven, mobiele en/of intelligente containers;”</i>
190. De activiteiten voor verwerking, recyclage en hergebruik zo veel mogelijk op het Brusselse grondgebied lokaliseren teneinde het vervoer van afvalstoffen te vermijden en te verminderen	Ja	Nee	Reeds opgenomen in het hoofdbeginsel van zelfvoorziening en nabijheid. Dit beginsel moet worden afgewogen tegen andere elementen zoals de beschikbare ruimte, risico's op overlast enz.
1. Operationele doelstelling 7.1: Naar een diversificatie van het systeem voor de ophaling van huishoudelijk en daarmee gelijkgesteld afval 79			
191. Overwegen om de selectieve ophaling via verkooppunten, winkels enz. te versterken	Ja	Ja	Maatregel OPH 1 wordt aangepast: “ <i>In het kader van de uitbreiding van de selectieve ophaling, wordt het volgende geïntegreerd:</i> • <i>de kwestie van alternatieve selectieve ophalingswijzen, bijvoorbeeld via verkooppunten en winkels, zoals dat reeds het geval is voor bepaalde UPV-stromen (verpakkingen, batterijen, AEEA ...)</i> ”
192. Nadenken over de Brusselse afvalinfrastructuren met naleving van de principes van zelfvoorziening en nabijheid, rekening houdend met de geografische omstandigheden, de overdracht van afvalstoffen, de evolutie van de stromen, de beschouwingen van de andere gewesten en de creatie van jobs.	Ja	Ja	Naast de principes van zelfvoorziening en nabijheid die worden toegevoegd aan de hoofdbeginselen van het HABP, wordt maatregel OPH 2 als volgt aangevuld: “ <i>Deze beschouwing zal gebeuren met naleving van de principes van zelfvoorziening en nabijheid, met name zodanig dat de gewestelijke infrastructuur voor de ophaling, verwerking en verwijdering van Brussels afval voldoende is opdat dit afval zo veel mogelijk op het Brusselse grondgebied kan worden gevaloriseerd of verwijderd, zo dicht mogelijk bij de productiebron, rekening houdend met de geografische omstandigheden en de behoefte aan gespecialiseerde installaties voor bepaalde types afval, de</i>

			<i>beschikbare ruimte, de overlast van een dergelijke installatie in een dicht bebouwde stad. Daarvoor zal het Gewest marktonderzoeken uitvoeren teneinde onder meer het potentieel voor verwerking, de beste beschikbare technologieën, de capaciteiten van de andere gewesten te identificeren.</i> <i>Men zal ook letten op:</i> - <i>de geografische situatie van het BHG en de intergewestelijke overdrachten van afval;</i> - <i>de verwachte evolutie van de stromen en meer bepaald de door het HABP beoogde vermindering van de productie van afvalstoffen/hulpbronnen;</i> - <i>de afstemming van de Brusselse beschouwingen op die van de andere gewesten;</i> - <i>de mogelijkheid om infrastructuren met grote aantallen Brusselse werkrachten te installeren."</i>
193. Uitdrukkelijk de toekomst, dimensionering en uitdoving van afvalverbranding bespreken in het HABP. De sluiting van een van de drie ovens overwegen binnen vijf jaar.	Ja	Nee	Maatregel OPH 2 vermeldt reeds de uitdoving van de verbrandingsoptie.
194. Systematisch aan de containerparken een "kringloopwinkel" koppelen om hergebruik en de reparatie van uitrustingen te maximaliseren en de creatie van een lokale economische activiteit te bevorderen	Ja	Nee	De Regering zal de modaliteiten voor de implementatie van een bewarende ophaling van voorwerpen verduidelijken.
195. Een einde maken aan de subsidiëring van de verbrandingsoven via groenestroomcertificaten, teneinde het HABP coherenter te maken	Ja	Ja	Maatregel OPH 2 wordt als volgt aangevuld: " <i>de schrapping van subsidies die contraproductief zijn ten opzichte van de naleving van de Ladder van Lansink</i> "
196. Watermaal-Bosvoorde vraagt dat de gemeenten financiële middelen ontvangen voor de verwijdering van sluikstorten	Nee	Nee	Deze maatregel is gekoppeld aan het gewestelijk Plan voor openbare netheid.
197. Het beheer van de openbare vuilnisbakken toevertrouwen aan de gemeenten, die nauwer contact	Nee	Nee	Deze maatregel is gekoppeld aan het gewestelijk Plan voor openbare netheid.

hebben met de burgers, en ook een lediging van de vuilnisbakken tijdens het weekend organiseren			
198. De kosteloosheid van de stromen die worden toegekend aan bepaalde actoren van het circulaire afvalbeheer niet op voorhand definiëren	Nee	Nee	De bevoorrechte toegang van de sociale economie is ingeschreven in de Brusselse reglementering en betreft enkel stromen die momenteel geen concurrentie vormen met de traditionele economie wegens verlieslatend. De Regering zal op dit principe letten.
199. Identificatie en snelle ontwikkeling van infrastructuur voor de inzameling, overdracht, sortering, opslag en voorbehandeling om toegang te verlenen tot afvalbronnen die een voorbehandeling of voorbereiding vereisen	Ja	Nee	Alvorens de infrastructuur te ontwikkelen, moet men de interessante stromen identificeren alsook de operatoren die het meest geneigd zullen zijn om de operaties uit te voeren. Dat is wel degelijk de zin van de maatregelen AANBOD 6 tot 8 en KAN 1 tot 6.
2. Operationele doelstelling 7.2: Voor een professionele en efficiënte afvalmarkt 80			
200. Een gewestelijk afvalagentschap invoeren, naar analogie met het gewestelijk parkeeragentschap, met als doel de bevordering van een betere toepassing van de vorige punten, en openbare netheid en milieu verenigen onder één enkel ministerie op het niveau van het Gewest	Nee	Nee	De Regering heeft de werking van zijn bevoegdheden reeds georganiseerd met een agentschap voor het milieu, Leefmilieu Brussel, en een agentschap voor de inzameling en verwerking van huishoudelijk afval, het Agentschap Net Brussel, dat ook ten privétitel bezoldigde economische activiteiten uitvoert.
201. Een specifieke bepaling over de mobiliteit van het afval toevoegen, met name met betrekking tot de moeilijkheden van de inzameling in het centrum, een verhoogd gebruik van het kanaal, de vermindering van de verplaatsingen in Brussel en op de toegangswegen	Ja	Nee	De Good Move-strategie heeft met name tot doel de omkadering van de mobiliteit in Brussel en de vervoersoperatoren die in Brussel rijden. Niets verhindert Brussel Mobiliteit en Net Brussel om met elkaar te spreken over de overeenstemming tussen de behoeften aan selectieve ophalingen en de vervoersmodaliteiten voor collectief afval. De Regering zal op dit punt letten.
202. De maatregel OPH 3 versterken en zich ervan verzekeren dat Leefmilieu Brussel de controle van de naleving van de mededingingsregels op de Brusselse markt uitoefent	Nee	Nee	He Gewest heeft geen expliciete bevoegdheden inzake mededingingsrecht. Het kan zich wel vergewissen van de naleving van deze regels in het kader van de voorzieningen die het organiseert, met name in het kader van de UPV.

Bijlage 2 – Samenvatting van de ontvangen adviezen

Algemene opmerkingen

Sint-Gillis geeft een gunstig advies over het ontwerp van het HABP, onder voorbehoud van een aantal opmerkingen (zie hieronder).

De ESR erkent het belang van wetenschappelijke studies voor de implementatie van de maatregelen van het HABP maar betreurt het beperkte aantal concrete maatregelen in het Plan.

BRAL is blij met de ambities van het Plan maar betreurt dat het te weinig concreet en operationeel is. Het stelt zich vragen over het risico op een slechte afstemming met het GPCE en het feit dat het HABP over te weinig hefbomen beschikt voor een werkelijk “offensief tegen afval”.

Elsene betreurt het gebrek aan een actieprogramma met becijferde doelstellingen en het gebrek aan prioriteiten, en stelt zich bijgevolg vragen over de mogelijkheid om het Plan te evalueren. Het betreurt ook de afwezigheid van efficiëntie-indicatoren en een begroting, zelfs beknopt, voor het Plan. Elsene beveelt aan dat het Gewest zich tegelijk uitrust met alle technische, menselijke en financiële middelen om het Plan te implementeren, ook in de toekomst, zonder andere actiedomeinen te verzwakken, en een planning opstelt voor de permanente evaluatie van de implementatie.

Sint-Joost-ten-Node geeft een gunstig advies over dit ontwerp van het HABP.

Watermaal-Bosvoorde steunt alle algemene, strategische en operationele doelstellingen van het HABP.

Watermaal-Bosvoorde betreurt dat het HABP geen wettelijke verplichtingen voor Net Brussel en de overheid ontwikkelt, en dat er geen melding wordt gemaakt van bepaalde types afval in de openbare ruimte (sigarettenpeuken, hondenuitwerpselen enz.).

Brussel Natuur keurt het ontwerp van het Plan goed en legt de nadruk op het luik over de sensibilisering van gezinnen en jongeren. Het is evenwel van oordeel dat de uitvoering de nodige menselijke en financiële middelen vereist. Ten slotte steunt Brussel Natuur het advies van de ASEPRE.

Réseau IDée is verheugd over de maatregelen van het Plan, in het bijzonder die in verband met milieueducatie.

Sint-Lambrechts-Woluwe stelt vast dat verschillende operationele doelstellingen op een “strategisch” niveau blijven steken en niet gekoppeld zijn aan concrete en objectieveerbare maatregelen, waardoor er weinig hoop is voor aanzienlijke evoluties of verbeteringen in meerdere activiteitensectoren die in het Plan vermeld worden.

Oudergem steunt de benadering van het HABP en geeft een globaal positief advies over zijn inhoud. Het steunt de integratie van de circulaire economie, de Good Food-strategie en initiatieven zoals “zero afval”.

De ASEPRE keurt het HABP goed, vindt het ambitieus, en is van oordeel dat de zeven strategische doelstellingen van het HABP tegemoet komen aan de uitdagingen van een duurzaam beheer van de hulpbronnen-afvalstoffen in het BHG.

De RLBHG feliciteert de auteurs van het HABP voor de coördinatie met het GPCE en de andere plannen.

Coberec en Go4Circle benadrukken de efficiëntie waarmee dit Plan werd opgesteld, met een beknopt document, opgesteld binnen een redelijke termijn, dat op een vrij slimme manier wijst naar de verschillende elementen die zullen leiden tot een grondiger denkproces, met de duidelijke wil om met de betrokken actoren samen te werken. Hoewel ze het belang erkennen van preventie en de valorisatie van hulpbronnen, willen ze ook wijzen op de vele uitdagingen die er nog zijn voor de recyclage van afval in Brussel. Ze zijn van oordeel dat er stap voor stap te werk moet worden gegaan, en dat men niet te snel de sporten van de Ladder van Lansink mag overslaan. Het sorteren, de selectieve ophaling en de recyclage van afval vormen in Brussel nog altijd grote uitdagingen.

Coberec en Go4Circle merken op dat het Plan de sociale economie in de verf zet maar vreest dat de bepalingen van het Plan dit evenwicht verstoren. Ze wensen bij deze gelegenheid te herinneren aan het primordiale belang van de klassieke afvalsector op het vlak van verwerkte hoeveelheden en jobs.

Coberec en Go4Circle merken op dat het Plan de sociale economie in de verf zet maar vreest dat de bepalingen van het Plan dit evenwicht verstoren. Ze wensen bij deze gelegenheid te herinneren aan het primordiale belang van de klassieke afvalsector op het vlak van verwerkte hoeveelheden en jobs.

Het CODA vindt dat in het kader van het Akkoord van Parijs en het Klimaatplan, dit Afvalplan moet zorgen voor een stimulering van de ontwikkeling van hernieuwbare energie, de vermindering van broeikasgassen en vervuiling, dat er duidelijke en voluntaristische doelstellingen (en maatregelen) nodig zijn ... vooral voor huishoudelijk afval, grofvuil, groen afval en bouwafval. In de mate van het mogelijke zou men moeten streven naar “zero afval” en “zero emissies”.

Het CODA legt de nadruk op de openbare netheid:

- Regelmaat en naleving van de ophaling van huishoudelijk of groen afval;
- Meer openbare vuilnisbakken en regelmatige lediging in straten, parken, openbare ruimtes, of nog in de buurt van scholen, bushaltes ...;
- Strijd tegen sluikstorten en “toeristische” bijdragen (pendelaars ...);
- Verplichting voor handelaars en exposanten om hun locatie netjes achter te laten na markten, beurzen ... zoals in Duitsland, in plaats van daarna nog 2 tot 4 uur (verkeers)hinder te hebben. Eventueel toelaten om gereguleerde en gescheiden vuilniszakken achter te laten;

- Meer parkeerzones met beperkte uren invoeren, zodat vuilniswagens daar kunnen halt houden om het vuilnis te laden, of om andere voertuigen door te laten (en dus minder vervuiling).

De Stad Brussel ondersteunt in het algemeen alle voorgestelde maatregelen in het HABP. Ze is het eens met de hoofdbeginselen, is verheugd dat het Gewest een duidelijke ambitie vertoont en doelstellingen vastlegt, prijst de kwaliteit van het redactiewerk en de duidelijkheid van de voorstelling van het ontwerp van het Plan, en de uitwerking in strategische doelstellingen per doelpubliek. Brussel prijst de kwaliteit van het MER en apprecieert het aanbod van een perspectief voor het afvalbeleid ten opzichte van de lokale en internationale uitdagingen.

Jette feliciteert het Gewest voor de ambitie van zijn Plan en geeft een gunstig advies over dit Plan.

Over de modaliteiten van het openbaar onderzoek

De FdSS wijst erop dat het niet gemakkelijk was om aan het openbaar onderzoek deel te nemen, vreest dat de feedback van burgers onvoldoende is en vraagt dat de participatiewijzen evolueren (via begeleiding van de burgers, beter gerichte vragenlijsten enz.).

Elsene betreurt dat de gemeenten enkel in het kader van het openbaar onderzoek hun mening kunnen geven, net als alle andere personen, zonder dat ze rekening kunnen houden met de opmerkingen van hun burgers in dezelfde enquête.

Het CODA betreurt dat het openbaar onderzoek voor een deel samen viel met de zomervakantie.

Brussel vindt het jammer dat er meerdere openbare onderzoeken over milieuplannen tegelijk waren.

Jette vraagt dat voor het openbaar onderzoek, de opmerkingen van de gemeenten met elkaar worden uitgewisseld, net als de antwoorden van het Gewest.

Over het milieueffectenrapport

INLEIDING 5

De ESR betreurt dat mechanische en organische in het Plan aan bod komen maar chemische recyclage niet.

Coberec en Go4Circle vragen dat de inleiding en het pleidooi in het Plan worden bijgewerkt, met name op basis van het nieuwe Europese Pakket circulaire economie en het nieuwe Waalse afvalplan.

PLEIDOOI VOOR EEN AMBITIEUS BELEID VOOR DE HULPBRONNEN EN AFVALSTOFFEN IN HET BRUSSELS HOOFDSTEDELIJK GEWEST 7

Coberec en Go4Circle menen dat de activiteiten van de sociale economie zoals de inzameling van textiel of bepaald AEEA niet verlieslatend zijn zoals het Plan beweert, en dat sommige van deze activiteiten worden uitgeoefend door ondernemingen in de klassieke economie, zonder subsidies. Ze benadrukken het belang van een *level playing field* tussen de klassieke en de sociale economie.

VISIE, HOOFDBEGINSELEN, STRATEGISCHE BENADERING, PRIORITEITEN EN DOELSTELLINGEN VAN HET TOEKOMSTIGE BRUSSELSE HULPBRONNEN- EN AFVALSTOFFENBELEID 30

- 1. Een visie voor Brussel 30**
- 2. De hoofdbeginselen 33**

De ESR vindt dat een zo lokaal mogelijke benadering moet worden ontwikkeld in het kader van de beschouwingen over de installatie van toekomstige verwerkingscentra voor afvalstoffen/hulpbronnen. Voor de meeste stromen zal het inderdaad efficiënter zijn om dergelijke centra zo dicht mogelijk bij de te beheren stromen te vestigen.

Recytyre vindt dat het “principe van gedeeld bestuur” nog beter moet worden verduidelijkt als een “discussieforum”, aangezien het aan de producenten is om de beslissingen te nemen die hen het best in staat stellen om hun UPV op te nemen.

Professionals vinden dat er te weinig maatregelen zijn waarmee men in verschillende sectoren (inter-/transsectoraal) kan werken, en dat om een volledige, transversale keten voor de circulaire economie te creëren over verschillende sectoren heen zodat alle schakels van de keten werken, door producenten, inzamelaars, recycleerders en kopers van gerecycleerde producten met elkaar in verband te brengen.

3. Een strategische benadering, prioriteiten – Opbouw van het HABP 34

BRAL benadrukt het belang van een territoriale benadering in het hulpbronnen- en afvalstoffenbeleid, en de afstemming van dit beleid op de territoriale ontwikkeling.

Elsene betreurt het gebrek aan een actieprogramma en prioriteiten in dit stadium van het Plan.

Ressources herinnert eraan dat het *“HABP ook gekoppeld is aan het gewestelijk Plan voor openbare netheid”*. Het laatste gewestelijk Plan voor openbare netheid is eind 2017 afgelopen. Er lijkt momenteel geen evaluatie van de implementatie van dat plan te bestaan. Ressources wenst dat er een evaluatie plaatsvindt en dat een nieuw plan wordt opgesteld. Ressources zou bij de uitwerking betrokken willen worden. Men moet erop toezien dat in dit kader een maximum aan beschikbare hulpbronnen wordt hergebruikt of voorbereid op hergebruik. Het plan 2012-2017 bepaalde: *“Over het algemeen zal deze gemarkeerd worden door de ambitie van het Gewest om zo snel mogelijk de Europese doelstelling (Richtlijn 2008/98/EG) van 50% hergebruik en recyclage van het huishoudelijk en gelijkgesteld afval tegen 2020 te halen. Naast de verhoogde preventie, zal de prioriteit dus gegeven worden aan de voorbereiding met het oog op het hergebruik, recyclage en andere valorisaties, met name de energievalorisatie, waarbij de eliminatie slechts in laatste instantie zal plaatsvinden.”*

Deze doelstelling moet worden aangepast op basis van de huidige doelstellingen van het Gewest en moet worden gerealiseerd via maatregelen om hergebruik en voorbereiding op hergebruik effectief prioritair te maken. Het plan 2012-2017 bepaalde dat grofvuil op bewarende wijze zou

moeten worden opgehaald, maar deze wens werd niet omgezet in concrete doelstellingen. Het is belangrijk deze doelstellingen vast te leggen en de ophalingswijzen en de manier waarop de hulpbronnen worden behandeld, vervoerd en opgeslagen te laten evolueren. Vandaag is Ressources van oordeel dat men niet meer kan aanvaarden dat hulpbronnen worden verspild; herbruikbare, herstelbare goederen, waarvan onderdelen of materialen een tweede leven kunnen krijgen, moeten zodanig worden verwerkt dat dit tweede leven wordt verzekerd. Ressources vindt dat er daarvoor partnerschappen moeten worden gevormd met ondernemingen van de sociale economie die worden gesteund met een gewestelijke erkenning voor hergebruik, en er moeten afzonderlijke doelstellingen voor hergebruik worden vastgelegd voor elke stroom.

4. Doelstellingen 41

In het algemeen prijst Sint-Gillis de doelstellingen van het HABP, die volledig gerechtvaardigd zijn gezien de uitdagingen op het vlak van duurzame ontwikkeling, maar het is van mening dat de doelstelling voor sensibiliseringsacties rond afval in 30% van de scholen tegen 2023 ambitieuzer zou kunnen zijn.

De ESRBHG en de RLBHG zijn verbaasd over de doelstellingen voor bouw- en sloopafval; hoewel ze in lijn liggen met de Europese doelstellingen, zijn ze toch minder ambitieus dan die in het vorige Brusselse plan (*"90% (in gewicht) bereiken voor de recyclage van bouw- en sloopafval"*). Samen met BRAL zijn ze van oordeel dat de ambitie moet worden versterkt en op zijn minst de doelstellingen van het vorige plan moet overnemen.

De ESRBHG en de RLBHG wensen dat er wordt nagedacht over de methodologie voor de berekening van de recyclagepercentages om meer belang te hechten aan preventie en hergebruik.

FEVIA vraagt dat de doelstellingen van de nieuwe Europese richtlijnen ongewijzigd worden overgenomen, zonder verhoging van hun ambitie. FEVIA betreurt dat de formulering van de doelstellingen voor bulkproducten in 100 Brusselse voedingswinkels inhoudt dat verpakkingen per definitie geweerd moeten worden.

Ressources onderstreept de noodzaak aan duidelijke doelstellingen voor hergebruik, die verschillen van de recyclagedoelstellingen. Als we erin willen slagen praktijken toe te passen om met de verwerking van hulpbronnen en afval hoger op te klimmen in de Ladder van Lansink, moeten we nu, net zoals vroeger met de vastgelegde recyclagedoelstellingen, aparte doelstellingen vastleggen voor hergebruik/voorbereiding op hergebruik. Deze doelstellingen moeten zodanig worden ontworpen dat een progressieve evolutie van het hergebruik in de tijd wordt ondersteund.

STRATEGISCHE DOELSTELLING 1: VOOR EEN STRUCTUREREND KADER VAN HET HULPBRONNEN-AFVALSTOFFENBELEID ZORGEN 43

Operationele doelstelling 1.1: Een doeltreffend bestuur opzetten 43

IEB vraagt om volledige transparantie met betrekking tot de economische ambities en doelstellingen van het Gewest en de tegenstellingen op milieugebied die ze veroorzaken in het overlegcomité, net zoals dat mogelijk zal zijn in het strategische stuurcomité.

Sint-Gillis vraagt dat er voldoende interactietijd wordt voorzien tussen Brulocalis en de gemeenten voor de werking van het strategische Stuurcomité. Brussel wil de evaluatierapporten over de implementatie van het HABP alsook de afvalstatistieken ontvangen.

De ESRBHG acht het essentieel dat het beleid voor hulpbronnen-afvalstoffen wordt gekoppeld aan het beleid voor ruimtelijke ordening/stedenbouwkunde, dat moet voorzien in de bestemming van de noodzakelijke ruimtes voor de installatie van infrastructuur voor de uitvoering van projecten voor het beheer van afvalstoffen/hulpbronnen. De ESRBHG acht het, samen met de RLBHG, essentieel dat de bestaande, in het GBP vastgelegde economische zones (GSI's en havengebied) behouden blijven.

Elsene heeft vragen bij de samenstelling van een coördinatiegroep die enkel Leefmilieu Brussel en de voogdijminister omvat.

Recytyre vraagt dat alle UPV's individueel vertegenwoordigd worden in het strategische Stuurcomité van het HABP.

Oudergem steunt de oprichting van een strategisch Stuurcomité. Het benadrukt het belang van transparante informatie in het bestuur. Oudergem wenst dat de gemeenten worden geraadpleegd bij elke goedkeuring van maatregelen ter concretisering van de intenties van dit HABP, om concreet de impact van deze maatregelen op de levenskwaliteit, het leefmilieu en de gezondheid te evalueren.

Coberec en Go4Circle vinden dat het principe van "een bestand met kwantitatieve gegevens over de productie en de wijzen van beheer van het door de gezinnen en de professionele sectoren geproduceerde afval" lovenswaardig is maar meer in detail moet worden uitgewerkt. Ze menen dat men erop zal moeten toezien dat deze database geen bijkomende rapporteringsverplichtingen inhoudt voor de betrokken actoren. Ze vragen dat de bestaande cijfers worden gebruikt.

Ressources wil vermijden dat aan de actoren een dubbele of driedubbele rapportering over de hulpbronnen en afvalstoffen wordt opgelegd.

FEE-BEBAT-TRAXIO zijn het er niet mee eens dat slechts twee vertegenwoordigers van de UPV's in het strategische Stuurcomité mogen zetelen en vinden dat alle beheersorganen voor UPV's moeten worden uitgenodigd en de rapporten moeten ontvangen.

De Stad Brussel vreest dat het strategische Stuurcomité te groot is en dat dit zijn goede werking zal belemmeren.

Jette:

- Betreurt dat er weinig indicatoren zijn om de vorderingen van de strategische doelstellingen te meten en vraagt dat ze worden verduidelijkt;
- Vraagt dat de planning voor de uitvoering van het Plan op termijn aan de gemeenten wordt meegedeeld;
- Vraagt dat de sector van de socio-professionele inschakeling wordt betrokken bij het strategische Stuurcomité van het Plan.

Operationele doelstelling 1.2: Voor een gemoderniseerde reglementering ten dienste van de bescherming van het milieu, die aanzet tot nieuwe initiatieven en het opnemen van verantwoordelijkheid 46

De ESR onderstreept het belang van het werk van het platform voor de identificatie en opheffing van technisch-administratieve obstakels dat onlangs werd opgericht om de invoering van nieuwe modellen voor de circulaire economie te bevorderen, en hamert erop dat de oplossingen die eruit voortvloeien effectief worden geïmplementeerd.

De ESR vraagt dat de beschouwing over het einde van het afvalstatuut zich niet beperkt tot bouwafval maar wordt uitgebreid tot alle afvalstoffen waarvoor dit relevant is.

Oudergem apprecieert het streven naar administratieve vereenvoudiging en de creatie van een gunstig kader voor de circulaire economie.

De heer Leclercq vraagt om de fiscaliteit te wijzigen, bijvoorbeeld met een lager btw-percentage of zelfs geen btw op reparaties, en om dwingende maatregelen te treffen zoals een verbod op geprogrammeerde veroudering voor een betere preventie van afval, en dat op federaal niveau.

Ressources vraagt dat het BHG op het federale niveau zou pleiten voor een hervorming van het btw-stelsel voor ondernemingen met sociaal karakter teneinde giften van onverkochte producten of einde voorraden aan deze ondernemingen te bevorderen in plaats van ze te vernietigen. Ze acht deze hervorming uiterst belangrijk.

Het CODA wil de aandacht vestigen op de FMM (Fonderie et Manufacture de Métaux), de fabriek voor de recyclage van batterijen in Anderlecht, die aan de basis zou liggen van de zware kwikvervuiling eind januari 2008 in het Brusselse luchtruim, en is bezorgd over de frequente overlast en vervuiling. Het vindt dat dit geval wijst op de noodzaak om de normen voor vervuiling door zware metalen in de 3 gewesten en vooral in Brussel te definiëren of te versterken, strenge voorwaarden en controles toe te passen, een nieuw openbaar onderzoek te starten, en een grondige hervorming van de vergunning door te voeren.

Het CODA vindt dat de controles en acties tegen toegestane en clandestiene verbrandingsinrichtingen en de sluiting van de illegale installaties moeten worden opgedreven. Het vindt ook dat er in datzelfde opzicht moet worden nagedacht over de crematoria, om te controleren of de milieunormen er worden nageleefd.

Het CODA vindt dat het Composteercentrum van Net Brussel volledig moet worden overkapt en dat er installaties voor de productie van hernieuwbare energie aan moeten worden toegevoegd. Het CODA wil dat men verplicht dat gerooide bomen en verwijderde struiken bij publieke of privéprojecten naar het gewestelijke composteercentrum worden gestuurd; indien mogelijk zullen de gerooide bomen worden verkocht, ten voordele van de gemeentelijke financiën.

Jette vraagt dat:

- de regels over onverkochte voedingswaren verplicht worden gemaakt in de exploitatievoorwaarden van de milieuvergunningen;
- er subsidies worden toegekend indien de gemeenten bijkomende controles moeten uitvoeren na de implementatie van nieuwe circuits voor de sortering en inzameling;

- het Gewest een standpunt inneemt over de kwestie van het statiegeld voor flessen en blikjes.

Vertegenwoordigers van de gezinnen en verenigingen benadrukken het feit dat er steeds meer steden en landen zijn die het gebruik van bepaalde wegwerpproducten (bekers, servies, rietjes enz.) verbieden. Voor hen moet het Gewest verder gaan dan enkel een verbod op wegwerpbare plastic zakjes.

Operationele doelstelling 1.3: Het mechanisme van de Uitgebreide Producentenverantwoordelijkheid optimaliseren 48

IEB vraagt meer duidelijkheid over het vervoer van deze afvalstoffen onder de verantwoordelijkheid van de producenten. Hoe zal de distributie van deze talrijke stromen in omloop georganiseerd worden?

IEB vraagt dat, ondanks de prestaties van de UPV's in België, er steeds ambitieuzere en uitgebreidere doelstellingen worden bijgewerkt, om stagnatie bij de betrokken actoren te vermijden.

IEB vreest dat de ingezamelde stromen het BHG verlaten, en dus niet voor lokale jobs zorgen en het werkelijk geproduceerde afval uit onze statistieken doen verdwijnen. IEB vraagt om reglementen in te voeren om aan te zetten tot een zo lokaal mogelijke verwerking van de afvalstoffen, om het risico te vermijden dat ze worden opgenomen in gesloten (maar gemonialiseerde) circuits en dus op geen enkele wijze bijdragen aan de circulaire en sociale economie.

Sint-Gillis steunt de invoering van een systeem van statiegeld voor PET-flessen en blikjes, zoals in andere Europese landen. Tijdens het college van 17/05/2018 heeft de gemeente Sint-Gillis immers haar steun voor de "statiegeldalliantie" goedgekeurd. BRAL en de heer Leclercq dringen aan op een studie van de mogelijkheid om een uitgebreid statiegeldsysteem voor andere stromen in te voeren.

Sint-Gillis vraagt dat het inzamelingsnetwerk voor keukenolie wordt versterkt, onder meer via steun voor de vestiging van dit soort ophalingspunten in de openbare ruimte.

De ESRBHG vraagt dat de reeds bestaande inspanningen van de UPV's inzake hergebruik en reparatie duidelijker aan bod komen in het HABP.

De ESRBHG stelt voor dat men het UPV-mechanisme kan onderbreken wanneer een afvalstroom een positieve economische waarde verwerft, aangezien ze van oordeel is dat op dat moment de stroom wordt beschouwd als een hulpbron van economisch belang.

Elsene beveelt aan om verder te gaan dan de UPV's en producten die niet met de circulaire economie compatibel te zijn te sanctioneren, te verbieden dat ze op de markt komen ofwel ze zwaar te belasten.

Watermaal-Bosvoorde betreurt dat het beheer van de olie van gezinnen niet in het HABP wordt besproken.

Recytyre vindt dat de huidige formulering van de Brudalex de deur op een kier zet voor gewestelijke prestatiedoelstellingen voor de UPV's, en vindt dat onaanvaardbaar. Het vraagt om te worden betrokken bij de verduidelijking van de Brudalex. Recytyre pleit voor de invoering van eenvoudige mechanismen voor de vernieuwing/verlenging van de milieuovereenkomsten om juridische vacuüms en de bijbehorende risico's te vermijden. Recytyre stelt een sterke toename vast van de verplichtingen inzake communicatie, rapportering en preventie voor de UPV-organismen, en vindt dit tegenstrijdig met de wil om de UPV-organismen meer beheersautonomie te verlenen. Recytyre vindt dat de controle van de UPV's een taak voor Leefmilieu Brussel moet blijven, aangezien dit zijn wettelijke opdracht is. Recytyre vindt dat we niet kunnen spreken van zwakke prestaties in Brussel inzake gebruikte banden aangezien het niet mogelijk is een Brussels inzamelingspercentage te berekenen. Recytyre is gekant tegen het opleggen van financiële/strafwettelijke sancties in geval van niet-naleving van de doelstellingen en pleit voor mechanismen voor zelfregulering in overleg met de controleautoriteit, evenwel wetende dat sommige gevallen van overmacht ertoe kunnen leiden dat het organisme zijn verplichtingen niet kan naleven. Ten slotte wenst Recytyre een verduidelijking van de maatregel UPV 3 voor wat banden betreft.

FEVIA en COMEOS vragen de schrapping van de UPV-mechanismen voor afvalstromen met een positieve economische waarde, met name de schrapping van de UPV gebruikte olie en frietvet en de UPV oud papier en reclaimedrukwerk. Ze zeggen dat het systeem niet evenwichtig is aangezien een groot deel van deze stromen wordt ingezameld via de containerparken en vervolgens opnieuw verkocht door Net Brussel met een positieve economische waarde. Ze zijn van oordeel dat door deze positieve waarde, deze stromen automatisch onder de vrije marktwerking vallen en het UPV-systeem dus buitenmaats is voor de producenten en niet langer noodzakelijk vanuit een milieustandpunt. Bovendien heeft Vlaanderen reeds een dergelijke beslissing genomen en is het wenselijk het UPV-stelsel op Belgisch niveau te harmoniseren. Ze vinden dat de huidige regels voor de privé-inzamelaars voldoende zijn om de gezondheid en het leefmilieu te beschermen. De Brudalex omvat echter een verplichting voor de privé-inzamelaars ten opzichte van de producenten van olie en papier, wat niet langer past indien men deze UPV-stelsels schrapt. FEVIA en COMEOS pleiten er dus voor dat de informatieplicht van de privé-inzamelaars wordt vastgelegd ten opzichte van Leefmilieu Brussel en niet langer van de producenten. FEVIA en COMEOS vragen dus een wijziging van de bepalingen van de Brudalex in die zin.

De RLBHG vraagt dat men de mogelijkheid bestudeert om het UPV-mechanisme te onderbreken voor afvalstromen die hulpbronnenstromen met een positieve waarde worden. Hij vindt ook dat men de invoering van nieuwe UPV-mechanismen moet bestuderen voor de afvalstromen waarvoor nog geen markt bestaat.

Coberec en Go4Circle zijn voorstanders van een hervorming van de UPV's en zijn positief over het feit dat er een dialoog wordt georganiseerd met alle betrokken actoren. Volgens hen moet echter de volgende zin "de verplichting voor de afvalophalingsactoren om te participeren in het UPV-systeem (minstens voor wat de reporting over het opgehaalde afval betreft)" worden gewijzigd: ze aanvaarden het principe van de rapportering maar niets meer.

Coberec en Go4Circle stellen zich vragen over het nut van de invoering en creatie van een UPV voor textiel. Ze willen bij het beraad betrokken worden. Bovendien moet de invoering van een UPV voor klein gevaarlijk afval van gezinnen zorgvuldig onderzocht worden. Het is nodig de stromen in kwestie duidelijk te definiëren en een duidelijk onderscheid maken tussen het afval

van gezinnen en van ondernemingen (kmo's en andere) zodat deze UPV efficiënt kan werken, zowel op milieu- als op economisch vlak.

Ressources is voorstander van de invoering van afzonderlijke doelstellingen voor hergebruik voor de UPV AEEA, en van de tenlasteneming door de producenten van de kosten in verband met de operaties voor hergebruik en voorbereiding op hergebruik, onder meer door de financiering van de infrastructuur en uitrusting van de electroREV-centra voor hergebruik.

FEE-BEBAT-TRAXIO menen:

- dat de doelstellingen en rapportering voor de UPV's voldoende gedefinieerd zijn in de Brudalex en de milieuovereenkomsten, dat de rol van de overheid erin bestaat te controleren of deze laatste vervuld werden; ze begrijpen niet waarom verduidelijking nodig is, noch waarom de controle extern zou moeten zijn;
- dat een versterking van het personeelsbestand van Leefmilieu Brussel evenwel gewenst is;
- dat een Brussels inzamelingspercentage voor de afvalstoffen van de UPV's niet kan worden berekend aangezien het niet geweten is hoeveel producten er op de markt worden gebracht; ze vragen dus om het gewestelijke cijfer te schrappen en te vervangen door het nationale cijfer;
- dat het vastgestelde tekort inzake gescheiden ophaling niet in het bijzonder aan de UPV's moet worden gekoppeld en vragen om deze vermelding te schrappen;
- dat de modernisering van de UPV-tool niet onontbeerlijk is en vragen om deze vermelding te schrappen;
- dat de doelstellingen moeten worden vastgelegd op basis van een wetenschappelijke studie over hun technische en economische haalbaarheid;
- dat het niet aan de Brusselse wetgever is om de beheersorganen te onderwerpen aan de regels voor overheidsopdrachten aangezien dit een federale bevoegdheid is;
- dat de financiële sancties in geval van het niet bereiken van de doelstellingen niet aanvaardbaar zijn;
- dat het aan de UPV-organismen is om het bedrag van de bijdragen vast te leggen;
- dat het niet aan de overheid is om het bedrag van de reserves van de UPV-organismen te plafonneren;
- dat het vastleggen van regels via een voorakkoord tussen de beheersorganen en de marktactoren indruist tegen de wetgeving over de mededinging;
- dat de UPV-organismen geen acties die door derden werden beslist moeten financieren;
- dat de Minister voor Leefmilieu eerst de fabrikanten en beheersorganen moet raadplegen alvorens de reglementering te wijzigen;
- dat ze bereid zijn om samen te werken voor de inzameling van afval in scholen op voorwaarde dat deze samenwerking geen afbreuk doet aan de acties die reeds door BEBAT worden gevoerd.

Brussel Stad:

- Is verheugd over de aandacht voor de stromen van afgedankte voertuigen en AEEA en voor het doel van de creatie van economische activiteiten en jobs in het BHG in deze domeinen, maar benadrukt de nood aan verplichtingen voor de actoren om zich te verbeteren;

Jette:

- Vraagt dat het Gewest dringend een strategie definieert voor de valorisatie van bioafval in het BHG, vooral indien de overwogen oplossing bestaat uit een gecentraliseerde behandeling, en om snel de burgers te informeren over de nieuwe sorteerregels die zullen worden ingevoerd;
- Vraagt om coördinatie met de gemeenten in het 2e semester van 2019 om ze voor te bereiden op de implementatie van het P+-project van Fost Plus op hun grondgebied;
- Vraagt dat de sortering van bioafval verplicht wordt gemaakt voor ondernemingen, scholen, gezinnen, horeca.

Professionals op het vlak van hulpbronnen-afvalstoffen vragen dat industriële batterijen worden opgenomen in de beschouwingen over recyclage.

Operationele doelstelling 1.4: Nieuwe kanalen ontwikkelen voor de nuttige toepassing van de hulpbronnen-afvalstoffen 50

IEB vraagt dat een bevoorrecht inzamelingsrecht wordt ingevoerd voor een deel van de stromen, om burgerinitiatieven te bevorderen. IEB vindt dat de stromen van organisch afval eerst voor lokaal en burgerlijk gebruik moeten worden aangewend.

IEB vindt dat:

- Het niet veel zin heeft om bioafval te scheiden van andere soorten afval om het vervolgens naar de biomethanisatiecentrale in Ieper te sturen, niet meer dan indien we een dergelijke installatie zouden hebben in het Brussels Gewest.
- Het verbranden van onze witte zakken vol organisch materiaal weinig efficiënt is.
- De valorisatie van bioafval door een grote methanisatie-installatie induist tegen de vermindering van dit type afval aan de bron.

IEB vraagt dat een beslissing wordt genomen over de bestemming van bioafval in het BHG: energieproductie of recyclage.

IEB vindt dat bioafval van gezinnen de eerste stroom zou moeten zijn die wordt afgezonderd uit een handels- en technische logica.

IEB vindt dat:

- De scheiding van de huidige inhoud van de witte zakken in afzonderlijke stromen noodzakelijk is.
- Nadat deze scheiding wordt opgelegd in het hele Gewest, sommige gezinnen weigerachtig zouden kunnen zijn wegens het ongemak van dit afval dat bij hen thuis begint te ontbinden.
- Wijkcomposterende een evidentie moet worden voor alle bewoners.

IEB is gekant tegen de bouw van een biomethanisatie-installatie in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest want het vindt dat hoe meer organisch afval de biomethanisatiecentrale gebruikt, hoe productiever ze zal zijn; hierdoor kunnen gezinnen en besturen (scholen, collectieve voorzieningen ...) geen beroep doen op dit bioafval om initiatieven te ontwikkelen (moestuinen, compost ...) die zouden bijdragen tot de ontwikkeling van zelfvoorziening op voedselgebied.

Sint-Gillis vindt dat de gescheiden ophaling van organisch afval moet worden opgedreven of zelfs verplicht moet worden gemaakt. Het is echter belangrijk om meer lokale recyclageketens te creëren en na te denken over de frequentie van de ophalingen, met name voor "grote structuren" zoals schoolkantines, kinderdagverblijven ...

De FdSS wil dat de schenking van onverkochte voedingswaren verplicht wordt voor ondernemingen, op hun kosten. Dit zou moeten leiden tot een optimalisatie van het principe van de vervuiler betaalt, om te vermijden dat de gemeenschap de kosten moet dragen voor de ophaling van deze onverkochte voedingswaren en om bedrijven aan te zetten om de hoeveelheden te verminderen en ze te vermijden door hun voorraden beter te beheren, overeenkomstig het preventieprincipe in de Ladder van Lansink dat in het Plan werd opgenomen.

De heer F. Donvil wenst aanpassingen aan het ontwerpplan om te zorgen voor een betere preventie, sortering en inzameling van oud huishoudelijk textiel omdat het niet genoeg gesorteerd en gerecycleerd is.

De ESR heeft vragen bij de voorkeur voor het Franse model met het oog op de studie van de mogelijke invoering van een UPV meubilair in het BHG. Hij vraagt dat deze keuze wordt gerechtvaardigd en bestudeerd en dat men voorziet om de maatregel te implementeren in overleg met de betrokken partijen.

Wat de uitbreiding van de gewestelijke voorziening voor de inzameling en verwerking van bioafval betreft, vraagt de ESR:

- een studie ter evaluatie van de mogelijke impact van de inplanting van een biomethanisatiecentrale op de mobiliteit (mogelijke toename van vervoer van organisch afval) en oplossingen om de negatieve impact te verminderen; naleving van het principe van de niet-verslechtering van de huidige mobiliteit en het principe van vervoer over het water of het spoor voor de eventuele import van bioafval;
- dat de lokalisatie van een eventuele biomethanisatiecentrale met zorg wordt onderzocht, in overleg met de andere gewesten; overweging om samenwerking met de centrale in leper voort te zetten, met voorkeur voor een nabijheidsprincipe, met naleving van de Brusselse territoriale en stedenbouwkundige strategie, met de voorkeur voor mogelijke industriële symbioses voor en na, in een logica gelijkaardig aan die van het IRISPHERE-project;
- dat het kaliber van een eventuele biomethanisatiecentrale op wetenschappelijke wijze wordt bepaald, door het potentieel en de evolutie van de stromen bioafval te bestuderen, in overleg en co-constructie met de betrokken partijen, en een goede afstemming op de initiatieven voor de ophaling en verwerking van bioafval op lokaal niveau;
- een kosten-/batenstudie over de installatie van een biomethanisatiecentrale, rekening houdend met de sociale en milieuaspecten, met overweging van de optie om de samenwerking met de centrale in leper voort te zetten, en in geval van het behoud van deze samenwerking, een methodologie waarmee het Brusselse aandeel in de productie van hernieuwbare energie in de centrale van leper kan worden bepaald, in verhouding tot onze Europese doelstellingen;
- dat er rekening wordt gehouden met risico's voor overlast voor de burens van een biomethanisatiecentrale en dat deze vooraf geneutraliseerd worden, via overleg met de betrokken partijen;
- om de behoeften aan bioafval van de verbrandingsinrichting nauwkeurig te analyseren om de optimale werking niet in het gedrang te brengen;
- zonder zich uit te spreken over de opportuniteit van deze groenestroomcertificaten, om vooraf de effecten van de installatie van een biomethanisatiecentrale en de wijziging van

- de bioafvalstromen op het mechanisme voor de groenestroomcertificaten voor de verbrandingsinrichting van Neder-Over-Heembeek te analyseren, gezien de omvang van het bedrag waarover het gaat (10 miljoen euro per jaar);
- om te overwegen of het gas dat door een eventuele biomethanisatiecentrale geproduceerd zou worden in het Brusselse net geïnjecteerd zou kunnen worden.

BRAL betreurt dat het dossier “biomethanisatie” al zo lang opgeschort is en had meer concrete maatregelen verwacht in het HABP in plaats van een lopende studie. Het pleit voor een geografische differentiëring van de oplossingen voor de ophaling en de preventie aan de bron. Voor de dichtbebouwde wijken met woningen, besturen en industrie langs het kanaal, pleit BRAL ervoor de groene en oranje zakken te schrappen en te vervangen door een ophalingssysteem met gemengd groen en voedingsafval via ingegraven containers of een deur-aan-deurophaling met mobiele containers. De stroom van deze dichtbebouwde wijken zou naar een biomethanisatiecentrale moeten worden vervoerd. De lokalisatie moet worden bestudeerd in overleg met Vlaanderen, gezien de geringe omvang van de Brusselse stroom. BRAL vraagt ook dat het potentieel en de kenmerken van de gedecentraliseerde micro-biomethanisatie geëvalueerd worden. Voor de andere, minder dicht bebouwde wijken, pleit BRAL ervoor om op de eerste plaats de voorkeur te geven aan huiselijke of wijkcompostering, eventueel op secundaire wijze aangevuld door een deur-aan-deurophaling met mobiele containers, voor een gecentraliseerde verwerking van gemengd groen en voedingsafval. BRAL wil ten slotte de nadruk leggen op de preventie van voedselverspilling via sensibilisering, met name via hergebruik in de sociale economie van de onverkochte voedingswaren van markten en groothandels, door vraag en aanbod beter op elkaar af te stemmen.

BRAL vraagt dat houtachtig en niet-houtachtig groen afval van elkaar wordt gescheiden voor een verschillende verwerking.

Watermaal-Bosvoorde vraagt om een biomethanisatiesysteem met korte kring te verkiezen en te implementeren in het BHG en betreurt dat de fractie oranje zakken momenteel niet in een korte kring wordt verwerkt.

De AREME vraagt dat het beheer van aluminium verpakkingsafval specifiek aan bod komt in het HABP. Sommige kleine aluminium verpakkingen worden momenteel via de witte of blauwe zak opgehaald en worden uiteindelijk verbrand, met een aanzienlijk economisch en milieuverlies tot gevolg. De AREME wenst de recyclage van aluminium verpakkingen te verbeteren . door zich te concentreren op de recyclage van kleine aluminium verpakkingen en door de burgers gelijkgestelde voorwerpen, zoals in Duitsland en Frankrijk. Het zou erom gaan voor kleine aluminium verpakkingen het P+-proces voor de uitbreiding van de selectieve ophaling naar andere soorten plastic te dupliceren, en tegelijk beide benaderingen te synchroniseren. Enerzijds zou men de bestaande communicatie moeten verbeteren over verpakkingen zoals vlotjes, kroonkurken en flesdoppen in aluminium. Anderzijds zou men de sorteerinstructies moeten uitbreiden naar: koffiecapsules, porties kaas, verpakkingen van chocolade, blisters van geneesmiddelen, dekseltjes en bladen in aluminium. Tegelijk zou men het systeem van de sortering en industriële recyclage moeten aanpassen om aluminium afval te scheiden en te recyclen. De AREME stelt voor dat dit gebeurt door gebruik te maken van het systeem van FOST+ voor de ophaling en sortering van verpakkingen. De AREME verbindt zich ertoe de kosten van de ophaling en sortering te dekken, wat zou zorgen voor een verlichting van de openbare financiën die momenteel deze kosten dragen.

De AREME heeft het over de verplichting in de nieuwe Europese verpakgingsrichtlijn, die voorziet in afzonderlijke doelstellingen voor recyclage en voorbereiding op hergebruik voor ferrometalen en aluminium verpakkingen.

FEVIA vraagt dat het principe van de Ladder van Moerman wordt gebruikt bij de definitie van een Brussels systeem voor de ophaling, sortering en verwerking van bioafval. Het benadrukt dat biomassa op de eerste plaats bestemd zou moeten zijn voor menselijk, dierlijk en landbouwgebruik, in plaats van voor de omzetting in energie.

De RLBHG betreurt dat de lopende beschouwingen en studies over een biomethanisatiecentrum en wijkcomposteren niet worden weerspiegeld in de tekst van het HABP. Hij is van oordeel dat wanneer deze studies voltooid zijn, ze openbaar moeten worden gemaakt en werkelijk moeten gebruikt om de openbare beslissing over deze projecten te oriënteren.

De ESRBHG vraagt dat een certificeringssysteem voor compost wordt ingevoerd, om zijn kwaliteit te garanderen en aansluitende initiatieven te bevorderen.

In het kader van de maatregel KAN 1, beveelt Fosfor aan dat alle resultaten van Operatie Fosfor worden opgenomen in een strategische deliberatie die wordt uitgesteld tot het einde van het eerste kwartaal van 2019. Fosfor wil ook de nadruk leggen op de systemen voor de ophaling, sortering en verwerking van bioafval op een intermediaire, supralokale schaal, tussen het lokale en gewestelijke niveau. Het zou willen dat het HABP zorgt voor een uitbreiding van:

- initiatieven tot aanmoediging van vernieuwingen met intermediair bereik (bv. op de schaal van een Brusselse gemeente) naast het gewestelijke (gecentraliseerde) niveau en lokale niveau (verenigingen, burgers);
- de vrijwillige en betaalde bestuurs- en werkwijzen voor buurtcomposteren die worden vermeld in het ontwerp van het HABP.

Om de duurzaamheid van de coördinatie van het beleid voor ophaling, sortering en verwerking van bioafval te verzekeren, raadt Fosfor aan om de continuïteit van de coördinatie tussen de actoren van Operatie Fosfor vast te leggen in het nieuwe HABP, eventueel door anderen erbij te betrekken, bv. om een link te leggen met het thema van de voeding, dat momenteel nog onderbelicht is in de beschouwingen over bioafval.

Coberec en Go4Circle vinden dat de selectieve sortering van plastic afval moet worden ondersteund, maar benadrukt de noodzaak van de ontwikkeling van afzetgebieden voor deze selectief opgehaalde stromen, met name door ondersteuning van de vraag naar gerecycleerde materialen. Hoewel het Plan melding maakt van de uitbreiding van de selectieve ophaling naar verpakingsplastic

van gezinnen en naar hard plastic, vinden ze dat men nog verder moet gaan, met een uitbreiding van de ophaling naar hard plastic in het algemeen, plastic films en EPS (piepschuim), bij gezinnen en professionals, en dat men daarvoor niet moet wachten tot 31 december 2019.

Coberec en Go4Circle willen duidelijk maken dat sommige bestaande verwerkingscapaciteiten in Brussel momenteel nog niet benut worden. De infrastructuur bestaat maar ze wordt niet optimaal gebruikt. Een van de bijkomende maatregelen van het Plan zou kunnen zijn om erop toe te zien dat de bestaande verwerkingscapaciteiten in Brussel maximaal geëxploiteerd worden.

In het kader van het idee om een UPV-mechanisme in te voeren voor textiel en meubilair, formuleert Ressources de volgende opmerkingen:

- het is onontbeerlijk om één enkelvoudig en uniform UPV-stelsel in te voeren voor heel België;
- men moet erop toezien dat de activiteiten en tewerkstelling van bestaande operatoren en hun lokale verankering via de ophaling, sortering, verwerking en doorverkoop niet in het gedrag komen maar integendeel, met moet trachten deze te versterken in een optiek van circulaire economie en korte kringen, met bevordering van de distributie en een lokaal verbruik van de producten afkomstig van hergebruik en reparatie;
- men moet een bevoorrechte toegang garanderen van de sociale economie tot de stromen van hulpbronnen-afvalstoffen, zoals in Frankrijk, met voorbehouden markten, sociale clausules in de overheidsopdrachten, en een gegarandeerde vertegenwoordiging in de UPV-organismen;
- men moet de financiering van de sociale economie bestendigen via het besluit tot subsidiëring van hun activiteiten voor de voorbereiding op hergebruik en hergebruik, en O&O financieren in de voorbereiding op hergebruik en hergebruik via de UPV-mechanismen;
- men moet waken over het financieringsmechanisme indien UPV's voor textiel en meubilair worden ingevoerd, met name omdat het bedrijfsmodel en de kostenstructuur in het BHG verschillen van elders.

Ressources stelt voor om te evalueren of het interessant is de actoren van het circuit voor groen afval in een gemeenschappelijk project te verenigen.

Het CODA vindt:

- dat het composteren moet gebeuren in een volledig overdekte installatie, zonder verspreiding van onaangename geurtjes en met recuperatie van het biogas (anders komt het methaan in de lucht terecht, wat het broeikaseffect versterkt, aangezien methaan een 30 tot 130 maal krachtiger broeikasgas is dan CO₂). Biomethanisatie kan bovendien enkel worden overwogen met ernstige installaties die elders hun efficiënte werking hebben aangetoond, met een gelijkaardige omvang.
- dat de biomethanisatie-installatie die sommigen in het afvalpark zuid in Vorst zouden willen vestigen, geen min of meer experimentele installatie mag zijn: het moet een exacte kopie zijn van een bestaande biomethanisatie-installatie ergens in de wereld die heeft aangetoond dat ze geen overlast veroorzaakt voor de omwonenden en hun gezondheid niet aantast.
- dat de installaties voor de opslag, verwerking en recyclage van allerlei types afval niet ten koste van de groene longen (waaronder de Bempt in Vorst) en ontspanningsruimtes mogen gaan, aangezien die essentieel zijn voor ons biologisch en mentaal evenwicht. Hun maatschappelijke, landschaps- en biologische waarde is equivalent met de waarde die hun zou worden toegekend via vastgoed- of industriële speculatie. Het zou dus elders moeten worden gebouwd, bv. op braakliggende industriële terreinen.
- dat deze overwegingen en met name de vraag naar een ernstige studie (van het van het jaarlijkse voorspelde tonnage groen afval van zo'n 80.000 ton/jaar, de verdeling over 4-5 goed gelegen composteercentra en de recuperatie/het hergebruik van het biogas) reeds werden geformuleerd in het overleg rond het composteercentrum van Vorst rond 1998. Maar alles is dode letter gebleven! En dat de overlast van het composteren, zelfs wanneer

deze verminderd is, blijft duren. Het CODA blijft vragen dat het composteercentrum volledig overkapt wordt, zoals dat elders in België gebeurt.

- dat er bovendien een incidentiestudie (klasse 1A) moet worden uitgevoerd, dat de zuidelijke afvalpool niet mag worden verzwaard en dat de voordelen van de toekomstige groene wandeling niet mogen worden aangetast.

Brussel Stad:

- is geïnteresseerd om kennis te nemen van de optimale valorisatiestrategie voor bioafval die zal worden gedefinieerd door de Regering, zonder de preventie van voedselverspilling te negeren, en pleit voor stedenbouwkundige maatregelen die stadscomposterende bevorderen.

STRATEGISCHE DOELSTELLING 2: DE CONSUMPTIEPRAKTIJKEN VAN DE GEZINNEN VERANDEREN EN HEN ERTOE AANSPOREN OM VOOR AFVALLOOSHEID TE GAAN 54

De ASEPRE is van oordeel dat in de hiërarchie van de actieprincipes in het kader van deze strategische doelstelling, de optie “nul aankopen/nul acties” voorrang moet krijgen op de aankopen/acties gericht op de bescherming van het leefmilieu.

Operationele doelstelling 2.1: De bewustwording van de burgers met betrekking tot de milieu-impact van hun manier van leven laten evolueren 55

IEB vindt dat het verbod op het reclaimedrukwerk en de verspreiding van een “Ja tegen reclame”-sticker een leuk idee is. Maar aangezien het Gewest weinig of geen macht heeft over de buitenlandse producenten wier goederen hier verbruikt worden, en aangezien de bevordering van hergebruik in tegenstrijd kan zijn met de belangen van de klassieke industrie, is het cruciaal dat hun propagandamacht via reclame verminderd wordt! Reclame zou uitsluitend moeten worden gebruikt voor de promotie van sectoren die zijn overgeschakeld naar de functionele economie.

In-Print, BAM, Moderna Group, Crealuna, Mercator Press, bpost, Hubo België, Hubo Zaventem, Maxeda Belgium (Brico, Plan It), Comeos, Febelgra, Febiac, Fevia, Delhaize De Leeuw, X²O Sanitary Group, Antilope de Bie Printing, Digitalprinting, Mechelse Drukkerijen NV, BD myShopi, Hoorens Printing, Aldi Holding, Artoos, Krëfel, Gamma België, Roularta Media Group, Plastilux, Lidl Belgium, Marketing Overstock, Indufed, Mestdagh, Cora Woluwe, Cora Anderlecht en een dertigtal bedrijven uit de drukkerijsector (zie lijst in bijlage 3) zijn gekant tegen maatregel GEZ 2, en in het bijzonder tegen het verbod op de verspreiding van reclame, tenzij er vrijwillige een “Ja tegen reclame”-sticker op de brievenbus wordt aangebracht. Ze vinden immers dat deze maatregel niet overeenstemt met de praktijken/wensen van de meerderheid van de burgers/consumenten, dat de sectoren van de drukkerijen en de handel reeds een zware economische crisis doormaken, met de gemeentebelasting op de verspreiding van ongeadresseerd reclaimedrukwerk, met de internationale concurrentie en die van onlineplatformen, dat de productie van papier een beheerste milieu-impact heeft die kleiner is dan die van onlinereclame, dat heel wat ondernemingen in de sector PEFC- of FSC-labels gebruiken, dat deze maatregel een bedreiging vormt voor verenigingen, het lokale leven, de tewerkstelling en economische activiteit in de drukkerijsector en de handel, vooral op lokaal niveau, de openbare financiële middelen vermindert (belasting op ongeadresseerd reclaimedrukwerk), en disproportioneel is vanuit een juridisch standpunt.

Deze actoren pleiten voor een afschaffing van het UPV-stelsel voor deze stroom, gezien zijn positieve waarde, zoals in het Vlaams Gewest en zoals hij werd geëvalueerd in Wallonië, en het behoud van het huidige opt-out-systeem.

Deze actoren zeggen dat ze zich ervan bewust zijn dat het systeem kan worden verbeterd, en dat ze bereid zijn de nodige inspanningen te leveren en zich te engageren om deze verbetering te bereiken.

De ESRBHG neemt akte van het feit dat het ontwerp van het HABP voorziet in een verbod op de verspreiding van reclamedrukwerk in brievenbussen tenzij er een “Ja tegen reclame”-sticker op plakt. Hij vraagt, samen met BECI, alvorens een beslissing te nemen:

- om de potentiële sociaaleconomische gevolgen te analyseren (met name het mogelijke verlies van laaggeschoolde jobs);
- om de Waalse beslissing te analyseren;
- om de mogelijke gevolgen voor de handel, de lokale economie en de financiering van de gemeenten te evalueren. Voor heel wat buurthandelaars vormt communicatie via de verspreiding van folders immers een betaalbare en doelgerichte optie. Reclamedrukwerk zorgt voor verkeer naar de lokale verkooppunten en verhoogt de bezoekersaantallen in buurtwinkels.
- om de mogelijkheid voor het behoud en de verbetering van het huidige “stop reclame”-systeem te overwegen, dankzij meer regulering en responsabilisering van de verspreiders (plastic verpakkingen van folders beperken, verbieden om stapels folders achter te laten op de benedenverdieping van flatgebouwen ...) en het engagement van alle betrokken actoren. Desgevallend zal er ook meer moeten worden gecommuniceerd rond dit systeem, bijvoorbeeld via een algemene verdeling van antireclamestickers (in winkels, postkantoren, scholen, ondernemingen ...).

BRAL steunt volledig maatregel GEZ 2 met de implementatie van een “Ja tegen reclame”-sticker.

Elsene vindt dat men nog verder moet gaan dan een beperking van het ongeadresseerd reclamedrukwerk en wil een denkproces starten over de kranten en algemene informatie die via de brievenbus worden verspreid. Het stelt voor om ruimte te laten voor de promotie van lokale acties en tips over goede praktijken.

De RLBHG is niet tot een consensus gekomen over de invoering van een “Ja tegen reclame”-sticker en de afschaffing van het huidige systeem met de antireclamesticker. Hij vindt echter unaniem dat de informatie en sensibilisering rond de antireclamesticker moet worden versterkt, en het aantal distributiepunten moet worden verhoogd.

De heer Leclercq stelt voor om de praktijk van “Twee voor de prijs van één” en de verkoop van snel bedorven broodjes in de grootwarenhuizen te verbieden, en om een grote campagne rond voedselverspilling te plannen met de verenigingssector. Hij steunt de “Ja tegen reclame”-sticker maar wil deze aanvullen met een “Ja/Nee”-systeem voor politieke informatie en een systeem voor een “reclamebus” in elke straat, om de verspreiding van ongeadresseerd drukwerk te rationaliseren.

Coberec en Go4Circle zijn voorstander van een betere omkadering van de huidige antireclamesticker in plaats van een “Ja tegen reclame”-sticker, en vragen de toepassing van dezelfde benadering als in de andere gewesten.

Brussel Stad:

- Steunt volledig de maatregel voor de invoering van een “Ja tegen reclame”-sticker ter vervanging van de antireclamesticker.

Jette wil dat er rekening wordt gehouden met de diversiteit van de doelgroepen, in het bijzonder kansarme groepen, waar de ervaring heeft geleerd dat ze moeilijker mobiliseerbaar zijn, en de boodschappen aanpassen aan hun behoeften. Het vraagt om een opleiding te overwegen op het niveau van de OCMW's en sociale woningen over de vermindering en het beheer van afval, met aanspreekpunten voor afval.

Operationele doelstelling 2.2: De individuele en collectieve initiatieven van burgers aanmoedigen en ondersteunen, die de consumptieveranderingen naar meer duurzaamheid in de praktijk willen brengen 55

IEB: Wij vinden dat de sensibilisering moet gebeuren via wijkworkshops, die aanzetten tot samenwerking, uitwisselingen tussen bewoners en de ontwikkeling van een duurzame/ecoverantwoordelijke/ecologische sociale controle. De praktijken moeten gecollectiviseerd worden, geïntegreerd in een dagelijkse levenswijze, via een bezoek aan een gemeenschappelijke ruimte bestemd voor deze gedragingen, zoals het composteercentrum, het sorteercentrum van de wijk. Als deze plekken een buurtbewoner tewerk stellen, zal dat hun populariteit verhogen.

Men moet sensibiliseren in de bewoonde zones, met de bewoners, , om een participatief denkproces te leiden over de meest relevante inrichtingen in elke wijk.

Wanneer een coherent geheel van bewoners gesensibiliseerd werd, zullen zij beter in staat zijn te bepalen welke initiatieven moeten worden getroffen, verbruikswijzen aan te passen, bepaalde winkels te bezoeken.

Op dezelfde manier zal de invoering van infrastructures die beantwoorden aan de specifieke behoeften van de bevolking de ingezamelde hoeveelheden verhogen.

Wij vragen een onvoorwaardelijke steun van de buurtinitiatieven; geen enkele expert kan het potentieel voor aanpassing van elke Brusselse wijk bepalen, enkel de bewoners kunnen dat, via hun *genius loci*.

Mevrouw C. Lescot vraagt de overheid om korte kringen te bevorderen in het leven van alledag en meer bepaald de dagelijkse aankopen.

BRAL vraagt:

- een betere communicatie over de uiterste gebruiksdatum van voedingswaren;
- om op structurele wijze de netwerken en uitleg inzake voedingshulp en de recuperatie van onverkochte voedingswaren te stimuleren;
- om voedingsgiften en bedrijfsmodellen rond voedingsgiften te ondersteunen;
- om het delen van uitrusting en de installatie van nieuwe keukens voor voedingsgiften te ondersteunen;
- om op structurele wijze de intracommunautaire en transsectorale netwerken voor recuperatie van voedingswaren te ondersteunen;
- om voedselverspilling bij consumenten te kwantificeren en hulpacties voor de planning van voedselaankopen in te voeren.

Elsene vraagt dat maatregel GEZ 4 wordt versterkt door er verplichtingen in op te nemen, met sancties in geval van niet-naleving.

Oudergem moedigt steun aan voor lokale initiatieven zoals “Vooruit met de wijk” en “Agenda 21”.

Jette:

- vraagt een zekere stabiliteit van de subsidies ter ondersteuning van “zero afval”-projecten.

Operationele doelstelling 2.3: Voor een aanzienlijke verbetering zorgen van de kwaliteit en omvang van de selectieve inzameling van huishoudelijk afval met het oog op de nuttige toepassing ervan 56

IEB vindt dat containerparken verouderd zijn; ze creëren en onderhouden een afstotend beeld van afval. Wij vragen dat er net als voor wijkcomposteercentra of glasbollen een studie wordt gevoerd over plekken in de buurt om gescheiden afval te deponeren.

Sint-Gillis vindt dat de beschouwingen over de selectieve ophalingen (aard, frequentie, vorm ...) rekening moeten houden met de problematiek van de kleine woningen, die niet altijd compatibel zijn met meervoudige ophalingsstromen (gele, blauwe, oranje, groene ... zakken), en dat in dit geval statiegeld ook interessant zou kunnen zijn.

Sint-Gillis vindt dat de “ProxyChimik”-inzamelingen zouden moeten worden uitgebreid via vastere en/of meer regelmatige inzamelpunten.

De ESR meldt dat, in vergelijking met de resultaten in de andere gewesten, het Brussels Hoofdstedelijk Gewest zwakker presteert voor wat de inzameling van alle stromen betreft. Dit valt onder meer te verklaren door een gebrek aan inzamelingsinfrastructuur (meer bepaald containerparken), het belang van de informele inzameling of de zwakheden van het gewestelijke controlesysteem (er zijn momenteel bijvoorbeeld te veel actoren in de UPV-ketens die niet aan hun wettelijke verplichtingen voldoen). De Raad vraagt dus aan het Gewest om de wettelijke rapporteringsverplichting, zoals gedefinieerd in de Brudalex, te implementeren.

De ESR raadt overigens aan om, net zoals de gemeente Sint-Pieters-Woluwe doet sinds februari 2018, om in de containerparken een verplichting voor de recuperatie van voorwerpen in goede staat in te voeren, zodanig dat ze niet worden weggegooid (naar het model van de kringloopwinkels).

De heer B. Novalet betreurt dat de nieuwe groene zakken nog altijd niet beschikbaar zijn, 5 maanden na de inwerkingtreding van de nieuwe overeenstemmende maatregel, en vraagt dat wanneer een nieuwe maatregel wordt ingevoerd, de overheden ruim op voorhand de nodige middelen voorzien voor de naleving ervan, en desgevallend alternatieven aanbieden.

Elsene stelt voor om maatregel GEZ 7 aan te vullen door sorteervoorzieningen toe te voegen om iets te doen aan het plaatsgebrek in bepaalde woningen. In Zweden zijn er bijvoorbeeld kleine afzetspunten per wijk. Watermaal-Bosvoorde vraagt om de haalbaarheid van de sortering van huishoudelijk afval te maximaliseren al naargelang van de woning.

Sint-Lambrechts-Woluwe vindt dat deze operationele doelstelling op een “strategisch” niveau blijft steken en niet in concrete maatregelen wordt omgezet. Het stelt voor om obstakels voor het sorteren en de behoeften van de bevolking te identificeren via enquêtes en ervaringen op het terrein.

Oudergem stelt voor om de kwaliteit van het systeem voor de inzameling van huishoudelijk afval te verbeteren, met name via een verbetering van de kwaliteit van de zakken, een betere relevantie van de ophalingsdagen, een betere nauwgezetheid van de inzamelingen (met name met betrekking tot de frequentie van de ophalingen buiten de geplande dagen).

De heer Leclercq vindt het huidige “ProxyChimik”-systeem weinig praktisch. De inzameling van chemisch afval moet worden vereenvoudigd met permanente inzamelpunten, op zijn minst op het niveau van de gemeentelijke entiteiten, terwijl de gemeenten vaak over geschikte lokalen beschikken.

Jette vraagt:

- om nabijheidsoplossingen te overwegen om de selectieve ophaling van afval te verhogen, zoals mobiele Recyparks;
- om meer regelmatige ophalingen aan huis te plannen voor “klein grofvuil” van gezinnen; Net Brussel zou oplossingen voor ophalingen aan huis moeten bieden voor volumes tot 1 m³, ook in kleine appartementen;
- om gezinnen meer te sensibiliseren rond de recyclage van chemisch afval, wetende dat gezinnen niet vertrouwd zijn met de ProxyChimik-inzameling;
- om oplossingen te voorzien om grote hoeveelheden gebruikte tuinaarde van gezinnen te verwijderen.

Gezinnen en verenigingen vragen om de deelname aan het sorteren te verhogen, door het huidige stedenbouwkundige reglement (GSV) te herzien om de ophaling te vergemakkelijken, door te voorzien in voldoende grote woningen, door de nadruk te leggen op elementen voor de opslag van afval, in samenwerking met Brussel Stedenbouw en Erfgoed en Huisvesting Brussel.

STRATEGISCHE DOELSTELLING 3: DE TOEKOMSTIGE GENERATIES VOORBEREIDEN 59

IEB: In het algemeen zijn de doelstellingen voor scholen uiterst ontoereikend en te weinig ambitieus. Men zal absoluut de nodige middelen moeten vrijmaken om alle scholen in staat te stellen ecobeheer en sorteerinfrastructuur in te voeren, ruimte vrij te maken om te experimenteren met compost en moestuinen, en tijd om de directie, leerkrachten en leerlingen op te leiden.

Réseau IDée vraagt om de beschrijving van de onderwijsnetten te corrigeren.

De ASEPRE is van oordeel dat in de hiërarchie van de actieprincipes in het kader van deze strategische doelstelling, de optie “nul aankopen/nul acties” voorrang moet krijgen op de aankopen/acties gericht op de bescherming van het leefmilieu.

Brussel Stad:

- Betwist de cijfers over de jaarlijkse afvalproductie per leerling, die niet 35 kg/jaar/leerling zou bedragen maar 150 kg/jaar/leerling.

Operationele doelstelling 3.1: De gewestelijke milieudoelstellingen integreren in het studieprogramma, de aansturingsplannen en de beheerspraktijken van de onderwijsinstellingen via een operationeel kader uitgewerkt in partnerschap met de Gemeenschappen en de Inrichtende machten 61

IEB: Er moet een culturele verandering voortvloeien uit deze transformatie van de consumptiepraktijken en de perceptie in verband met afval. Scholen vormen ontegensprekelijk de beste plek om elk publiek te bereiken, ongeacht tot welke doelgroep ze zich later op volwassen leeftijd zullen behoren. De nood om kennis bij te brengen en toekomstige generaties voor te bereiden moet worden vervuld zonder onderscheid in inkomen, herkomst, geloof of cultuur.

Elsene vraagt of er reeds contacten werden gelegd die erop wijzen dat deze inrichtende machten klaar zijn om te functioneren.

Sint-Lambrechts-Woluwe vindt dat het operationele kader te weinig ambitie heeft voor de aangewende middelen, aangezien het berust op een handeling van “overleg” of “facilitering”, terwijl aan Nederlandstalige zijde dezelfde doelstelling gestructureerd is rond een kader op middellange en lange termijn, waarbij de te implementeren acties betrekking hebben op de onderwezen leerstof, de schoolprojecten en de uitrusting van de scholen.

Brussel Stad:

- Is verbaasd dat dezelfde voorstellen met betrekking tot NME niet worden gedaan voor de Vlaamse Gemeenschap;

Jette vraagt dat O&O in het hoger onderwijs wordt uitgebreid naar de kwesties van de circulaire economie (nieuwe materialen enz.).

Operationele doelstelling 3.2: De integratie van de educatie rond milieu en het duurzame beheer van hulpbronnen-afvalstoffen in de lessen, de activiteiten en de projecten van de scholen ondersteunen 61

IEB: Het systeem voor het netwerk en de labels van scholen kan leiden tot een toename van de ongelijkheid, aangezien sommige scholen over economische en menselijke middelen beschikken om zich te onderscheiden. Wij eisen dat alle scholen samen profiteren van de ingevoerde opleidingen en voorzieningen. Het zou zeer teleurstellend zijn indien achtergestelde scholen nog meer in de problemen geraken omdat ze geen middelen hebben gekregen om ecobeheer te integreren.

Elsene vraagt dat er naast de lessen over het leefmilieu en het duurzame beheer van hulpbronnen-afvalstoffen ook praktische lessen (naaien, koken, doe-het-zelf, loodgieterij enz.) worden ingevoerd zodat toekomstige generaties zelf rechtstreeks actief kunnen zijn.

Jette vindt dat het Animatiepack van Net Brussel elk jaar aan scholen zou moeten worden aangeboden zodat de sorteeropleiding kan worden ingeschreven in het programma van elke school. Het stelt ook voor om een NME-luik op te nemen in de lessen voor sociale promotie en inschakeling voor volwassenen, om een minder geschoold en kansarm publiek rechtstreeks te sensibiliseren voor de problematiek van het afvalbeheer.

Operationele doelstelling 3.3: Voor een technische en methodologische ondersteuning zorgen met het oog op een duurzaam beheer van de hulpbronnen-afvalstoffen binnen de instellingen van het verplicht onderwijs, in lijn met de pedagogische aspecten 63

IEB: De sensibilisering rond sorteren in scholen is noodzakelijk, maar leidt enkel tot de vorming van eco-burgers die zich qua milieu-impact onschuldig voelen doordat ze goed sorteren. Wij vragen dat kinderen en onderwijzers kritische opleidingen krijgen over de consumptiemaatschappij en de productiewijzen.

Dit verzoek is geen antikapitalistische gril, maar een verzoek om de toekomstige generaties voor te bereiden om te leven met de gevolgen van onze huidige levensstijl. Aangezien het succes van de sensibilisering zal afhangen van de beschikbare menselijke middelen in deze instellingen, achten wij het noodzakelijk om zonder compensatie middelen aan te bieden om ecobeheer en sensibilisering toe te passen. De geïnstalleerde composthoppen in de scholen moeten ter plaatse gebruikt worden, de demineralisatie van de speelplaatsen moet worden overwogen. Er moeten nieuwe functies worden gecreëerd om het onderhoud van de composthoppen in de zomerperiodes te garanderen.

Sint-Lambrechts-Woluwe betreurt dat er geen aanzienlijke evolutie is om middelen toe te kennen zodat een echte “milieucoördinator” zich kan bezighouden met de implementatie van milieumaatregelen in elke school, in plaats van dit over te laten aan de onderwijzers in hun beschikbare vrije tijd.

Brussel Stad:

- Benadrukt dat de pedagogische ondersteuning voor scholen moet wordt versterkt en zich niet enkel mag beperken tot een voortzetting van wat nu reeds gedaan wordt; er moet bijzondere aandacht worden besteed aan de deelname van het onderhoudspersoneel, met name voor de sensibilisering en om te luisteren naar hun bijzonder standpunt;
- Benadrukt de moeilijkheden van het beheer van de composthoppen in de scholen tijdens de schoolvakanties, en de nood om dit compost af te stemmen op de omliggende wijk, voor het beheer van de stromen.

Jette stelt voor om per zone functies van afvalbeheerders te creëren voor de scholen, teneinde een structurerend kader te vormen dat rekening houdt met de lokale specifieke kenmerken.

STRATEGISCHE DOELSTELLING 4: DE CONSUMPTIEPRAKTIJEN VAN DE PROFESSIONELE ACTIVITEITEN VERANDEREN EN HEN ERTOE AANSPOREN OM VOOR AFVALLOOSHEID TE GAAN 64

Operationele doelstelling 4.1: Het circulaire beheer van hulpbronnen en afvalstoffen binnen de economische activiteiten, de niet-marktactiviteiten en de openbare sector verbeteren 64

IEB: Kantoor- en bedrijvenzones zouden kunnen beschikken over hun composthoppen of sorteercentra, intern per bedrijf of gedeeld met meerdere bedrijven. Deze plaatsen zouden ook een uitstalraam vormen voor praktijken en toebehoren afkomstig van de economie van hergebruik en recyclage. Aangezien de praktijken van een persoon kunnen verschillen tussen thuis en hun werkplaats, zullen praktische en financiële stimulansen helpen om de praktijken te doen evolueren.

Sint-Gillis vindt dat het interessant zou zijn om opleidingssessies rond sorteren en het gebruik van “alternatieve” onderhoudsproducten te organiseren voor het onderhoudspersoneel in de tertiaire sector, waar een groot personeelsverloop heerst. Men kan opleidingen organiseren op gemeentelijk niveau maar het is moeilijk om een volledig team op hetzelfde moment te mobiliseren. Via door het Gewest georganiseerde bijscholingen zou men om beurt een aantal personen van elk team kunnen sturen.

De ESR meent dat de maatregelen van het Plan ook moeten leiden tot een vermindering van de productie van professioneel afval.

De ESRBHG wenst dat er sensibiliseringsacties worden gevoerd en concrete maatregelen worden ingevoerd op de werkplaats, met samenwerking van de organen voor sociaal overleg, met toezicht op de coherentie van deze acties en maatregelen met die voor de scholen en gezinnen.

De ESRBHG vraagt om de formulering van de selectieprocedure in de maatregel PRO 2 te verduidelijken.

De ESRBHG en de RLBHG vragen dat het multithematische karakter van het label “Ecodynamische Onderneming” wordt behouden. De ESRBHG vindt dat het sociaal overleg een cruciale factor is voor de milieuprestaties van ondernemingen. De ESRBHG hamert erop dat de werknemersvertegenwoordigingen worden betrokken bij de toekenning van het label “Ecodynamische Onderneming”, desgevallend binnen de organen voor sociaal overleg (CPBW, ondernemingsraad enz.). De ESRBHG en de RLBHG vinden dat de geldigheidsduur van het label in de tijd beperkt moet worden, met een duur van meer dan een jaar, na raadpleging van de economische actoren. Ten slotte vinden ze dat het label beschikbaar moet blijven voor elk type onderneming, ook industriële, vooral indien het label het verkrijgen van overheidsopdrachten vergemakkelijkt.

Elsene vindt dat in het kader van de maatregel PRO 2, de milieuvergunning niet echt nuttig is, aangezien heel wat sectoren en ondernemingen ervan zijn vrijgesteld (horeca, handel enz.). Bovendien houdt de steun van de gemeenten een risico op bijkomende werklast voor hen in. Elsene stelt een alternatief voor, waarbij wordt vereist dat een winkel enkel kan worden geopend indien hij over een contract voor afvalophaling beschikt, maar ook hier is er een risico op meer werklast voor de Gemeenten.

Watermaal-Bosvoorde wenst de ontwikkeling van een nauwkeurig juridisch kader voor de betere sortering van het afval van economische actoren en om onbeleefd gedrag verminderen (verplichtingen, sancties enz.).

Sint-Lambrechts-Woluwe betreurt dat er geen stimuli of middelen worden ontwikkeld om gemeenten in staat te stellen de maatregelen PRO 2 en PRO 4 te implementeren.

Oudergem steunt de maatregel OV 1 die een ordonnantie “voorbeeldige overheid” voorstelt.

Als voornaamste actoren op het vlak van ophaling bij professionals stellen Coberec en Go4Circle voor om rechtstreeks bij te dragen aan de maatregelen voor sensibilisering, opleiding en begeleiding zodanig dat de professionele activiteiten de bestaande wetgeving inzake hulpbronnen-afvalstoffen kunnen naleven, in het bijzonder de sorteerverplichting en de ophalingscontracten. Coberec en Go4Circle reageren positief op het project van het Gewest voor de controle van deze verplichting tot contracten en sorteren. Om deze controles efficiënter te maken, benadrukken Coberec en Go4Circle het belang van communicatie over deze controles.

Ressources vraagt om stimulansen voor hergebruik (via sterren en/of financieel) toe te voegen aan de voorziening “label Ecodynamische Onderneming”:

- Min. 50% van het IT-park met tweedehandsmateriaal;
- Gebruik van nagevulde inktpatronen voor laserprinters;
- Voor de aankoop van kantoormeubilair/grote elektronische apparatuur, kunnen aantonen dat er eerst naar tweedehands opties werd gezocht alvorens nieuw te kopen.

Brussel Stad:

- Moedigt het Gewest aan om de selectieve ophaling van bioafval te verplichten bij bedrijven;
- Moedigt het Gewest aan om de frequentie van de afvalophalingen te analyseren;
- Acht het onontbeerlijk om de sancties voor elk type milieuovertreding te verzwaren, ongedacht de dader.

Jette vraagt om de facilitator van het Brussels Waste Network beter in de kijker zetten, te zorgen voor een uitbreiding met meer opleidingen, en deze dienst uit te breiden naar gezinnen.

Operationele doelstelling 4.2: De overheden het goede voorbeeld laten geven 66

IEB: De overheden het goede voorbeeld laten geven lijkt een absolute prioriteit om de toepassing van een plan zoals dit te legitimeren, maar ook om producenten ertoe aan te zetten over te stappen op de functionele economie.

De ESR onderstreept het essentiële karakter van operationele doelstelling 4.2. gezien het grote aantal overheidsinstellingen in het BHG en het aandeel van de overheidsopdrachten in de gewestelijke economie. Hij geeft verschillende suggesties voor acties door de overheid om deze maatregel aan te vullen:

- objectieve criteria voor een circulaire economie opnemen in de gunning van overheidsopdrachten in verband met het hulpbronnen-afvalstoffenbeleid, zoals de “total cost of ownership” en de “vermeden milieu-impact”;
- gerecycleerde materialen promoten en meer gebruiken in overheidsopdrachten;
- het label “ecodynamische onderneming” verkrijgen;
- uitrusting voor de sortering van afval ter beschikking stellen van het personeel en de burgers.

Elsene vraagt of men voorziet om de gemeentelijke overheden te raadplegen voor maatregel OV 1 “Voorbeeldige overheid”.

Watermaal-Bosvoorde vraagt om de selectieve ophaling te ontwikkelen in de openbare ruimtes en de 19 gemeenten middelen te geven om bij te dragen aan de verbetering van de selectieve ophaling in openbare ruimtes.

Sint-Lambrechts-Woluwe vindt de implementatie van maatregel OV 1 vaag, stelt zich vragen bij de toegekende middelen, de overwogen maatregelen, de verwachtingen op het vlak van de prestaties en de termijn om ze te bereiken, de certificeringssystemen voor het milieumanagement, en de contactpersonen voor het HABP op lokaal niveau (bv. via een gemeentelijk plan voor het hulpbronnen-afvalstoffenbeheer).

Jette:

- Vraag dat het Gewest een aanspreekpunt “afval” invoert in elke gemeente om de overdracht van informatie te vergemakkelijken; deze persoon zou de opleidingen van het Gewest volgen, met name die van “valorist”;

- Vraagt om premies te overwegen voor de gemeentes voor de overheidsopdrachten die worden gegund met clausules voor de circulaire economie, om de invoering van bepaalde clausules inzake voorbeeldigheid verplicht te maken, en om gemeenten te begeleiden in hun voorbeeldfunctie inzake hulpbronnen-afvalstoffen (opleiding van het personeel, methodologie enz.).

Gezinnen en verenigingen willen de gemeenten verplichten om een gemeentelijk Hulpbronnen- en afvalbeheerplan in te voeren.

De gemeenten vragen instrumenten voor de versterking en stimulering van de milieuprestaties van de gemeenten en vinden de voorbeeldige rol van de overheid belangrijk. Ze wensen een gegevensuitwisseling tussen gemeenten en/of een uitwisseling van gegevens waarmee de milieuprestaties van elke gemeente vergeleken kunnen worden. De vertegenwoordigers van de gemeenten hadden graag deelgenomen aan de uitwerking van het ontwerp van de ordonnantie “voorbeeldige overheid” en een raadpleging mogelijk gemaakt van het personeel dat betrokken is bij de implementatie van deze toekomstige ordonnantie.

STRATEGISCHE DOELSTELLING 5: DE OVERGANG VAN DE BOUWSECTOR NAAR EEN CIRCULAIR BEHEER VAN HULPBRONNEN EN BOUWAFVAL VOORTZETTEN 68

Coberec en Go4Circle denken dat de vermelde hoeveelheid bouwafval in het Plan, 630.000 ton, te laag is. Ze schatten deze hoeveelheid op bijna 2 miljoen ton.

Operationele doelstelling 5.1: 1Het eco-ontwerp en de eco-renovatie van gebouwen en materialen ontwikkelen met het oog op hun aanpasbaarheid, het verlengen van hun levensduur en het bevorderen van hun demonteerbaarheid en recycleerbaarheid 69

Coberec en Go4Circle wensen dat tijdens de ontwerpfase van gebouwen bijzondere aandacht wordt besteed aan het feit dat deze materialen aan het einde van hun levensduur effectief gerecycleerd worden.

Jette vraagt dat in de gewestelijke premies criteria worden opgenomen in verband met eco-ontwerp, materialen en afval, om gezinnen en ondernemingen aan te zetten om andere technologieën te gebruiken, met begeleiding en sensibiliseringsacties.

Operationele doelstelling 5.2: Experimenteren met en het verder uitbouwen van de praktijk van de selectieve afbraak met het oog op het hergebruik van materialen in de bouwsector 69

De ESRBHG neemt akte van de maatregel met betrekking tot de “goedkeuring van gunstige productnormen voor materialen afkomstig van de selectieve afbraak en voorbereid voor hergebruik” maar vindt dat de normen onvoldoende zijn en dat er certificeringen van de kwaliteit van de producten voor hergebruik moeten worden toegevoegd om hun gebruik aan te moedigen. Hij vraagt dat de wettelijke obstakels en de belemmeringen voor de toegang tot de markt voor gerecupereerde materialen worden verminderd, dat er sensibiliseringsacties worden gevoerd en dat technologische innovatie in dit domein wordt ondersteund. Hij verwijst met name naar het platform voor de identificatie en opheffing van technisch-administratieve obstakels om dit te doen.

Coberec en Go4Circle vinden dat selectieve deconstructie niet enkel plaats moet vinden met het oog op het hergebruik van de materialen, maar ook met het oog op optimale recyclage, en dat zeker voor inert sloopafval. Ze moeten vrij zijn van alle gevaarlijke stoffen, maar ook van alle stoffen die het recycleren verstoren. Met andere woorden, het moet gaan om “puin met een beperkt milieuroisicoprofiel”.

Brussel Stad:

- Vindt, voor wat de animatie van een Brussels platform voor hergebruik betreft, dat de uitdrukking “een waardeketen van activiteiten” niet erg begrijpelijk is en dat niet wordt duidelijk gemaakt wat dit platform doet;
- Wenst, met betrekking tot de noodzaak van de invoering van een paspoort voor bouwmaterialen, vanaf het ontwerp, een model dat werd ontwikkeld door het Gewest, aangezien dit geen courante zaak is en niet elke gemeente kan nadenken over de creatie van haar eigen model;
- Betreurt dat er weinig concreet wordt gedaan om de gemeenten te helpen met experimenten met slopen en het hergebruik van bouwmaterialen;
- Moedigt het Gewest aan om een grote kringloopwinkel – of een netwerk van kringloopwinkels – te creëren waar gemeenten, ondernemers of particulieren hun materialen (bouw- en sloopafval in goede staat) kunnen deponeren en waar ondernemingen zoals vzw's of particulieren deze materialen zouden kunnen kopen zoals in een winkel.

Operationele doelstelling 5.3: De kwantiteit en kwaliteit van de sortering en de recyclage van bouw- en afbraakafval verbeteren 70

De ESR vindt het positief dat er zal worden nagedacht over de problematiek van de einde-afvalstatus in het kader van maatregel BSA 5: *“voor bepaalde stromen (in eerste instantie granulaten, zand en uitgegraven aarde) zullen er erkende criteria voor een verlies van de status van afval uitgewerkt worden”*.

De RLBHG vraagt om een certificeringsproces in te voeren om de kwaliteit van de gerecycleerde materialen te garanderen en deze gerecycleerde materialen op te nemen in de overheidsopdrachten voor bouwprojecten.

Coberec en Go4Circle zijn geen voorstander van het idee van een “stimulerende tarifiering” noch van een “aanpassing van de belastingheffing op de sorteercontainers” als maatregelen om de sortering en recyclage van BSA te verbeteren. Ze wensen eerder dat het gebruik van/de vraag naar gerecycleerde materialen gestimuleerd zou worden. Daardoor zal de sortering/recyclage van BSA ook automatisch toenemen.

De Meuter vraagt dat voor wat bouw- en sloopafval betreft, en ook voor grond, de definitie van end-of-waste-criteria equivalent zou zijn aan de criteria die reeds in Vlaanderen gelden, om de recyclageprestaties voor deze afvalstoffen in België te behouden.

Operationele doelstelling 5.4: Aangepaste inzamelmogelijkheden aanbieden voor gevaarlijke afvalstoffen en voor een plan zorgen voor het beheer van asbest afkomstig van de Brusselse bebouwing 70

Elsene benadrukt de kostprijs voor particulieren van de verwijdering van asbest bij renovatiewerkzaamheden.

Brussel Stad:

- Wil het Gewest aanzetten – in partnerschap met de Confederatie Bouw, de Federatie van Algemene Bouwaannemers en/of eender welke andere beroepsvereniging van de bouwsector – om sensibiliseringscampagnes te voeren (en later controles), voor een effectief beheer van gevaarlijk afval op werven.

Operationele doelstelling 5.5: De nieuwe circulaire praktijken binnen de bouwsector op grote schaal en structureel uitrollen 71

De ESR neemt akte van maatregel BSA 8 maar benadrukt het feit dat de problematiek van het afvalbeheer, door zijn transversaliteit, zal moeten worden geïntegreerd in alle opleidingen aan de actoren in de bouwsector, en dat het ontwerp van het HABP de thema's die kunnen worden besproken in het kader van deze opleidingen niet mag beperken tot de nieuwe praktijken inzake afvalbeheer.

Elsene vindt dat de opleiding ook plaats moet vinden via opleidingsinstellingen zoals technische en beroepsscholen, architectuurscholen enz.

Jette vraagt dat de opleidingen inzake circulaire economie van professionals in de bouwsector gecertificeerd worden.

STRATEGISCHE DOELSTELLING 6: DE NIEUWE ECONOMIE VAN HET DUURZAME HULPBRONNENBEHEER ONTWIKKELEN 73

De ESR meent dat om een vermindering van de productie van afval door gezinnen mogelijk te maken, professionals meer duurzame goederen en diensten moeten aanbieden (reparatie, eco-ontwerp, vermindering van volume van verpakkingen, mogelijkheid tot aankopen in bulk enz.).

De ESR stelt vast dat de 6e en 7e strategische doelstellingen uitgebreid aandacht besteden aan de sociale economie. De Raad erkent het belang van de sociale economie, maar vraagt dat alle

economische actoren, in de profit- en non-profitsector, die actief zijn in de sector van hergebruik, recyclage en verwerking van hulpbronnen/afvalstoffen, betrokken worden zodat de doelstellingen van dit ontwerp van het HABP bereikt kunnen worden.

Jette vraagt om de wettelijke garantieduur te verlengen en de levensduur van toestellen te vermelden om de geprogrammeerde veroudering te vermijden.

Operationele doelstelling 6.1: Experimenteren met en ondersteunen van innovatieve praktijken met betrekking tot de verpakkingen in handelszaken 74

Sint-Gillis vindt dat een goed beheer van afval bij evenementen moeilijk te implementeren blijft. Het Gewest zou bepaalde normen kunnen opleggen en tools ter beschikking kunnen stellen (bv. gratis containers en ophaling; “ludieke” animaties, in tegenstelling tot informatiestanden; steun voor het gebruik van herbruikbaar servies; uitlenen van materiaal ...).

Sint-Gillis benadrukt de nood aan een uitgebreide, efficiënte gewestelijke controlecel om de naleving van het verbod op plastic zakjes te controleren.

Operationele doelstelling 6.2: De activiteiten op het vlak van de reparatie, het hergebruik en de voorbereiding voor hergebruik van apparatuur ontwikkelen om aan de vraag ter zake van de gezinnen tegemoet te komen 74

Coberec en Go4Circle vinden het principe van een gratis, bevoorrechte en frequente toegang van de sociale economie tot het afval onaanvaardbaar. Ze willen dat de regels dezelfde zijn voor iedereen. Ze vrezen dat deze situatie zal leiden tot *cherry picking* door bepaalde actoren, die enkel de waardevolle stukken en apparaten zullen selecteren, met het risico dat ze het financiële evenwicht in gevaar brengen van actoren die verondersteld zijn de elementen te recupereren die de anderen niet willen.

Operationele doelstelling 6.3: De activiteiten op het vlak van de reparatie, het hergebruik en de voorbereiding voor hergebruik van apparatuur ontwikkelen om aan de vraag ter zake van de professionele activiteiten tegemoet te komen 75

STRATEGISCHE DOELSTELLING 7: DE ACTIE VAN DE OPENBARE EN PRIVATE AFVALPROFESSIONALS PLANNEN EN BEGELEIDEN OM AAN DE BEHOEFTE VAN HET GEWEST TEGEMOET TE KOMEN 76

BRAL vraagt om meer alternatieve ophalingsoplossingen te bestuderen zoals ingegraven containers, mobiele containers, intelligente containers enz. Het geeft het voorbeeld van het DIFTAR-systeem, dat een mobiele container combineert met een slimme chip en een stimulerende tarifiering. BRAL is verbaasd dat de kwestie van de stimulerende tarifiering een groot taboe is in het HABP, waar men zelfs niet overweegt om deze oplossing te bestuderen, terwijl er nochtans goede argumenten in zijn voordeel pleiten, Vlaanderen voorstander lijkt en het Brussels Hoofdstedelijk Gewest moet kunnen anticiperen op een toekomstige discussie die waarschijnlijk intergewestelijk zal zijn. BRAL vraagt dat op zijn minst een studie over de stimulerende tarifiering wordt opgenomen in het HABP, met in het bijzonder een tarifiering voor de witte zak die hoger is dan die voor de blauwe zak.

Watermaal-Bosvoorde vraagt om de ophaling van afval in openbare vuilnisbakken te optimaliseren via aangepaste technologie (verbonden en intelligente vuilnisbakken) om het vervoer van afval tot een minimum te beperken.

Jette vraagt om de activiteiten voor de verwerking, recyclage en het hergebruik zo veel mogelijk op het Brusselse grondgebied te lokaliseren teneinde het vervoer van afvalstoffen te vermijden en te verminderen.

Operationele doelstelling 7.1: Naar een diversificatie van het systeem voor de ophaling van huishoudelijk en daarmee gelijkgesteld afval 76

Sint-Gillis wijst op het feit dat er geen containerpark is in Sint-Gillis, wegens het gebrek aan voldoende beschikbare ruimte door het bijzonder dichte stadsweefsel van de gemeente, wat de situatie nog complexer maakt, vooral voor personen zonder auto. Er moet worden nagedacht over andere types ophalingen. De voorkeur moet gaan naar een verplichte ophaling aan de bron, in de winkels.

De ESR pleit ervoor dat afvalinfrastructuur wordt geïnstalleerd volgens een zo lokaal mogelijke benadering, zodat men kiest welke infrastructuur wordt ingeplant op basis van milieu- en economische criteria door de nodige voorafgaande studies uit te voeren, rekening houdend met het potentieel voor verwerking, de geografische omstandigheden, de beste beschikbare technologieën, de capaciteit in de andere gewesten, de intergewestelijke afvalstromen, de toekomstige evolutie van de stromen op basis van de ambitie van het HABP en de mogelijkheid om de infrastructuren te kiezen die de meeste Brusselse arbeidsplaatsen zullen opleveren. Daarbij moet onze benadering worden afgestemd op die van de andere gewesten.

BRAL betreurt dat de kwestie van de toekomst en phasing-out van afvalverbranding een taboe lijkt in het HABP. Het betreurt dat de verbrandingsoven nog wordt gesubsidieerd en het merendeel van de groenestroomcertificaten ontvangt, en dat hij te groot is, wat indruist tegen de coherentie van het HABP.

Het CODA vraagt dat men tegen 2024 een van de drie ovens van de verbrandingsinrichting sluit, dat de wetgeving en controles worden versterkt en dat de Europese richtlijnen ter zake worden toegepast.

BRAL, de ESRBHG en de RLBHG wensen dat men systematisch aan de containerparken een “kringloopwinkel” koppelt om hergebruik en de reparatie van uitrustingen te maximaliseren en de creatie van een lokale economische activiteit te bevorderen. De heer Leclercq vindt dat afval dat kan worden hergebruikt, gerepareerd en opgehaald door de overheid in de eerste plaats voor de sociale economie moet worden bestemd in plaats van via het UPV-organisme Recupel te worden verwerkt.

Watermaal-Bosvoorde vraagt dat de gemeenten financiële middelen ontvangen voor de verwijdering van sluikstorten.

Watermaal-Bosvoorde vraagt dat vuilniszakken worden beschermd door harde containers waar mogelijk.

De heer Leclercq vindt dat, met het oog op rationalisatie, men het beheer van de openbare vuilnisbakken zou moeten toevertrouwen aan de gemeenten, die nauwer contact hebben met de burgers, en dat men ook een lediging van de vuilnisbakken tijdens het weekend zou moeten organiseren.

Net Brussel vindt dat, gezien de context van de mededingingskwesties, het niet aangewezen is de kosteloosheid van de stromen die worden toegekend aan bepaalde actoren van het circulaire afvalbeheer op voorhand te definiëren. Deze kwesties moeten op globale wijze en geval per geval behandeld worden. De stromen kunnen een positieve of negatieve waarde hebben, en deze waarde kan met verloop van de tijd of cyclisch evolueren. Het vindt dat om toegang te verlenen tot stromen die een voorbehandeling of voorbereiding vergen, infrastructuur voor de inzameling, overdracht, sortering, opslag en voorbehandeling noodzakelijk is. Het plan zou explicieter kunnen zijn over de noodzaak om deze infrastructuur snel te identificeren en te ontwikkelen.

Ressources wenst maatregelen om de toegang te garanderen tot steeds grotere stromen, zodanig dat op termijn elk goed dat kan worden hergebruikt/voorbereid op hergebruik, die behandeling krijgt. Deze doelstelling veronderstelt een verbetering en diversificatie van de ophalingsinfrastructuur alsook de veralgemening van een bewarende ophaling. Met dit aspect zou ongetwijfeld rekening kunnen worden gehouden in een aantal vergunningen/erkenningen/overeenkomsten (voldoende overdekte opslagruimtes, geschikte veiligheidsmaatregelen, type vervoer ...). Het zou interessant kunnen zijn om het overzicht van de mogelijke hefboomen op te stellen en in te voeren typebepalingen op te stellen.

Brussel Stad:

- aangezien de gewestelijke verbrandingsinrichting op zijn territorium gevestigd, zal het letten op de evolutiescenario's van gewestelijke infrastructuurbehoeften voor de (voor-)behandeling van afval die worden voorgesteld in de nota aan de Regering binnen de twee jaar na de goedkeuring van het HABP.

Operationele doelstelling 7.2: Voor een professionele en efficiënte afvalmarkt 77

De heer Leclercq vindt dat er een gewestelijk afvalagentschap moet worden ingevoerd, naar analogie met het gewestelijk parkeeragentschap, met als doel de bevordering van een betere toepassing van de vorige punten, en openbare netheid en milieu moeten worden verenigd onder één enkel ministerie op het niveau van het Gewest.

Coberec en Go4Circle vinden het nuttig om een specifieke bepaling voor de mobiliteit van het afval toe te voegen, met name over de moeilijkheden van de ophaling in het centrum, een verhoogd gebruik van het kanaal, de vermindering van de verplaatsingen in Brussel en op de toegangswegen.

Coberec en Go4Circle zijn verbaasd over het feit dat het Plan slechts op zeer beknopte wijze de kwestie van de recyclage van plastic bespreekt. Ze vinden dit des te meer verontrustend in het licht van de Europese ambitie voor het beheer van deze stroom, die met name wordt uitgedrukt via de "Plastics Strategy".

Coberec en Go4Circle hebben vragen over de gegrondheid van maatregel OPH 3. Ze vragen zich af of het de rol van Leefmilieu Brussel is om de naleving van de mededingingsregels op de afvalmarkt in het BHG te controleren.

Coberec en Go4Circle vinden dat maatregel OPH 4 een goed idee lijkt maar spreken zich niet verder uit over deze kwestie.

Bijlage 3 – Lijst van de ontvangen adviezen

nr.	formaat	actor	type actor	datum
1	E-mail	Federatie van Maatschappelijke Diensten	Federatie	30/05/2018
2	E-mail	Bernard Novalet	Burger	31/05/2018
3	E-mail	Francis Donvil	Burger	31/05/2018
4	E-mail	Charlotte Lescot	Burger	22/06/2018
5	E-mail	In-Print	Onderneming	03/07/2018
6	E-mail	Belgian Association of Marketing (BAM)	Federatie	03/07/2018
7	Brief/e-mail	Sint-Gillis	Gemeente	05/07/2018
8	Brief	Economische en sociale raad van het BHG	Raad	5/07/2018
9	Brief	OL Bricolage XL SPRL (Brico)	Onderneming	05/07/2018
10	E-mail	Moderna Group	Onderneming	05/07/2018
11	E-mail	Crealluna	Onderneming	05/07/2018
12	E-mail	Mercator Press NV	Onderneming	05/07/2018
13	E-mail	BRAL	Vzw	06/07/2018
14	Brief	bpost nv	Onderneming	6/07/2018
15	Brief	HUBO BELGIË NV	Onderneming	06/07/2018
16	E-mail	HUBO ZAVENTEM NV	Onderneming	06/07/2018
17	Brief	Elsene	Gemeente	9/07/2018
18	E-mail	Maxeda Belgium (Brico, Plan It)	Onderneming	9/07/2018
19	E-mail	COMEOS	Federatie	9/07/2018
20	Brief	BAM, COMEOS, Febelgra, FEBIAC, Fevia	Federaties	9/07/2018
21	Brief	Sint-Joost-ten-Node	Gemeente	10/07/2018
22	Brief/e-mail	Watermaal-Bosvoorde	Gemeente	10/07/2018
23	E-mail	Delhaize De Leeuw	Onderneming	10/07/2018
24	E-mail	X²O Sanitary Group	Onderneming	10/07/2018
25	E-mail	Antilope de Bie Printing	Onderneming	10/07/2018
26	E-mail	Digitalprinting	Onderneming	10/07/2018
27	E-mail	Mechelse Drukkerijen NV	Onderneming	10/07/2018
28	E-mail	Recytyre vzw	Federatie	10/07/2018
29	Brief	BD myShopi NV	Onderneming	11/07/2018
30	E-mail	Hoorens Printing NV	Onderneming	11/07/2018
31	E-mail	Aldi Holding NV	Onderneming	11/07/2018
32	Brief	Brussel Natuur vzw	Vzw	12/07/2018
33	E-mail	AREME	Vzw	12/07/2018
34	E-mail	Réseau IDée	Vzw	12/07/2018
35	Brief/e-mail	Sint-Lambrechts-Woluwe	Gemeente	12/07/2018
36	E-mail	Oudergem	Gemeente	12/07/2018
37	Brief	Artoos NV	Onderneming	12/07/2018
38	Brief	Krëfel NV	Onderneming	12/07/2018
39	E-mail	FEVIA	Federatie	12/07/2018
40	E-mail	ASEPRE	Vzw	13/07/2018
41	Brief/e-mail	Raad voor het Leefmilieu van het BHG	Raad	13/07/2018
42	E-mail	Fosfor	Feitelijke vereniging	13/07/2018
43	E-mail	Carine De Muyter	Burger	13/07/2018
44	E-mail	André Leclercq	Burger	13/07/2018
45	Brief	Gamma België NV	Onderneming	13/07/2018
46	E-mail	ROULARTA MEDIAGROUP NV	Onderneming	13/07/2018
47	E-mail	Plastilux NV	Onderneming	13/07/2018
48	E-mail	LIDL Belgium	Onderneming	13/07/2018

49	E-mail	Marketing Overstock	Onderneming	13/07/2018
50	E-mail	Agentschap Net Brussel	Overheidsbedrijf	13/07/2018
51	Petitie	FEBELGRA	Federatie	13/07/2018
52	Brief/e-mail	Indufed	Federatie	13/07/2018
53	E-mail	COMEOS & FEVIA	Federatie	13/07/2018
54	E-mail	RESSOURCES	Federatie	13/07/2018
55	E-mail	BEBAT	Federatie	13/07/2018
56	E-mail	Go4Circle & COBEREC	Federatie	13/07/2018
57	Brief	Mestagh NV	Onderneming	13/07/2018
58	E-mail	Inter-Environnement Bruxelles	Vzw	14/07/2018
59	E-mail	Cora Woluwe	Onderneming	14/07/2018
60	E-mail	Cora Anderlecht	Onderneming	14/07/2018
61	E-mail	Comité de Défense de l'Altitude Cent	Vzw	15/07/2018
62	E-mail	Stad Brussel	Gemeente	19/07/2018
63	E-mail	De Meuter	Onderneming	30/07/2018
64	E-mail	Jette	Gemeente	07/08/2018

Detail van advies nr. 51, ontvangen in de vorm van een petitie ondertekend door 30 bedrijven:

- 1 Febelgra
- 2 Drukkerij Moderna
- 3 Drukkerij Goossens
- 4 Wim De Maertelaere
- 5 Walter Beukeleirs
- 6 De Riemaecker Printing
- 7 Hoorens Printing
- 8 Drukkerij Peeters
- 9 Drukkerij Ecoprint
- 10 Digitalprinting
- 11 Medialogic
- 12 CaNon Belgium
- 13 Imprimerie Dachelet
- 14 Graphius Group
- 15 db Group.be
- 16 Sepeli
- 17 Drukatelier Tangle
- 18 Mechelse Drukkerij
- 19 Renaissance du Livre
- 20 Drukkerij VD
- 21 Prista Media Kitchen
- 22 Grafisch Bedrijf Iammaing
- 23 Cartobind
- 24 Drukkerij Eticolor
- 25 Drukkerij Oranje
- 26 Valacrit Industrial
- 27 Drukkerij Staylaerts
- 28 Grafilux Printing
- 29 Gentle
- 30 Europa Blodisp

Bijlage 4 – Samenvatting van de resultaten van de onlinevragenlijst

De vragenlijst werd zodanig ontworpen dat men er de mening mee kon vragen van een burger die niet de tijd had om het volledige Plan te lezen maar die zich wilde uitspreken over de maatregelen met de grootste impact op burgers. Deze enquête werd aan het publiek voorgelegd door opiniepeilers, onder meer tijdens het Milieufest, en via de website van het openbaar onderzoek. De respondenten vertegenwoordigen alle gemeenten, alle gezinssamenstellingen, alle geslachten, leeftijdsgroepen en beroepsstatussen.

De penetratiegraad van de goede praktijken inzake zero afval wijst op grote steun voor de maatregelen van het Plan:

Vraag over de prioritaire maatregelen van het Plan voor gezinnen	Gecumuleerd antwoordpercentage: <i>“Altijd of bijna”</i> + <i>“Vaak”</i>
<i>We kopen onze voeding in bulk, zonder verpakking</i>	45%
<i>Voor onze boodschappen rekenen we de hoeveelheden die we nodig hebben uit en we koken met restjes om voedselverspilling tegen te gaan</i>	87%
<i>We drinken kraantjeswater en kopen geen fleswater</i>	81%
<i>We sorteren ons voedselafval om het aan de kippen te geven, te composteren of mee te geven met de gescheiden inzameling in de oranje zak van Net Brussel</i>	73%
<i>In plaats van nieuw te kopen, lenen, huren of kopen we veeleer tweedehands</i>	46%
<i>In plaats van beschadigde spullen weg te gooien herstellen we ze of laten we ze herstellen</i>	48%
<i>In plaats van ongebruikte spullen weg te gooien, geven we ze weg, delen we ze, lenen we ze uit, verhuren we ze of verkopen we ze tweedehands</i>	81%
<i>We kopen degelijke spullen, die langer meegaan en makkelijker kunnen worden hersteld</i>	92%
<i>Voor we iets kopen denken we na of we dit echt nodig hebben</i>	91%
<i>We hebben een antireclamesticker op onze brievenbus gekleefd</i>	65%
<i>We sorteren systematisch ons papier-karton, glas, PMD en groenafval en laten het ophalen door Net Brussel</i>	97%

<i>We gaan regelmatig naar het containerpark om ons afval te sorteren (grofvuil, hout, inert afval enz.)</i>	60%
<i>We sorteren ons afval, in onze vrije tijd en op het werk</i>	90%
<i>We maken zelf onze onderhouds- en cosmeticaproducten</i>	28%
<i>We doen mee met een burgerinitiatief om ons afval te beperken en de hulpbronnen te hergebruiken (collectieve compostvoorziening, repair café, give box, deelnetwerken enz.)</i>	26%

We stellen ook een grote consensus vast met betrekking tot de voornaamste doelstellingen en actiemiddelen van het Plan, en ook voor grotere ambities, met name via een stimulerende tarifiering voor afval, een striktere reglementering en krachtigere maatregelen:

<i>Het afvalplan moet ...</i>	Gecumuleerd antwoordpercentage: <i>"Helemaal mee eens" + "Eerder mee eens"</i>
<i>"... de afvalproductie van de Brusselaars verminderen"</i>	99%
<i>"... Brusselaars aanzetten om duurzamer te consumeren"</i>	99%
<i>"... ervoor zorgen dat gezinnen en bedrijven die minder afval produceren minder betalen"</i>	92%
<i>"... op participatieve wijze samen met de mensen uitgewerkt worden"</i>	93%
<i>"... bijzondere aandacht besteden aan solidariteit en sociale tewerkstelling (Spullenhulp, Oxfam Solidariteit ...)"</i>	94%
<i>"... de burgers begeleiden via opleidingen, coaching, pedagogische hulpmiddelen"</i>	94%
<i>"... geld geven (subsidies) aan mensen die projecten rond afvalvermindering leiden"</i>	88%
<i>"... een strenge reglementering invoeren om afval te verminderen"</i>	85%
<i>"... de gescheiden inzameling van voedselafval in Brussel opleggen"</i>	83%
<i>"... burgerinitiatieven voor "zero afval" steunen: hergebruik van huishoudtoestellen,</i>	99%

<i>meubels en kleding, zelf herstellen, aankopen in bulk, do-it-yourself, tuincompost enz.”</i>	
<i>“... de aankopen in bulk bij voedingswinkels aanmoedigen”</i>	97%
<i>“... het verbod op plastic zakjes controleren”</i>	94%
<i>“... tweedehands aankopen van huishoudtoestellen, meubilair en kleding promoten”</i>	94%
<i>“... de herstelling van huishoudtoestellen en meubilair promoten”</i>	97%
<i>“... de kwestie van grondstoffen en afval een centrale plaats geven in schoolprogramma’s en -projecten”</i>	97%
<i>“... het aantal afvalinzamelpunten op het grondgebied optrekken (containerparken, glasbollen, collectieve compostvoorzieningen, kringloopwinkels enz.)”</i>	92%
<i>“... hergebruik en recyclage van bouwmaterialen op werven steunen”</i>	96%
<i>“... het gebruik van tweedehands materialen bij de bouw en renovatie van gebouwen bevorderen”</i>	89%
<i>“... de ondernemers steunen opdat ze milieuvriendelijke producten en diensten zouden aanbieden”</i>	96%
<i>“... zo veel mogelijk vermijden dat afval wordt verbrand en recyclage en hergebruik bevorderen”</i>	97%
<i>“... een “Ja tegen reclame”-sticker verplichten zodat alleen gezinnen die dat wensen reclame in hun brievenbus krijgen”</i>	82%
<i>“... de strijd tegen afvalinbreuken opvoeren (illegaal storten, sluikstorten, illegale uitvoer enz.)”</i>	95%

De vragenlijst bood ten slotte ook ruimte voor suggesties of kritiek. We kunnen ze hier niet allemaal bespreken, maar konden een aantal terugkerende thema's vaststellen, die grotendeels werden gesteund in de vrije opmerkingen van de respondenten:

- Plastic, plastic verpakkingen en wegwerpvoorwerpen verbieden en/of verminderen en steun bieden voor aankopen in bulk (151 opmerkingen);
- Een stimulerende tarifiering invoeren voor afval (26 opmerkingen);
- Thuis- en wijkcomposteren bevorderen en overal invoeren en de selectieve ophaling van bioafval invoeren (55 opmerkingen);
- Reparatie, hergebruik, tweedehands aankopen, verhuur van spullen stimuleren (41 opmerkingen);
- De sortering van niet-huishoudelijk afval verbeteren, de niet-naleving van de sorteervoorschriften sanctioneren, het ophalingssysteem met zakken in verschillende kleuren verbeteren, overwegen om de zakken te vervangen door containers per woning, flatgebouw of wijk, ingegraven containers bevorderen, de ophaling van grofvuil verbeteren qua frequentie en uitbreiding van de opgehaalde stromen, het aantal en de werking van de containerparken verbeteren en hun nabijheid voor alle Brusselse burgers verzekeren (140 opmerkingen);
- Statiegeld invoeren voor blikjes en plastic flessen, en het gebruik van glazen flessen bevorderen (27 opmerkingen);
- Geprogrammeerde veroudering verbieden en sanctioneren, strenger zijn met bedrijven voor wat afval betreft, de financiële bijdrage van producenten verhogen, het interne afvalbeheer bij bedrijven verbeteren en de sorteer- en recyclageverplichtingen versterken (45 opmerkingen);
- Steun bieden voor milieueducatie en sensibilisering rond afval in scholen, zero afval toepassen in scholen (56 opmerkingen);
- De openbare netheid verhogen, meer sensibiliseren en sanctioneren, de openbare vuilnisbakken verbeteren (93 opmerkingen);
- Meer communiceren en sensibiliseren rond hulpbronnen-afvalstoffen, en dan vooral de sorteervoorschriften (82 opmerkingen);
- Zich richten tot elk doelpubliek: nieuwe bewoners, toeristen, bedrijven, scholen, verschillende culturen, immigranten enz. (28 opmerkingen).